

VRNITE MESTU JEDRO!

Pri GOGI na voljo:

Ratko Cvetnić: *Kratek izlet*

Klemen Pisk: *Visoko in nagubano prapočelo*

Maja Razboršek: *Pretanjeni razbor*

Samo Dražumerič: *Fantazija smehljajev*

Katja Plut: *Ej!*

Magda Lojk: *Dnevnik pajka Francija*

Zilhad Ključanin: *Pričevalec*

Fotini Epanomitis: *Mulino žrebe*

Miha Mazzini: *Dostava na dom*

Milan Markelj: *Praskanke*

Raymond Carver: *Kolesa, mišice, cigarete*

Sebastijan Pregelj

Svinje brez biserov

Hg

GOGA

u v o d n i k

Velike zgodbe majhnih možnosti

Uroš Lubej

Volitve za novomeškega župana in občinski svet bodo 10. novembra, toda župan bo najverjetneje izbran šele v drugem krogu. Kolikor smo uspeli dobiti informacij o anketah, ki so jih naročile same politične stranke, imata zaenkrat največ možnosti samostojni kandidat Franci Koncilijs in najverjetnejši kandidat LDS Boštjan Kovačič. Toda do volitev je še daleč, nič še ni odločeno, v igro se lahko s prepričljivim nastopom vmešata tudi Miloš Dular (SDS, NSi) in Igor Perhaj (ZLSD).

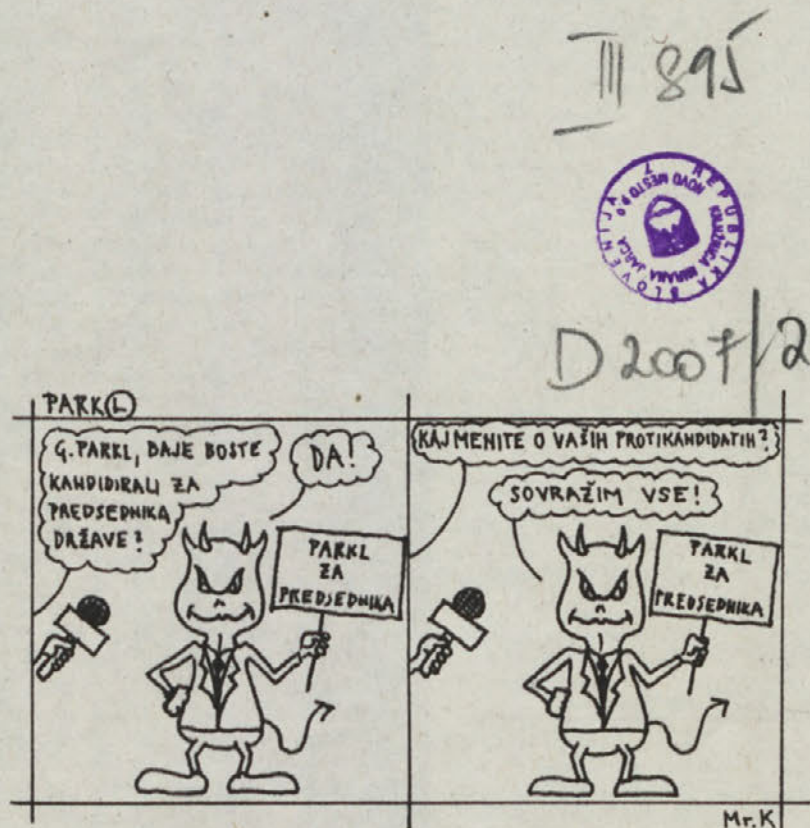
Izvoljena občinska oblast pa bo dvoglavi vrabček, ujet v medsebojno odvisnost županstva in občinskega sveta, pri tem pa ni čisto jasno, kdo bo navsezadnje odgovoren za odločitve. Župan ima (poleg simbolnih funkcij) funkcijo nekakšnega predsednika vlade, toda drugače kot na državni ravni nima nujno zagotovljene podpore svetnikov. Če se recimo v Trebnjem v sedanjem mandatu ni dalo nič pametnega storiti, ker sta župan in večina v občinskem svetu na ločenih političnih bregovih, smo v Novem mestu imeli široko koalicijo, kjer je bilo izglasovano praktično vse, kar je župan predlagal. Denimo, škandalozno, dveletni proračun, ki bo obremenjeval tudi prihajajočo oblast, ter urbanistične katastrofe, o katerih je dosti govora v lokalnih medijih.

Nekje v vmesnem prostoru med županom in občinskim svetom je občinska uprava, ki naj bi bila strokoven organ, toda politika bo seveda še kako posegala v njegovo sestavo. Po volitvah jo čakajo kadrovske spremembe, pri čemer zaposleni ne morejo kar leteti iz služb, ampak se "moteče elemente" preprosto prestavi na druga delavna mesta. Pri tem si lahko predstavljamo, da se bo čez nekaj volilnih obdobij uprava namnožila z bolj ali manj nepotrebnimi uradniki.

LDS (do zaključka redakcije, 26. septembra) sicer še ni potrdila uradnega kandidata, kljub nekajkratnim zagotavljanjem, da so tik pred tem, da ga bodo. Napačno in zavajajoče informiranje javnosti je seveda neprimerno in zmanjšuje pomen ter zanimanje za volitve. Lahko celo rečemo, da na primer Drnovškovo spreminjanje stališč o predsedniški kandidaturi zmanjšuje ugled funkcije predsednika države. Sicer pa prezgodnje nastopanje in najavljanje kandidatur morda ni najbolj modro, saj se bo glavna bitka začela čez nekaj dni, ko bomo poslušali vznesene nagovore občankam in občanom.

Svojevrsna zgodba je Ljudska stranka. Četudi so se maja "že kar nekaj mesecev" pripravljali na volitve, sedaj še vedno pravijo, da ne vedo, ali bodo imeli svojega kandidata in kdo bo to. Bržkone gre za zavajanje naših novinarjev in pridobivanje časa. Glede na nekatere indice lahko namreč sklepamo, da bo trdna naveza LDS - SLS tudi tokrat stopila skupaj, tako kot ob prejšnjih volitvah. SLS se najbrž odpoveduje svojemu kandidatu; podprli bodo kandidata LDS, medtem ko pričakujejo njihovo podporo pri kandidaturi Toneta Hrovata na posrednih volitvah predstavnika lokalnih skupnosti v državni svet in seveda kakšno podžupansko in sekretarsko mesto. Toda kakšen bo sploh njihov rezultat glede na padajoč ugled stranke na državni ravni?

Na eni strani imamo torej LDS, SLS in ZLSD (ki, prepričana v svoj neuspeh, že govori o tem, da bodo v drugem krogu podprli kandidata LDS), na drugi SDS in NSi, na tretji pa trmastega solista Francija Koncilijs, ki je s svojo kandidaturo vnesel precej panike pri ostalih kandidatih. Pri čemer lahko manjše stranke in t.i.m. neodvisne liste, ki se ena za drugo odpovedujejo kandidaturam za župana, odigrajo pomemben jeziček na tehtnici za prevlado v občinskem svetu. Zgodba se torej šele dobro začneja.

k a z a l o

M E S T O

Janez Lamovšek: Kandidati ocvrti in pripravljeni
z a p o j e d i n o
Uroš Lubej: Plače občinskih funkcionarjev
Andreja Kopač: Objekt, ki ga ne bi smelo biti
Barica Smole: Kupite raje knjigo
Tomaž Levičar: Župnca priplavala po župi
Gregor Macedoni: Nacionalni interes in lokalni
p a t r i o t i z e m
Pogovor s Simonom Bizjakom, Sniff
Marijan Dovič: Avgustovska vročica v Novem
m e s t u

4

5

6-7

8

A N T I K U L T U R A

Damir Skenderović: Piranski zaliv in driskultura
Borut Peterlin, Bajke in povesti o
G o r j a n c i h
Dante Kristan: Encyclo
Pogovor z Marto Gregorčič, AC Molotov
Andrej Golob: Sporočilo Kamunov
Uroš Lubej: Parkove naslovke na Bio
S t o b e s e d n a m e s e c

9

10-11

12-13

14-15

M L A D I

Maja Novak: Nasveti ob iskanju študentskega
s t a n o v a n j a
Polona Moravec: Poslednji problemi
ljubezenskega življenja
Katja Plut: Pokrijem
Katarina Kočevar: Priprava oglarske kope

16

17

A L T E R N A T I V N E

O B L I K E Ž I V L J E N J A
Tina Ban: Istambulski dnevnik

18

K U L T U R M

I N F O P A R K

19

p a r k e X t r e m e

20

STRIP: Dr. Novšek in Mr. K:

E n o t a P o t l a č

21

POTLAČ, LOKALNO TROBILO

22

park:kolofon

regionalni mesečnik
številka 1, letnik 6
1. oktober 2002
naklada: 1500 izvodov
ISSN 1408-7189

Naslov uredništva: Park
Prešernov trg 8
8000 Novo mesto

e-mail: park@park-on.net
web: www.park-on.net

Telefon: 07 393 08 12

Trženje, naročila, distribucija:
Marjeta Kocjan
gsm: 031 854 421, tel: 07 393 08 12,
marjeta.kocjan@park-on.net

odgovorni urednik: Uroš Lubej
urednik fotografije: Boštjan Pucelj

uredništvo: Tina Ban, Marijan Dovič, Iztok Kovačič,
Petra Ostaneč, Damir Skenderović,
Damijan Šinigoj

oblikovanje in prelom: Igor Ajdišek
naslovnica: Iztok Kovačič
ilustracije: Iztok Kovačič
lektorica: Nina Štampohar

filmi: Špes Grafika
tisk: Tiskarstvo Opara, Mali Slatnik
ustanovitelj: Društvo novomeških študentov
izdajatelj: Založba Goga, Novo mesto
direktor: Gregor Macedoni

SPREHODI SE PO SVOJEM PARKU!

Naročnina se plačuje za obdobje od naročila do konca tekočega letnika (julij 2003). Prekinitev naročila je možna s pisnim preklicem in sicer 10 dni pred koncem naročniškega obdobja (1. julij 2003). Naročniki imajo 10% popust, študentje in dijaki 20%. Naročnina za tujino znaša 35 EUR, z letalsko dostavo 40 EUR.

Županski kandidati večinoma ocvrti in pripravljeni za pojedino

Janez Lamovšek

Še dober mesec dni nas loči od dogodka, ki v političnih vrstah buri duhove že nekaj mesecev. Tokrat smo poskušali dognati, kdo so tisti dokončni kandidati, ki se bodo pomerili v boju za župansko mesto v Novem mestu, katere prednosti pred drugimi si pripisujejo, komu bodo stranke brez kandidata izrazile podporo in kakšna so pričakovanja. Z veseljem spremljamo njihove odločitve, dogovore, pogovore, samogovore... Včasih naletimo na skorajda panične reakcije na naša nedolžna vprašanja. Predvsem tistih, ki se jim morda trrrrese stolček.

Pred zaključkom naše redakcije so bili dokončno znani trije županski kandidati: to so Igor Perhaj, Miloš Dular ter Franci Koncilija.

V ZLSD so se odločili za kandidaturo predsednika občinskega odbora Igorja Perhaja. Drugi kandidat, sedanjí podžupan Marjan Somrak, se je odpovedal kandidaturi, ker se ni strinjal s tem, da bo stranka na volitvah s svojim kandidatom nastopila samostojno. "Če bomo izpeljali kampanjo tako, kot se spodobi, pričakujem soliden rezultat", pravi Perhaj. Vendar je še poudaril, da pottihem pričakuje presenečenje. Če ne uspejo priti v drugi krog, bodo podprli LDS. Perhaj svojo prednost pred ostalimi vidi v tem, da ponuja nekaj novega, svež veter, nov pogled na sodelovanje z ostalimi strukturami, da je bilo "drugo že vse videno".

Pri SDS in NSi so se namesto za tajnika mestnega odbora NSi Janja Kramarja - ker je očitno brez pravih izkušenj - odločili za predsednika občinskega odbora SDS Miloša Dularja, ki je že kandidiral na prejšnjih volitvah in odnesel skoraj šestnajst odstotkov glasov. Zdjaj računa vsaj na drugi krog, ob dobrih okoliščinah pa celo na zmago. Za prednost navaja svojo leta, namreč mladost - kar prisili človeka, da dobro dela, saj po končanem mandatu ne gre v pokoj - izkušnje, poznanstvo v športnih, obrtniških in podjetniških krogih, ter nenazadnje izobrazbo, ki je primerna za vodenje komunalne politike, ki jo v Novem mestu primanjkuje - namreč dobre.

Nekdaj je uveljavljen župan, veteran na volitvah, Franci Koncilija se je odločil za samostojno kandidaturo in svojo listo kandidatov za občinski svet. Na tiskovni konferenci je predstavil najožje sodelavce,

Jožco Škof in Feliksa Strmoleta, ki bosta v primeru izvolitve sodelovala na področju kulture oziroma infrastrukture. Koncilija se je za neodvisno kandidaturo odločil, ki v SLS, katere član je tudi sam, še ni prišlo do dogovora o županskem kandidatu. Na zadnjih volitvah je v prvem krogu pobral okoli 26, v drugem pa 42 odstotkov glasov, zdaj pa pričakuje vsaj izvolitev v drugi krog. Na svoji prvi predstavitvi v javnosti še ni predstavil programa. Podal je le svojo vizijo županovanja, ki naj bi temeljilo v "vlogi sogovornika z najrazličnejšimi ministri in uradi na vladi oziroma vladnimi službami". Prav tako se zavzema za sodelovanje z drugimi občinami ter za odpiranje občine v evropski prostor. Vlogo župana torej vidi v menedžeriranju med cilji, ki bodo zastavljeni, in institucijami, ki vstopajo v te procese.

Pri LDS so formalno odločitev o končnem županskem kandidatu objavili v sredini julija, jo predstavili na konec avgusta, zdaj pa celo na konec septembra. S tem zavajajo ne samo novinarje, temveč predvsem tudi volilce same. Sicer pa je najverjetnejši kandidat mag. Boštjan Kovačič. To je potrdil predsednik mestnega odbora Adolf Zupan, ki je tudi sam med evidentiranimi kandidati za župana. Zupan je kot argumente za odločitev v prid morebitni Kovačičevi kandidaturi poleg opravljenih anket, navedel njegove zveze s prestolnico, politične izkušnje, komunikativnost, ki je pogoj za pogovore z ostalimi strankami, in druge sposobnosti. Zupan je še dejal, da z SLS potekajo intenzivni pogovori o podpori. Pa tudi drugim puščajo odprte možnosti, da jih na nek način podprejo. O pričakovanih pa: "Prepričani smo, da bo naš kandidat zmagal na županskih volitvah". G. Kovačič je bil predsednik nekdanje velike novomeške občine, nazadnje pa je služboval kot vd. veleposlanika v Zagrebu. Pravi, da bo "ponudil neke svoje poglede, neko svojo vizijo Novega mesta", odločitev pa prepustil volilcem - le komu drugemu pa bi jo lahko! Vse te razloge lahko razumemo tudi kot prednost pred ostalimi kandidati, o katerih pa se Kovačič, kot je zaenkrat ne bi konkretiziral. Poleg tega meni, da ga volilci dovolj poznajo, da Novo mesto na nek način ni nikoli zapustil, saj so ga še vedno in povsod etiketirali

z Novomeščanom.

Pri SLS se, kot pravi predsednica mestnega odbora Martina Vrhovnik, še niso odločili, ali bodo imeli svojega županskega kandidata. Vsekakor pa želijo ostati v poziciji. Kot najresnejši kandidat se je omenjal g. Tone Hrovat, sedanjí predsednik Državnega sveta. G. Hrovat je dejal, da se ni odločil za kandidaturo za župana, saj se namerava zopet zaposliti v Kmetijski šoli. Je pa Tone Hrovat podpisal soglasje h kandidaturi za v Državni svet kot predstavnik lokalne skupnosti.

Malo verjetno je, da bi se v boj za župansko mesto razen omenjenih spustil še kdo. Društvo Novo mesto se je dokončno odpovedalo svojemu kandidatu (omenjal se je g. Tone Škerlj). O morebitnih podporah še razmišljajo. V razmišljanju o svojem županskem kandidatu ostajajo tudi Zeleni Slovenije. Predsednik mestnega odbora Boris Hribernik vseeno pravi, da je ta možnost dovolj realna. Predsednik občinskega odbora DeSUS, ki ne bodo imeli svojega kandidata, Janez Požar o podpori takole: "Sploh se še nisimo dogovarjali. V kolikor zdaj ne bo dogovora, bomo morda šele v drugem krogu podprli tistega, ki bo podprl naš program". Kapada. Tako SMS kot SNS tokrat nismo uspeli priklicati. Ni za verjeti, da bi SMS nastopila s svojim kandidatom za župana. Ali: toliko kot ni zagotovo, da bodo imeli svojega kandidata, kot se je nazadnje izrazil glavni tajnik SMS Jože Vozelj, toliko niti ne vedo, kaj se v tej volilni enoti sploh dogaja. Pred kratkim je namreč odgovornost za to prevzel Danilo Šparleg, ki pa še ni seznanjen z vsem, je povedala piarovka Tina Železnik - kakšen železni piar! Ob tem naj vendarle omenimo še to, da se je predstavnik Liste za Dolenjsko Robi Judež končno izjasnil, da svojega kandidata za župana le nimajo!

Drage volilke in volilci, kakor torej kaže, nabirka županskih kandidatov ne bo tako ogromna, kot je kazalo na začetku, ko so vsi vprek objubljali svoje kandidate. Če pustimo prostor presenečenju, jih bo tu največ pet, v skrajnem primeru šest. Za nas, izbraničneže, bi bila najboljša zadnja možnost, če bi seveda kvantiteta konkurence divgovala tudi kvaliteto nje same. V vsakem primeru nam ostaja možnost, da izberemo najboljšega izmed najslabših. Kdo bo ta?

Drage volilke in volilci, kakor torej kaže, nabirka županskih kandidatov ne bo tako ogromna, kot je kazalo na začetku, ko so vsi vprek objubljali svoje kandidate. Če pustimo prostor presenečenju, jih bo tu največ pet, v skrajnem primeru šest. Za nas, izbraničneže, bi bila najboljša zadnja možnost, če bi seveda kvantiteta konkurence divgovala tudi kvaliteto nje same. V vsakem primeru nam ostaja možnost, da izberemo najboljšega izmed najslabših. Kdo bo ta?

Prejemki občinskih funkcionarjev

Funkcija	Neto plača
Župan	397603
Poklicna podžupanja	343.690
Nepoklicni podžupani	130.200
Občinski svetniki	35.000 do 45.000 (sejina)
Nadzorni odbor	26.000 do 39.000 (sejina)
Direktorica občinske uprave	med 300.000 in 400.000 *
Sekretarj občinske uprave	med 200.000 in 250.000 *
	* (približna ocena)

Novomeške urbanistične katastrofe

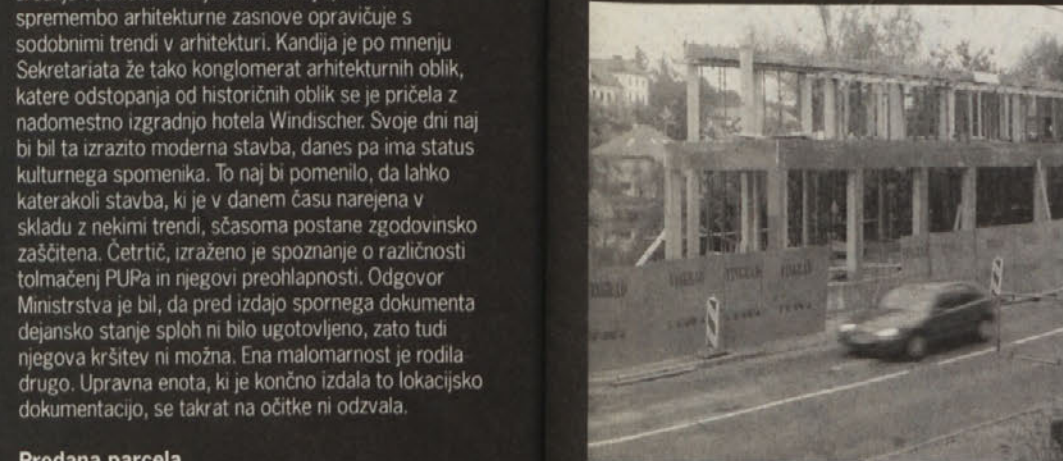
Poslovno stanovanjska stavba Brik v Kandiji: objekt,ki ga ne bi smelo biti

Andreja Kopač

Ob Kandijski cesti raste poslovno-stanovanjski objekt. Vseboval bo trgovino in barček v pritličju, v zgornjem nadstropju pa tri stanovanja. Ob gradišču, na katerem nastajajoči objekt že zdaj bode v oči, zdaj trpi le promet. Kasneje bo ostala brazgotina mestu, saj takšen objekt po mnenju strokovnjakov ne sodi na brežino Krke. Objekt namreč pomeni konec prizadevanjem arhitektov za celostno ureditev mestnega predela Kandije, ki je od leta 1991 spomeniško varovan kot del historičnega mestnega jedra. Še pomembneje pa je to, da je v postopku pridobivanja dovoljenj prišlo do kršitev predpisov.

Pri tem imamo štiri glavne krivce. Občina (oziroma Upravna enota) ima na prvi sporno izdajo lokacijskega dovoljenja, prodajo parcele, negiranje strokovnega mnenja, netransparentno delovanje in malomarno ravnanje z javnim dobrim (brežine Krke). Z njene strani ni kljub dolgotrajnem prizadevanju ni uspelo dobiti nobenih pojasnil. Zavod za varovanje naravne in kulturne dediščine (ZVNKD) je podal sporno soglasje kljub temu, da investitor na zgodovinsko zaščitenem področju krši mnogo členov Odloka o prostorskih in ureditvenih pogojih (PUP) za območje starega mestnega jedra Novega mesta. Vodnogospodarsko podjetje (VGP) je s soglasjem dopustilo, da stavba štrli izven meja parcele nad vodno gladino in krši tako člene PUPa kot tudi Zakon o vodah. Ministrstvo za okolje in prostor pa je podprlo izdajo sporne lokacijske dokumentacije, ne da bi se ob tem ukvarjalo z dejanskimi kršitvami na tem področju.

Dedovanje lokacijskega dovoljenja
Najresnejšo kršitev v zadevi predstavlja sporno pridobljeno lokacijsko dovoljenje, izdano januarja 2000. Podjetje Brik naj bi lokacijsko dovoljenje za gradnjo v bistvu kar nasledilo od bivšega lastnika Vavžika. Kmalu za tem se je parcela prodala, novi investitor Brik pa je uveljavil že prej pridobljeno lokacijsko dovoljenje. Upravni organi o tem niso obvestili nikogar, ki ni stranka v postopku. Tudi sosedje z VGPra (distilna naprava) ne, čeprav so najbližji sosedi po Zakonu o upravnem postopku do tega upravičeni. Rok za izdajo pritožb pa poteče v 15-tih dneh. O tem ni bilo obveščeno niti Društvo Novo mesto, katerega član, arhitekt Lapajne se že dalj časa ukvarja s celostno arhitekturno ureditvijo Kandije. Isti gospod je tudi član Odbora za okolje in prostor, pa tudi oni kot strokovni organ občine niso bili obveščeni. G. Lapajne je to izvedel junija 2001 šele iz odgovora Sekretariata za okolje in prostor na vloženo pismeno zahtavo za obrazložitev stanja. Nato je občinski Sekretariat in Ministrstvo pismeno opozarjal na nezakonitost izdane lokacijske dokumentacije ter pripadajočih soglasij. Občina se v svojem odgovoru sklicuje na 8. člen PUP a, medtem ko so vsi ostali členi ignorirani. Po mnenju Občine naj bi tudi šlo za nadomestni objekt, ki naj bi nadomestil bivši degradacijski, pri katerem je možno marsikaj spremeniti. To naj bi pomenilo, da če stoji sredi Vrhoveve ulice nasproti Ribje razpadajoča hiša, potem bi lahko samo zato, ker objekt predstavlja degradacijo za prostor, namesto njega tam postavili srednje velik stanovanjski blok. Tretjič, občina spremembo arhitekturne zasnove opravičuje s sodobnimi trendi v arhitekturi. Kandija je po mnenju Sekretariata že tako konglomerat arhitekturnih oblik, katere odstopanja od historičnih oblik se je pričela z nadomestno izgradnjo hotela Windscher. Svoje dni naj bi bil ta izrazito moderna stavba, danes pa ima status kulturnega spomenika. To naj bi pomenilo, da lahko katerakoli stavba, ki je v danem času narejena v skladu z nekimi trendi, sčasoma postane zgodovinsko zaščiten. Četrtrič, izraženo je spoznanje o različnosti tolmačenj PUPa in njegovi prehlapnosti. Odgovor Ministrstva je bil, da pred izdajo spornega dokumenta dejansko stanje sploh ni bilo ugotovljeno, zato tudi njegova kršitev ni možna. Ena malomarnost je rodila drugo. Upravna enota, ki je končno izdala to lokacijsko dokumentacijo, se takrat na očitke ni odzvala.

Prodana parcela

Ko je občina konec junija 2000 nenadoma sklenila prodati parcelo št489 v neposredni bližini delavnice Vavžik, je zadeva je prišla na obravnavo Odbora za okolje in prostor. Ta je takrat sklenil, da se s prodajo sporne parcele počaka do rekonstrukcije Kandijske ceste. Kazalo je, da bo ta sklep obveljal, vendar pa so kasnejša dogajanja pokazala, da je občinski svet mnenje odbora preslišal. Kasneje se je namreč izkazalo, da je bila zadeva tudi tu dorečena, še preden so o njej na občinski seji sploh razpravljali. Prodana parcela naj bi po novem služila kot parkirni prostor bodoih stanovalcev objekta Brik. Tako g. Lapajne kot g. Parkelj iz VGPra se strjata, da občina tega ne bi smela prodati, slednji dodaja: "To je sabotaža, saj smo ta del mesta degradirali za vse večne čase. Bolje bi bilo, da bi bila tam podrtja, kot to novodobno skropucalo. Tukaj ni več kaj storiti, saj so pristojne službe zavozile na celi črti". Prodaja parcele seveda ni nezakonita, kaže pa na pavšalno gledanje občine pri celostni ureditvi Kandije.

Barantanje s PUP-om
Arhitekt Lapajne je na podlagi kršenja določil PUPa spodbijal zakonitost izdane lokacijske odločbe in zahteval njen preklic. Neupoštevanje teh očitov tako občini kot tudi Zavodu za varovanje naravne in kulturne dediščine pri izdaji soglasja. Objekt Brik se naj ne bi ujemal z morfološko celoto Kandije, na več mestih pa naj bila kršena določila PUPa. Objekt naj bi bil po novem precej daljši (za 7 metrov), streha naj bi bila v obliki vodnega vala, pročelje stekleno. Investitorju očitno neskladnost objekta z oklicem, spreminjanje oblike, kršenje mer in sorazmerij ter neupoštevanje prehoda čez obrežni pas Krke. Ob tem ostaja sporno vprašanje, ali gre resnično za nadomestni objekt, saj definicija tega dovoljuje le obnovo, adaptacijo in sanacijo objekta. Nadomestne gradnje so dovoljene na enah temeljih v okviru enakega tlorisnega obsega, oblika mora ostati enaka. Po 19. členu PUPa Brik ni nadomestna, ampak nova gradnja. Na ožgem pasu Krke z zaledjem pa je gradnja novih objektov prepovedana. Gospod Golob iz ZVNKD ja "nadomestno" gradnjo odobrava, ker je bil bivši objekt degradacijski in brez statusa kulturnega spomenika: "Menim, da gre še vedno za nadomestno gradnjo ne glede na to, da se ga gabariti malo spremenijo". Snovalec PUPa, arhitekt B.Mušič pa meni drugače: "Gre za zlorabo pojma nadomestne gradnje, s katero žonglira vsak po svoje". V nasprotju s tem je g. Golob kritičen do PUra: "Ne bi govoril o tem, koliko je PUP dober ali ne, ker vsi vemo, da je slab. Je tako nedorečen, da se ga lahko tolmači na različne načine". Njegov snovalec, arhitekt Mušič trdi, da pozna probleme Zavoda pri tolmačenju, vendar meni, ne gre za problem interpretacije ali slabe zasnove zakona, ampak za dejstvo, da ga mnogi pač ne upoštevajo. G. Lapajne ob tem meni, da je PUP dovolj jase in da pušča projektantom dovolj maneverskega prostora. Ne glede na to, ali je PUP dober ali slab, ga Zavod ne bi smel kršiti. Če pa so res možne različne interpretacije, pa ni Zavod tisti, ki si jih lahko po svoje interpretira, ampak mora za interpretacijo povprašati tistega, ki ga

je sprejel, torej občinski svet.

Zavod vdan v usodo
Soglasje Zavoda za varovanje naravne in kulturne dediščine je po Lapajnetovih besedah popolnoma nasprotno od tistih pogojev, ki so jih poprej postavili investitorjem. Soglasju očita predvsem preveliko ukvarjanje s podrobnostmi in neutemeljeno podano mnenje. Moti ga tudi to, da so dali soglasje nečemu, kar so poprej zavrnili. Umetnostni zgodovinar z Zavoda g. Golob se s tem ne strinja: "Projekt smo v prvi fazi zavrnili, ker ni izpolnjeval naših naravovarstvenih pogojev, ko pa je investitor to popravil, smo dali temu soglasje". In dodaja: "Vendar jih bomo sedaj zopet prijavili inspekciji, ker so spremenili talni nivo in so za 30 do 50 centimetrov dvignili objekt. To je v nasprotju s projektom in tudi z gradbenim dovoljenjem". Za zgodbo o zadevi Brik pravi, da je pač nesrečna, saj niso imeli dovolj argumentov, da bi gradnji objekta lahko nasprotovali. Meni še, da vodno gospodarstvo ni izkoristilo priložnosti in bolj pritisnilo na investitorja.

Dejstvo je, da je med VGP in ZVNKD prihajalo do nasprotujočih pogojev v zvezi s sprehajalno potjo ob brežini Krke. Prehodnost obrežja določa PUPG. Golob trdi, do je investitor mirno sprejel sprehajalno pot čez svojo parcelo, in v tem ne vidi nobenih težav. G.Parkelj o tem nima najboljšega mnenja: "Zavod je dajal pogoje, ki so bili za nas nesprejemljivi!Vztrajali so, da bodo čez reko pritrdili nekakšno brv. Za moje pojme se je Lapajne utemeljeno pritožil, saj PUP takšnega objekta ne dovoljuje. Za kaj takega na tako ozkem pasu pač ni prostora". G. Golob pa napoveduje nove težave. Naslednji sporen objekt na obrežju Krke, z vidika spomeniškega varstva naj bi bil stara mlinica (pri Botru). Tu naj bi imel Zavod večje pristojnosti, saj gre za objekt s statusom kulturne dediščine. Vendar bo o vsem zadnji besedo imela občina, za katero G. Golob pravi: "Občina nima celostne politike do Kandijske ceste, saj se loteva vsakega primera posebej. To bo na koncu en kaos..."

Vodno gospodarstvo zamudilo na štart
Glede soglasja VGP je sporno je predvsem to, da je zgradba postavljena na parcelno mejo, zato se je ne da vzdrevati. To vprašanje je tesno povezano s pridobitvijo lokacijske dokumentacije. V zvezi z brežino prihaja tudi do eksplicitnega kršenja Zakona o vodah. Ne upošteva se 3 do 5 - metrski odmik od vodne brežine, balkon objekta namreč sega izven parcele na območje javnega dobrega (vode), ki je v lasti države. Gospod Parkelj je ob tem zaskrbljen: "Objekt ne bo, ko bo voda višja, prav nič odmaknjen od vodne brežine. Rešitev bi bila morda zasutje brežine, vendar je na tem mestu ta že bila zasuta. Vztrajali smo, da se zadeve popravijo, vendar veliko nismo mogli storiti. Vložili smo pritožbe na inspekcijo, vendar je ta ugotovila, da nismo stranke v postopku". Gospod Parkelj temu doda: "Menim, da je bila zadeva zapečatena še pred Brikom v predhodnem postopku, ki ga nisem poznal, zato nisem mogel ukrepati."

Poti nazaj ni
Menim, da je glavni krivec za dopustitev takšne gradnje občina. Krive za dopuščanje takšne gradnje pa so tudi že omenjene službe. Ministrstvo se je od tega umaknilo, sicer pa od Ljubljane pač ne moremo pričakovati, da bo skrbela za takšno mesto, kot si ga sami želimo.Občina pa namesto da bi delovala v interesu svojih občanov, potisne stroko v kot in na hitro opravi z vsemi prizadevanji za ureditev Kandije. Svoje strokovne organe ignorira, o svojih sklepih ne obvešča ne njih, ne kogarkoli drugega. Če bi bili pravočasno obveščeni, bi lahko morda še kaj storili. Sicer pa tako ali tako vsi vpleteni menijo, da takšen objekt ne bi smel tam stati. Vskomur od njih je pač jasno, da stavba s takšno arhitekturo ne sodi na obrežje Krke, ampak ima dovolj prostora kjerkoli drugje. Če se bodo znanaki kdaj odločili, da si Kandijo olepšajo, jim bo sporni objekt v vsakem primeru stal na poti..

Prihranite za knjige

Barica Smole

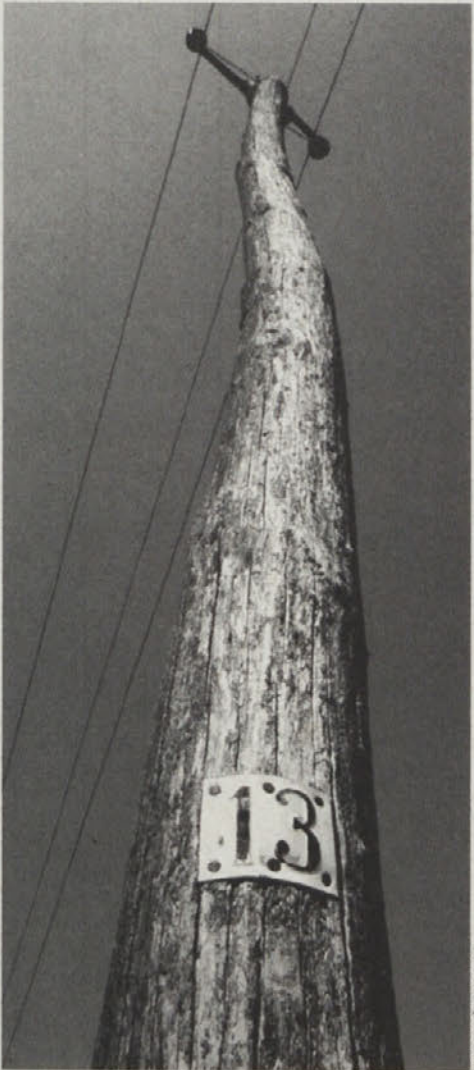
Ko kupujete računalnik, morate kupiti tudi operacijski sistem. Je pač tako, da imajo od prodaje v kompletu korist proizvajalci in prodajalci. Da pa se in pri nekaterih prodajalcih menda to ni težko. Operacijski sistem si potem brezplačno snamete z medmrežja in prvi prihranek je tu.

V Sloveniji se je tako kot drugod po svetu večinoma v materni jezik prevajala Microsoftova programska oprema; v šolah npr. je taka skoraj vsa, razen za tiste segmente, ki jih Microsoft ni pokrival (Autodesk, Corel...). Zavod Republike Slovenije za šolstvo je za program računalniškega opismenjevanja izbral v glavnem programsko opremo tega računalniškega giganta. S tem je zamrl slovenjenje ostale računalniške programske opreme. Skratka, bilo je videti, kot da gre za ljubezen na prvi in drugi pogled. Eni operacijski sistemi, ena pisarniška zbirka. „Jako je v letih od 1994 do 2001 na domači strani Zavoda RS za šolstvo bilo videti v glavnem le Microsoftovo programsko opremo. Leta 2001 je prišlo do sprememb. Ministrstvo za informacijsko družbo je objavilo javni razpis OK 2001-1 za sofinanciranje projektov razvoja, uporabe, lokalizacije in razširjanja programske opreme, temelječe na odprti kodi (to pomeni, da se jo dobi zastonj) v višini približno 5 milijonov SIT. Izbranih je bilo osem od deseth ponudnikov, med njimi tudi društvo uporabnikov Linuxa LUGOS za projekt slovenskega namizja KDE, projekt lokalizacije prosto dostopnih črkovnikov ispel in aspeli ter projekt tiskanja prostega priročnika za operacijski sistem Linux. Rezultat tega je, da si lahko uporabniki Linuxa z medmrežja snamejo povsem poslovenjen in brezplačno različico operacijskega sistema, če odtipkajo npr. www.redhead.com ali www.mandrake.com. Če želite na povsem odprti kodi temelječo različico operacijskega sistema, je za vas pravi naslov Debianova domača stran (www.debian.org). Distribuciji Linuxa je veliki, prvi dve omenjeni pa sta zelo preprosti za namestitev in celoten postopek teče v slovenskem jeziku.

Če želite privarčevati nadaljnjih 100 tisoč SIT, si lahko z domače strani OpenOffice.Jugos.si brezplačno snamete tudi programsko zbirko OpenOffice.org. Nastala je kot rezultat razvoja projekta OpenOffice.org, ko je podjetje SUN objavilo kodo programske zbirke StarOffice 5.2 pod pogoji GNU (prosto dostopna koda). Tako se je nadaljeval razvoj zelo uporabne pisarniške zbirke, ki služi kot podlaga za SUN-ovo komercialno zbirko StarOffice (sedaj v verziji 6.0). LUGOS zbirko OpenOffice.org prevaja v slovensčino, uporabniki pa se lahko tudi sami aktivno udeležijo tega projekta. V njej je vrsta programov, s katerimi lahko urejate besedilo, preglednice, risete, izdelate predstavitve, urejate matematične izraze in strani na Internetu.

In še nekaj za tiste, ki ste se naveličali para Internet Explorer - Outlook Express ter ste se kdaj srečali z dobrotami Opere ali pogrešate stari dobri Netscape: sedaj vam je na voljo prosto dostopna Mozilla (www.mozilla.org). Programerji tega izdelka so poskrbeli tudi za orodje, s pomočjo katerega je možno program prevesti v poljuben svetovni jezik. Kar veselo na delo!

In zapisovanje v različnih formatih? Brez skrbi, pravijo tisti, ki so mi prišepnili te informacije, kajti omenjeni program zna menda odpirati in zapisovati praktično v vseh formatih zapisov, namenjenih slikam,

dokumentom, urejevalnikom besedila, preglednicam, podatkovnim zbirkam, prezentacijam ..., vključno z vsemi Microsoftovimi formati, od najstarejše do zadnje verzije.

In še nekaj za tiste, ki ste se naveličali para Internet Explorer - Outlook Express ter ste se kdaj srečali z dobrotami Opere ali pogrešate stari dobri Netscape: sedaj vam je na voljo prosto dostopna Mozilla (www.mozilla.org). Programerji tega izdelka so poskrbeli tudi za orodje, s pomočjo katerega je možno program prevesti v poljuben svetovni jezik. Kar veselo na delo!

Zdaj, ko ste toliko prihranili, je pa že čas, da si kupite kakšno knjigo. Letošnje kresničke vam sicer ne priporočam, nakup kakšnega Fužinskega bluza v knjigarni Goga pa vam ne bo škodil.

RADIO MAX
88.9 & 87.6 FM

Gubčeva cesta 27,
8210 TREBNJE

tel. 07/34-81-545 ali 555
e-mail: radiomax@siol.net

park
Pišite v Park!
Pišite nam!
Park, Prešernov trg 8,
8000 Novo mesto,
park@park-on.net

Pokličite nas!
tel: 07 393 08 12

park:mesto

Župnca - priplavalala po župi

Zablode novomeških urbanistov

Tomaž Levičar

Na septembrski, torej predzadnji seji občinskega sveta v sedanjem sklicu, je bil med ostalim sprejet zazidalni načrt za stanovanjsko naselje Župnca. Kot je v novomeškem občinskem svetu že ukoreninjeno, razprave tudi pri tej točki ni bilo, kar na eni strani vseeno malo čudi, saj smo vendarle v predvolilnem času, ki bi ga, če že kdo drug ne, lahko odlično izkoristila opozicija, nenazadnje jo zato menda imamo, na drugi strani pa oholost svetnikov čudi, ker je dokument izrazilo slabo pripravljen in ponuja tisoč in eno upravičeno možnost za ogorčenje. Mirno so dahnili svoj "da".

Župnca je stanovanjsko naselje, ki je načrtovano povsem na severnem robu Novega mesta, v severnem kvadrantu med Ljubljansko cesto ter lokalno cesto, ki se od nje odcepi proti Židnji vasi oziroma proti Trški gori. Na severnem robu prostor obrobja gozd Brezovica. Gre za pravo mestno margino in celo za nekakšno praznino. Okolni prostor v danem trenutku namreč ponuja zelo slabe nastavke za stanovanjsko naselje, saj razen zadovoljive navezave na primarno mestno cestno omrežje ter gozd v zaledju ne ponuja nič pametnega. Najbližja trgovina z osnovnimi življenjskimi potrebščinami je oddaljena preko 600 metrov, poslovno-trgovski center Bršljin debel kilometer, v bližini ni ne šole ne vrtca, glavni centri zaposlitve, staro mestno jedro in vse ostalo v mestu so še dosti dlje, kolesarskih stez ni, kakor ni ob Ljubljanski cesti danes urejenih niti pločnikov, prav tako tudi ni definirano plinovodno omrežje. Gre torej ali za preuranjeno gradnjo naselja v tem mestnem predelu ali pa vsaj za po obsegu premajhno naselje, kjer nekatere tržno naravnane dejavnosti, ki pa so pomembne za posameznikov vsakodnevnik, pač še dolgo ne bodo našle interesa, s tem pa bo tudi kvaliteta bivalnega okolja v tem pogledu bistveno okrnjena.

Zazidalni načrt predvideva gradnjo 43 novih, izključno prostostojećih, enodružinskih stanovanjskih hiš, in to, pozor, na parcelah, ki so v povprečju velike približno 930 kvadratnih metrov, kar je nekako trikrat (!) več kot za tovrstno gradnjo v urbanih okoljih sugerira urbanistična stroka. Če pustimo pri miru za urbani prostor ne ravno posrečen izbor tipa stanovanjske zazidave, pa lahko rečemo, da gre v primeru Župnce za izredno potratno rabo mestnih površin, kar prinaša posredno s seboj mnoge probleme in stroške v zvezi z izgradnjo, obratovanjem in vzdrževanjem prometne, komunalne in ostale infrastrukture, generiranjem motornega prometa, pritiski na nove lokacije za stanovanjsko gradnjo druge v mestu itd. S tem v zvezi velja še omeniti, da nahajamo v tem naselju neverjetnih 9 hiš oziroma stanovanj na hektar. Stroka v urbanih okoljih pa predlaga 50 do 70 stanovanj na hektar. In čeravno urbanistična zasnova Novega mesta za stanovanjska okolja nižjih gostot opredeljuje tista, ki naj bi imela pod 100 prebivalcev/hektar, med temi je pač mišljena tudi Župnca, so se načrtovalci tu odločili, da se bodo raje približali spodnjemu ekstremu z okoli 30 do 40 prebivalci na hektar, kar je že bolj podobno kakšnemu zaplankanemu vaškemu ambientu kot pa mestnemu stanovanjskemu naselju. Pojdimo dalje. Najvišja dovoljena stopnja zazidanosti omenjenih parcel je po načrtu 20%, pri čemer so stavbe na parcelah itak postavljene tja v tri dni. Brez ozira na red, brez ozira na prometno omrežje, še najmanj pa z ozirom na zahtevo po primernem strukturiranju zunanjega prostora ob stanovanjskem objektu. V zvezi s postavitvijo objektov v prostor oziroma njihovo orientacijo velja omeniti še eno kapitalno napako. Prav vse hiše, res brez izjeme, so postavljene tako, da sleme streh poteka v smeri sever-jug, kar z drugimi besedami pomeni, da strešine padajo ali proti vzhodu ali proti zahodu, kar nadalje pomeni, da so možnosti za izkoriščanje sončne energije mnogo slabše kot bi lahko bile. Na eni strani zato, ker so proti jugu obrnjena le ožja pročelja hiš, ki morajo po zazidalnem načrtu, kdo ve zakaj, imeti razmerje stranic ravno 2:3, to ponuja potencialno slabše pasivne solarne dobitke, strešin na jugu, ki je daleč najprimernejša oziroma celo edina primerna stran za enostavno postavitve sončnih kolektorjev, pa seveda sploh ni. O tem, da je nesmiselno izbrani tudi kot naklona strešin 30-40 stopinj ne bomo razpravljali. Tudi ne bomo razpredali o likovnih razsežnostih zazidalnega načrta glede grajenega in zelenega okolja, ker bi to vzelo preveč

prostora, saj napak, nedorečenosti in nesmislov v načrtu enostavno mrgoli, vse skupaj pa je dober nastavek, da bomo dobili še eno zmedeno stanovanjsko okolje. Ne smemo pa vendarle pozabiti pripomniti, da načrt žal ne zahteva gradnje energetske varčnih hiš, kar bi se v današnjem času že spodobilo, kakor ne zahteva niti zbiranja in rabe deževnice, kar bi se zaradi skrbi za naravne vire prav tako zelo spodobilo, in tudi ne ločenega zbiranja odpadkov. A to so že nekateri od morebitnih presežkov takšnega načrta. Pojdimo raje nazaj k osnovam. Izpostavljeno velja omeniti, da v naselju ni načrtovano niti otroško niti športno igrišče oziroma da sploh ni skupnih zunanjih površin - če odmislimo ceste. Igrišče že sedaj ne najdemo niti v polmeru skoraj 1 kilometer od tega naselja. Mestna občina sicer razlaga, da bo urejeno rekreacijsko območje neke za poslovno stanovanjskim območjem ob Ljubljanski cesti (Dragman, Vidic), ki pa je od tu oddaljen 600 in še več že omenjenih metrov in bo itak urejeno bog ve kdaj. Kako nekajletnega otroka prepričati, da bi se šel spuščat po toboganu ali brcat žogo oziroma se družiti s prijatelji na igrišču, do katerega lahko pride le po zelo prometni cesti brez pločnika in kolesarske steze, obeh tu ne bo še kar nekaj let, je najbrž jasno le redkim, starši pa znajo v takih vratolomnih situacijah priti v predinfarktno stanje. Pa že itak velja, tako vsaj pravijo modri ljudje iz urbanizma, da naj bi bila igrišča za otroke, pa tudi športna igrišča, od stanovanj oddaljena nekako največ 300 metrov, za najmlajše otroke pa raje še precej manj. A občina razmišlja drugače, zakaj vendar bi si vzela kakšno petino hektarja ali še manj zemljišč v okviru zazidalnega načrta za igrišča oziroma skupne zelene površine, če pa ji tega pač ni treba. Novodobni zemljiški ruralno-urbani gospodi pa očitno tudi še ni jasno, da s prisotnostjo urejenih skupnih zunanjih površin, torej tudi otroških in športnih igrišč, v okviru naselij, lepo zraste vrednost nepremičninam. Ostala bo tudi uganka, zakaj na Mestni občini načrtovalcem niso nič črhnili o problemu polne privatizacije gozdnega roba, s katerim bodo imeli odslej stik pravzaprav le redki imetniki parcel v tem naselju, namesto, da bi nekaj travnika pred gozdom in gozdni rob bi dostopen vsem. Zakon o gozdovih pač omogoča vsem ljudem rabo gozdov v nekatere namene (rekreacija, nabiranje gozdnih sadežev ipd), s tem pa tudi gozd Brezovica, v katerega bi se razširilo tukajšnje bivalno okolje. Še posebej bi občina lahko težila k temu, ker je gozd Brezovica itak predviden, da v prihodnje postane gozd s posebnim namenom.

Še citat in pripomba. Igor Merlin, vodja oddelka za prostorsko planiranje pri Mestni občini Novo mesto, v sprememni besedilu k zazidalnemu načrtu pravi, da načrt "predstavlja kompromisno ureditev med stihjsko gradnjo in sodobnimi principi organizirane gradnje", dodaja pa tudi, da je slednja, torej organizirana gradnja "mogoča samo na večjih kompleksih z jasnimi interesi, običajno enega lastnika oziroma investitorja, ki je lahko lokalna skupnost ali privatni sektor". Človek najprej pomišlja, ali bi se na takšno besedovanje sploh odzval. A nekaj je vendarle treba reči. Treba je reči, da je ta zazidalni načrt zelo daleč od sodobnih ali vsaj smiselnih principov stanovanjske gradnje, da je tudi zelo daleč od načel, ki zagotavljajo racionalno rabo mestnih površin, naravnih virov, energije, daleč je tudi od gospodarnosti, nima prav nič skupnega s trajnostnim razvojem in podobnimi sodobnimi paradigmi. Pač pa je zazidalni načrt za stanovanjsko naselje Župnca v Novem mestu zelo blizu najslabšemu, kar je bilo kdajkoli ponujeno na področju snovanja stanovanjskih okolij kjerkoli v svetu. Ocenjujem, da če bi tak načrt za stanovanjsko naselje izdelal študent 1. letnika arhitekture, bi ga nemudoma in za vekomaj pognali iz šole.

Povejmo še, kdo je to stanovanjsko brozgo skuhal, da ne bo padel očitek, da so bili avtorji po nemarnem zamolčani. Avtorstvo pripada novomeškemu projektantskemu podjetju KAB d.o.o., sodelovali so tudi delavci novomeškega sekretariata za okolje, prostor in komunalne zadeve ter seveda vedno tihi občinski svetniki, svoj podpis pa je pritaknil hote ali ne še župan. Sedaj veste, povejte tudi drugim!

park:mnenja

Nacionalni interes in lokalni patriotizem

Novo mesto ima eno najuspešnejših gospodarstev, toda ima zgolj dve veliki, nekaj srednje velikih in nekoliko več malih podjetij. Vsa ta podjetja ne pomenijo zelo širokega spektra različnih znanj in inovativnih okolij. Poleg proračunskih delovnih mest v našem kraju ni mesta za humanistični kader. In morda se prav tu začne graditi lokalni interes kvalitete življenja.

Gregor Macedoni

Besedna zveza "nacionalni interes" se v zadnjem času velikokrat pojavlja ob prodaji državnega premoženja tujcem. Poleg finančne razsežnosti razprava vse bolj zajema celoten spekter, ki naj bi ga nacionalni interes obsegal. Najpogostejše je govor o jeziku, kulturi in etičnem prostoru. Ali lahko to t.j. nacionalno razpravo preslikamo tudi na ožji, to je regijski oz. mestni nivo? Prav gotovo besedna zveza "lokalni interes" ni redka in tako kot na nacionalni ravni pogosto izraža predvsem "zadaj" skrite osebne interese, ker skupne, konsenzualne opredelitve, ki bi nastala v javni razpravi ni. Kaj je torej lokalni interes? So to zgolj sedeži pomembnih podjetij in številna delovna mesta? Morda pa znamo in smemo razmišljati globlje in bolj dolgoročno.

Država se je odločila, da bo s postopno odprodajo svojih deležev v gospodarskih družbah in finančnih institucijah zmanjšala svoj vpliv na trgu, na katerega s svojo specifično prisotnostjo nedvoumno zelo vpliva. Tej odločitvi ni kaj očitati. Da je zasebno lastništvo učinkovitejše od državnega, je pravilo, ki ga potrjujejo posamezne izjeme. Je pa jasno, da obstajajo meje in da se učinkovita gospodarska politika ne izvaja samo s pasivno vlogo države ob določanju višin dajatev in pogojev poslovanja. Država ima namreč na voljo številne elemente vpliva na izvajanje svoje gospodarske politike, med drugim tudi lastniško prisotnost v ključnih finančnih institucijah (bankah) in gospodarskih družbah. Kot smo videli v zadnjem času slovenska vlada nima jasnih ciljev, ki bi jih uresničevala ob prodaji bank ter napovedanih prevzemih pomembnih slovenskih podjetij s strani tujcev. Kot bi šlo za krmarjenje med pritiski evropskih struktur in domače javnosti. In ker se reševanje posameznega primera večkrat spreminja med samim postopkom imamo vso pravico, da dvomimo, da nekatere posameznike pri njihovih odločitvah vodijo zgolj optimalni rezultat s stališča t.j. skupnega, nacionalnega interesa. Ob tem se mi nekako mimogrede priključa časopisna novica, ki je bila objavljena sredi nekega članka in je govorila o nečednih poslih pivovarne Interbrew pri prevzemanju pivovarne v Južni Afriki. Pri tem so bili s svojim osebnim angažiranjem udeleženi tudi državni nosilci funkcij, ne le posamezniki iz managementa južnoafriške pivovarne.

Poleg razprodaje državnega premoženja nas k razpravi o opredelitvi nacionalnih interesov sili tudi

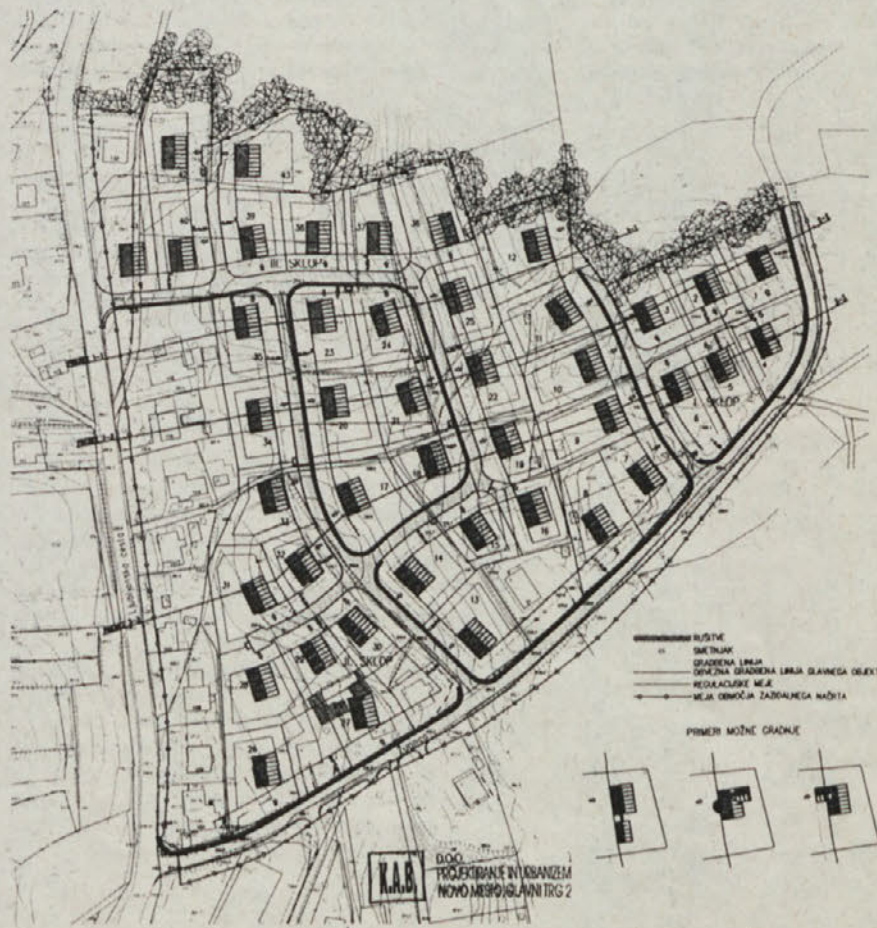
vstopanje v Evropsko unijo. Kako ohraniti nacionalno samobitnost v močnih tokovih globalizacije in združevalnih procesih, ki presegajo zgolj optimiranje gospodarske učinkovitosti. In ko smo že pri tako želeni Evropski uniji, se lahko spomnimo, da je ena od močno prisotnih definicij obstoja Unije, da gre za Evropo regij. Torej imajo regije prihodnost v bodoči evropski strukturi.

Regije so danes v Sloveniji zelo nedorečen izraz. Vsi vemo, da jih je potrebno oblikovati zaradi opredeljenosti v slovenski ustavi, pa tudi zaradi pritiskov evropskih predstavnikov. Veliko je neformalnih priprav, država pa še ni rekla zadnje besede.

Če vzamemo JV konec Slovenije skoraj ni druge možnosti, kot da bo Novo mesto regijsko središče. In kako se oblikuje lokalni interes Novega mesta danes? Vsekakor je trenutni položaj veliko bolj prežet s procesom razdruževanja nekdanje velike Občine Novo mesto v sedanjo Mestno občino Novo mesto in številne primestne občine, kot pa z oblikovanjem bodočih regijskih povezav.

Kakšne so torej naše lokalne vzporednice dogajanja na državni ravni? Če vzamemo zgolj

finančni interes, je ta veliko lažje opredeljiv kot na državni ravni. Glavna vira prihodkov v občinskem proračunu sta delež od dohodnine občanov, ki imajo stalno bivališče v Mestni občini in nadomestilo za uporabo stavbnih zemljišč. Neposredno pravilo bi se torej glasilo, da bi morala imeti Občina čim več stalnih prebivalcev, ki so v delovnem razmerju, pa četudi se vozijo na delo drugam, v druge občine. Pa vemo, da se stvari ne da lotiti na koncu. Eden bistvenih elementov je razvita gospodarska struktura s široko paleto ponudbe raznovrstnih služb. Podjetja pa niso zgolj zaposlovalci, ampak prispevajo tudi v občinski proračun preko prispevka za stavbna zemljišča. Dejstvo je namreč, da imajo pravne osebe omenjeni prispevek mnogo višji kot zasebne zazidane površine. In kako se ustvarja ugodna klima za privabljanje kapitala. Prav gotovo je ponudba prostora oz. površin v t.j. tehnoloških parkih premalo. Po mojem mnenju je največji kapital, ki ga ima lokalna skupnost, človeški kapital, ki ga gradijo občani. In kaj je v tehnološko zahtevnem svetu in storitveni globalizacijski shemi pomembnejše kot ljudje z dobro izobrazbo in novimi znanji, ki jih zahtevajo vsakodnevni izzivi informacijske

Simon Bizjak,

avtor in vodja novomeškega festivala kratkega filma - SNIFF

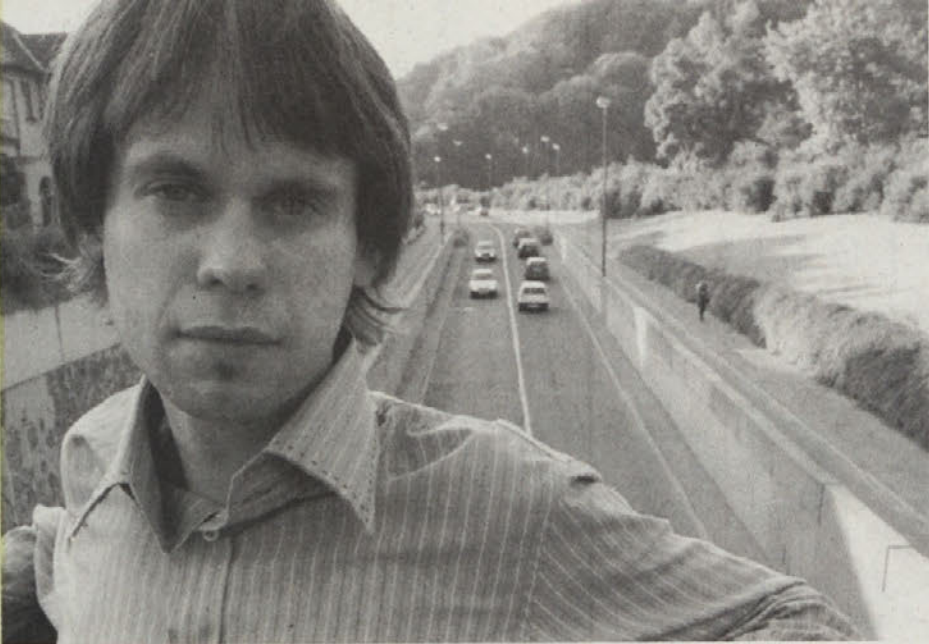

FOTO: BOŠTJAN PUČELJ

Anja Rebolj, Uroš Lubej

dobe. In koliko je Novo mesto prijazno do dobrih kadrov? Upam si trditi, da se vsaj polovico mladih po študiju v univerzitetnih središčih ne vrne nazaj v domači kraj. Se lahko temu čudimo? Saj ima Novo mesto vendar eno najuspešnejših gospodarstev po vsakoletnih statistikah. Problem je v dejstvu, da imamo zgolj dve veliki, nekaj srednje velikih in nekoliko več malih podjetij. Vsa ta podjetja na žalost ne pomenijo zelo širokega spektra različnih znari in inovativnih okolij. In zato se veliko mladih raje odzove izzivom, ki jih nudi Ljubljana oz. morda celo tujina. Če vzamemo primer humanističnega visokoizobraženega kadra, si upam postaviti trditev, da je poleg proračunskih delovnih mest (šolstvo, sociala, ...) ostala ponudba skrčena in prste ene roke. In morda se tu začne graditi lokalni interes kvalitete življenja.

Ko smo že pri človeškem kapitalu ne moremo mimo potrebe po lastnem, lokalno-specifičnem visokem šolstvu. Visoko šolstvo že samo po sebi plemeniti kraj s prisotnostjo študentov. Poleg tega so tu še delovna mesta za akademsko izobražen kader. In Novo mesto je v zadnjih letih naredilo nekaj korakov v tej smeri z domačo Visoko šolo in številnimi dislociranimi programi, ki jih druge visoke šole izvajajo pri nas. Toda zakaj niso pobude dr. Japlja glede ustanovitve srednjeevropskega podiplomskega inštituta naletele na več podpore? In ali imamo sploh načrt, da bi se katera od nacionalnih raziskovalnih institucij usidrala v Novem mestu?

Potreba po aktivnem iskanju ciljev, h katerim bodo usmerjeni lokalni interesi, je torej velika. Samo jasno postavljeni cilji lahko skupaj, z roko v roki, združujejo tako lokalne politike, pomembne predstavnike našega konca v političnih strukturah prestolnice ter pomembne managerje raztresene po številnih podjetjih. Vsi ti, ki so se nekoč odločali med vrnitvijo v domači kraj oz. izzivi drugih krajev bi verjetno ob lastnem spominu z veseljem podprli vsak projekt, ki bi pomenil boljšo ponudbo Novega mesta za vračanje lastnih kadrov. Mesto, ki nudi dovolj izzivov, pa vleče ambiciozne posameznike tudi od drugod. In do zgodbe o uspehu ni več daleč. Take zgodbe o uspehu sicer suhoparne statistike običajno ne zaznajo, jo pa ljudje hitro občutijo, poosebijo in živijo. Bodimo torej lokalpatrioti v globalnem svetu.

Pišite v Park!

Pišite nam!
Park, Prešernov trg 8,
8000 Novo mesto,
park@park-on.net

Pokličite nas!
tel: 07 393 08 12

Zazidalni načrt je daleč od sodobnih principov stanovanjske gradnje, od načel, ki zagotavljajo racionalno rabo mestnih površin, naravnih virov, energije, od gospodarnosti, nič nima skupnega s trajnostnim razvojem in podobnimi sodobnimi paradigmi.

Kako je prišlo do tega, da si organiziral festival prav v Novem mestu?

Ko se je Filmski stik iztek, sem ugotovil, da kot tak nima jasno začrtane vizije. V tisti koncept, ki je tam postavljen kot neka varovalka za nedelujoči kino, vsaditi nekaj novega in inovativnega, ki bi tudi v slovenskih ali evropskih razmerah nekaj pomenilo, ni bilo možno. V Ljubljani bi se Sniff znal izgubiti, ker je že tako veliko dogodkov, ki so že na začetku veliki in te požrejo. Ljubljana je na trenutke že prenasršena z vsem dogajanjem. Tu se nisem videl. Res bi že na

štartu imeli več publike, kapacitet, ampak bolj primerne kraja za Sniff ne bi mogel najti. Novo mesto sem najprej našel skozi osebna poznanstva in prijatelje. Več ko poznaš ljudi, lažje je. Večina tistih, ki sem jih spoznal, so kulturniki.

Bi lahko na kratko zajel koncept SNIFF-a?

Festival obsega tri dele: filmski, izobraževalni in spremljevalni programV filmskem delu vrtimo tako igrano kot dokumentarno kratkometražno produkcijo. Kategorizirali smo ga v več skupin. V tekmovalnem programu Fronta so se predstavljali evropski akademijski filmi, amaterski pa v Fanatiku. Profesionalna produkcija se je odvrtela v okviru Filtra, ki ni tekmovalno usmerjen. V Novo mesto nam je uspelo pripeljati filme, ki so bili v zadnjih nekaj letih nagajeni na pomembnejših filmskih festivalih, od Clermont Ferranda do Cannes. Med njimi je bil Copy Shop, dobitnik Oskarja za najboljši kratki film. Kategorija Fokus pa sega na filmski in družabni del festivala. V tej kategoriji predstavljamo eno izmed sodelujočih držav, v prvem letu gostiteljico s filmi AGRT. V spremljevalnem programu je Slovenija zastopala izvrstna kulinarka in večerni družabni dogodki v okviru Fontane. Izobraževalni program pa sta sestavljali Fabrika, filmska delavnica ter Forum, predavanja in debate.

Kdo so bili nagajenci in kaj meni o njih?

Podeljene so bile štiri nagrade, tri v Fronti in ena v Fanatiku. Nasploh na tekmovalje gledam pozitivno, ne ustvarjam napete atmosfere, ampak stremimo k temu, da dobri filmi odnesejo s sabo reference, ki jim bodo v prihodnosti koristile. Sicer sem bil v času festivala precej zaposlen s pripravljanjem in si nisem uspel pogledati vseh filmov, ki so sodelovali. Nisem niti poskušal predvidevati, kateri filmi bodo dobili nagrade. To je povsem avtonomna odločitev žirije. Le-ta je bila po renomeju članov in predsednika več kot pristojna podeliti nagrade na takem festivalu. Sestavljali so jo visoko izobraženi ljudje, ki so že v filmu in v umetnosti nasploh veliko pokazali. Kot organizator se ne morem vtikati v odločitve žirije, se mi pa zdi zelo lep detalj, da so bile nagrade v kategoriji Fronta podeljene v več držav. Glavna nagrada je šla s filmom Im Sommer v Nemčijo, nagrada za najboljšo režijo je ostala v Sloveniji, v rokah Marka Naberšnika, nagrada za najboljši scenarij pa je šla v Srbijo za film Srbokap. Najboljši fanatični film je bil Prepovedani vzornik, avtorja Marka Horvata. Bolj detaljno stvari ne morem komentirati.

Zakaj nagrada, ki jo podeljujete nagajencem, v obliki kače?

Letos so nagajenci zaradi tehničnega zapleta dobili plaketo. Naslednje leto pa bodo podeljeni kipci. Kipec bo kača, imenovana Zlate luske. Kačin rep se bo počasi metamorfiral v filmski trak, navit na kolutu, na njenem vratu bo oko, kot simbol vizualne umetnosti. Verjetno bo to stekleno oko, ki bo vsebovalo kapljico živega srebra. Prihajam namreč iz Idrije in je to del mene. Živo srebro teče, se giblje, gibljiva slika, ergo film. Mogoče bo to samo nakazano. Kakšne bodo pa dejanske zmožnosti in izvedba te nagrade, bomo pa še videli. Kača je vedno simbol prepada med dobrim in zlim, simbol skušnjave, ki se ji je treba upreti ali pa ji podležeš. To se pogosto pojavlja v filmu oz. v umetnosti nasploh. Nagrada bo torej simbolično precej bogata.

Kako si zadovoljen z obiskom in udeleženci?

Presenetilo me je, koliko ljudi se je vabilu na festival odzvalo. Vse lokacije so bile ves čas optimalno zasedene, na prvo projekcijo Fokusa je prišlo celo več obiskovalcev, kot jih je predavalnica sploh lahko sprejela. Kasneje sta se radovednost in strast malce umirili. Še vedno pa je bil obisk vseskozi številčen. Tudi lokacije, na katerih se je SNIFF odvijal, so bile krasne, projekcije in predavanje v Kulturnem centru Janeza Trdine, večerno druženje v Lokalpatriotu, bobnarski spektakel BU na prostem pred KGem, kosila na Bregu, spanje v Ribji, baza in kino kamra pa na DNŠ-ju. Najlepša stran vseh teh lokacij skupaj je njihova strnjjenost v mestnem jedru.

Filmski festival je finančno gotovo velik zalogaj. Kako vam je uspelo zbrati

sredstva?

Sniff je bil težek malce pod 6 milijonov, kar je za prvič veliko.Organizatorja sta dala glavno podporo; to sta DNŠ in 3 Mini in Baltazar. Oba sta postavila festival postavila na noge, dala sta začetni kapital. Dokler bo festival obstajal, bo gotovo potekal v okviru obeh. Najprej je potrebno pokriti stroške, kar je pa težko, posebej če imaš tako malo časa kot smo ga imeli mi. Naši tržniki so v treh tednih naredili čudeže. Prej projekt pač še ni bil zrel in smo ga sproti postavljali. Izteklo pa se je dobro. Veliko smo skušali kompenzirati, ker so to prevelike vsote. Je pa tudi res, da ima tako velik dogodek kot je Sniff, na voljo precej oglasnega prostora, prostora na spletni strani, v publikacijah, ki so kar precej brane: katalogi, plakati, letaki, itd., na katerih tako lahko v zameno za te stvari oglašuješ sponzorje in koproducente. Takoj za organizatorji je bil Kulturni center Janeza Trdine, ki nam je zagotavljal prostore, potem JSKD, Območna izpostava Novo mesto, LokalPatriot, Mestna občina Novo mesto, itd. Sponzorji, ki so nam konkretno pomagali, pa so bilo Kolosej, ki je pred najbolj predvajanimi filmi vrtel naše špice, DHL, brez katerega pošiljanje po hitri pošti ne bi bilo mogoče in BTC.

Kako bo festival izgledal naslednje leto?

Festival se bo zelo razširil. Najbolj v svojem izobraževalnem delu. Načrtujemo celoletno dijaško filmsko delavnico, kar pripomore tudi h kontinuiranosti dogodka. Na nekaj izbranih srednjih šolah v Sloveniji jo bomo skušali spraviti pod streho in jo kvalificirati med obvezne izbirne vsebine. Dijake bodo skozi kamero in režijo vodili profesionalni mentorji, snemali bodo kratke filme, ki jih bodo imeli možnost profesionalno zmontirati. Tako bodo dobili realen pogled na film in motivacijo za ustvarjalnost. Na piedestalu Forum. se bo zvrstilo več predavateljev. Tudi delavnica na samem festivalu se bo podaljšala s treh dni na okoli en teden do deset dni. Tako bo možno bolj pripravljeno snemanje in montiranje. Letos je bilo snemanje možno, montaža pa po sili razmer. So si pa udeleženci in mentorji lahko tako nastavili program, da jim je tudi to lahko uspelo. No, zdaj smo še v zanosu zaradi res lepe izvedbe, od programa, obiska, filmov, in tudi po spodbudah, ki smo do sedaj dobili. Rasti pa moramo trezno in ne prehitro.

Gotovo imaš tudi dolgoročno vizijo Sniffa.

No, če vzamemo petletko, kar je sicer znano obdobje iz socializma, bi festival lahko zrasel do te mere, da bi na kvalitetni lestvici čim više uvrščalo. Festivali so klasificirani. V A kategoriji so festivali, ki jih vsi poznajo, Cannes, Benetke, Berlin, ... To so festivali, ki so zelo ugledni. Liffe, ki je zelo kvaliteten festival, sodi v kategorijo B. Mi bi se radi v petih letih rangirali kar se da visoko. Kategorija A je glede na domače razmere in finančne zmožnosti zaenkrat nedosegljiva. Upam, da bo Liffu to uspelo, da se tudi Slovenija kot država prebije v elitni krog. Na eni strani gre za prepoznanost v svetu. Stvari gredo mnogo lažje od rok, če te na akademiji ali festivalu prepoznajo po imenu. Na drugi strani to dosežeš, če sicer še nisi visoko rangiran, z več uspešnimi ponovitvami, kamor pošljejo akademije svoje študente in so ti zadovoljni. Tako gredo take reči po ustnem izročilu, zato moraš biti precej pozoren. Rad bi tudi, da se festival bolj usidra znotraj Slovenije, ne le na Dolenjskem. Izpostavil bi tri stvari: kvaliteto produkcijo, ugledne predavatelje in medijsko pokritost. Vse to gre z roko v roki. Več ko imaš publicitete, bolj so te sponzorji pripravljeni podpreti in več obiskovalcev pride na dogodke

Sniff je eden od mnogih poletnih dogodkov v Novem mestu.

Vsi ti dogodki, ki so se avgusta dogajali v Novem mestu in Kostanjevici, Gogini poletni vrtovi, Fotopub, Jazzinty, Muzejski vrtovi, Novomeški poletni večerni in seveda Sniff, imajo namen postati skupna prepoznavna znamka, skupaj bodo nastopali v javnosti. Tako bi zastopali vse dogodke in hkrati se bodo ugled, obisk in uspešnost povečali. Upam, da se bo čim prej oblikovalo skupno ime za vse te projekte. Ekipa, ki jih je sedaj ustvarjala, bo lahko koristila nekatere skupne usluge infrastrukture in promocije. V vsakem primeru pa vsi ti projekti že sedaj tvorijo lepo poletno atmosfero.

Avgustovska vročica v Novem mestu

Poletje dogodkov

Marijan Dovič

Iztekajoče se poletje na Dolenjskem, predvsem v Novem mestu, nam bo ostalo v spominu kot nekaj posebnega. Kulturno ponudbo v tem času je mogoče označiti kot preskok na novo, višjo raven kakovosti. Dobro so uspeli lansko leto zasnovani Novomeški poletni večeri, velik napredek so doživele kreativne delavnice - najstarejši glasbeni (Jazzinty) in nekoliko mlajši fotografski (Fotopub) sta se letos pridružila še festival kratkega filma Sniff ter tridnevni glasbeni festival Muzejski vrtovi, Kostanjevica pa je že drugič uspešno gostila Gogine poletne vrtove. Če k temu dodamo dejavnosti kostanjeviške Galerije Božidarja Jakca z oživiljenim mednarodnim kiparskim simpozijem Forma Viva in glasbeni Festival Brežice, ki je v okviru študentskih koncertov avgusta trikrat gostoval tudi v novomeški kapiteljski cerkvi, Novomeški glasbeni festival s koncerti baročne komorne glasbe, tridnevni festival Rock Otočec v začetku julija, pa konec koncev športne dogodke, kot je Park liga, in ostale prireditve, dobimo resnično pestro ponudbo, kakršno bi drugod po Sloveniji iskali zaman. Na kratko se bomo sprehodili skozi to dogajanje ter skušali izluščiti bistvene tendence ter ovrednotiti posamezne prireditve, čaka pa nas še neogiben razmislek, kaj je mogoče izboljšati, morda povezati - skratka, izdelati nekaj smernic za kulturno strategijo vročih mesecev v prihodnosti.

Avgust - mesec kreativnih delavnic

Če začnemo z delavnico Jazzinty (12.17. avgust), letos tretjo zapored, kot najstarejšim dogodkom v omenjenem nizu, pri kateri sem podpisani že od začetka umetniški vodja, je mogoče reči, da je delavnica dosegla vrhunec, ki je hkrati tudi maksimum tako po številu mentorjev (14) in udeležencev (blizu 90). Kvaliteta mentorjev je bila izjemno visoka - med drugim smo ves teden gostili Reggieja Workmana, legendarnega črnskega jazzista, in vrsto drugih izjemnih glasbenikov. Z gledišča ustvarjalnosti je bila delavnica več kot uspešna, pa tudi z mestom se je živahno povezala: zaključni koncert je bil sicer izrazito dolg in bi ga kazalo v prihodnje smiselno razbiti v dva večera, jam sessioni v klubu Lokalpatriot pa so letos, resda šele po drugi uri zjutraj, dosegali raven, ki je v Sloveniji še ni bilo. Tudi delavnica Fotopub (6.10. avgust) - letos že drugič pod umetniškim vodstvom novomeškega fotografa Boruta Peterlina - se je utrdila z mednarodno mentorsko zasedbo in optimalnim številom znanja željnih fotografov (okrog 45) in nedvomno izvršila svoje primarne pedagoške cilje, z mestnim življenjem pa se je povezala prek zaključne razstave udeležencev, ki je še vedno na ogled v knjigarni Goga, ter prek fotografskega natečaja o novi porodnišnici.

Lep uspeh sta doživela letošnja novomeška novinka, in sicer na prvem mestu festival kratkega filma Sniff (18.22. avgust), na katerem je sodelovalo 41 filmov, nagrado "zlate luske" pa je prejel nemški film Anke Hentschel Im Sommer. Sniff je že prvo leto pokazal velik razvojni potencial in težnjo, da se podobno kot zgornji delavnici razvije v največji tovrstni happening na slovenski ravni. Idejo festivala Sniff (Short Novo mesto International Film Festival), ki vključuje tekmovalno projekcijo kratkih filmov in tudi ustvarjalno delavnico, je ob podpori DNS izpeljal Ildrijčan Simon Bizjak, ki je v tukajšnjem študentskem društvu in klubu dobil ugodna tla za razvijanje svojega dolgoročno zanimivega koncepta. Drugi letošnji novinec je festival Muzejski vrtovi (6.-8. avgust) pod vodstvom

Jureta Dolinarja, ki od doslej obravnavanih dogodkov nekoliko izstopa, saj je zasnovan kot koncertni festival. Tri koncerte nekoliko zahtevnejše, a ne "klasične", glasbe in literarni večer v treh dneh sta odlikovali konceptualna in izvedbena koherentnost in seveda neprekosljiv ambient Muzejskih vrtov, odziv publike in medijev pa je bil za prvič povsem zadovoljiv.

Vedeti je treba, da vse doslej obravnavane dogodke v resnici pretežno pripravljajo organizacije, ki so na nek način izšle iz Društva novomeških študentov in je to društvo še vedno tudi njihov pomemben financer (predvsem gre za klub LokalPatriot). Enako velja za Gogine poletne vrtove (2931. avgust), ki jih je Založba Goga pod umetniškim vodstvom igralca Branka Jordana lansko leto zastavila v Kostanjevici. "Vrtovi" so zaključili omenjeni niz (ta je časovno zajemal praktično ves avgust od Fotopuba pa do Goginih vrtov in je bil tudi medijsko predstavljen kot "mesec kreativnosti"). V izvirnem Jordanovem konceptu Goginih vrtov se prepletajo zelo različne ravni kreativnosti (delavnica, interpretacijski večer, Gogina hiša ...) s kulinariko in sproščenim oddihom.

Festivali in koncerti od junija do septembra

Novomeško poletje so nekako uokvirili Novomeški poletni večeri, ki jih izvajata JSKD pod vodstvom Bojana Bencika in novomeška občina. Uokvirili zato, ker se sedem prireditev razteza od sredine junija do prve polovice septembra oz. do 7. septembra, ko smo na Glavnem trgu dočakali spektakularen zaključek z orkestrom, zborom in solisti SNG Maribor, ki so občinstvu postregli s popularnimi opernimi odlomki, na koncu pa nas je presenetil še ognjemet. Kljub očitkom, da so te prireditve nekoliko nepovezane, ne le časovno in prostorsko - tako se denimo 7 koncertov dogaja kar na 4 prizoriščih (Muzejski vrtovi, kapiteljska proštija, grad Grm in Glavni trg) - temveč, kar je povsem očitno, tudi programsko, saj enega za drugim nizajo koncerte kar najrazličnejših žanrov in zgodovinskih obdobj, od gregorijanskega koral do etno zabavnjakov tipa Šukar, so tudi ti večeri našli številčno publiko in postali blagovna znamka, ki ji občinstvo zaupa.

Podobno časovno raztreščeni, prostorsko pa še bolj, so baročni koncerti v okviru Novomeškega glasbenega festivala, ki ga vodi Milko Bizjak, saj se dogajajo po cerkvah Dolenjske od Šmarjete do Brusnic. Vendar ta festival ni zasnovan kot poletni dogodek, temveč kot niz koncertov, razporejen skozi celo leto, zato je to do neke mere razumljivo. Tudi ta festival si je v nekaj letih delovanja pridobil zvesto publiko, programsko pa je v primerjavi s poletnimi večeri mnogo koherentnejši (morda pa ravno zato tudi manj zanimiv). Če govorimo o koherenci, seveda moramo pohvaliti Rock Otočec in že omenjene Muzejske vrtove, vendar ni nujno, da publiko zgoščeno dogajanje bolj ustreza kot razpršitev dogodkov skozi več mesecev oz je verjetno, da sta legitima kar oba koncepta in da je možen tudi njun sočasni obstoj.

Kreativnost in domača iniciativa proti kupljenim programom

Če torej sodimo v grobem, smo lahko več kot zadovoljni. Kar se dogaja, se dogaja na različnih ravneh, prireditve so med seboj dokaj (tudi časovno) usklajene, konceptualno ne prihaja do

prevelikih pokrivanj in razhajanj, organizatorji se med seboj večinoma poznajo in tudi sodelujejo - sploh to velja za prireditve t.i. skupine DNS, zgleden primer pa je tudi sodelovanje med Jazzinty in Novomeškimi poletnimi večeri, ko je zaključni koncert delavnice hkrati tudi del teh večerov, pa seveda Dolenjski muzej, ki omogoča dogodke na vrtovih, Glasbena šola, brez katere se ne bi niti rodila zamisel o glasbeni delavnici Jazzinty, Kulturni center, ki je nudil zatočišče Fotopubu, Sniffu in vsem koncertom v primeru dežja, in ne nazadnje klub LokalPatriot in Knjigarna Goga s svojo podporo in tudi lastnim programom ... Pohvaliti velja tudi, da so kot spremljevalni program na brošuri Novomeških poletnih večerov natisnjeni programi Jazzinty, Novomeškega glasbenega festivala in Študentskega festivala Brežice, kar do neke mere udejjanja težnjo te prireditve po povezovalnem delovanju. Na tej ravni je mogoče nekoliko nerodno le dejstvo, da je novi festival Muzejski vrtovi v mnogočem soroden Novomeškim poletnim večerom (edina razlika je časovno-prostorska zgoščenost in bolj profiliran program), tako da bi se dolgoročno moral umestiti v ta koncept, saj nima smisla, da imamo poleg poletnih večerov še tri- ali večdnevni glasbeni festival neodvisno od njih. Upajmo, da bodo organizatorji tu našli interes in tudi pot za povezovanje, saj so Muzejski vrtovi nedvomno odkritje in po mnenju mnogih eno najlepših poletnih koncertnih prizorišč v državi in bi morda prenesli še večjo koncentracijo dogodkov, samim poletnim večerom pa bi tudi koristila nekoliko bolj enotna strategija.

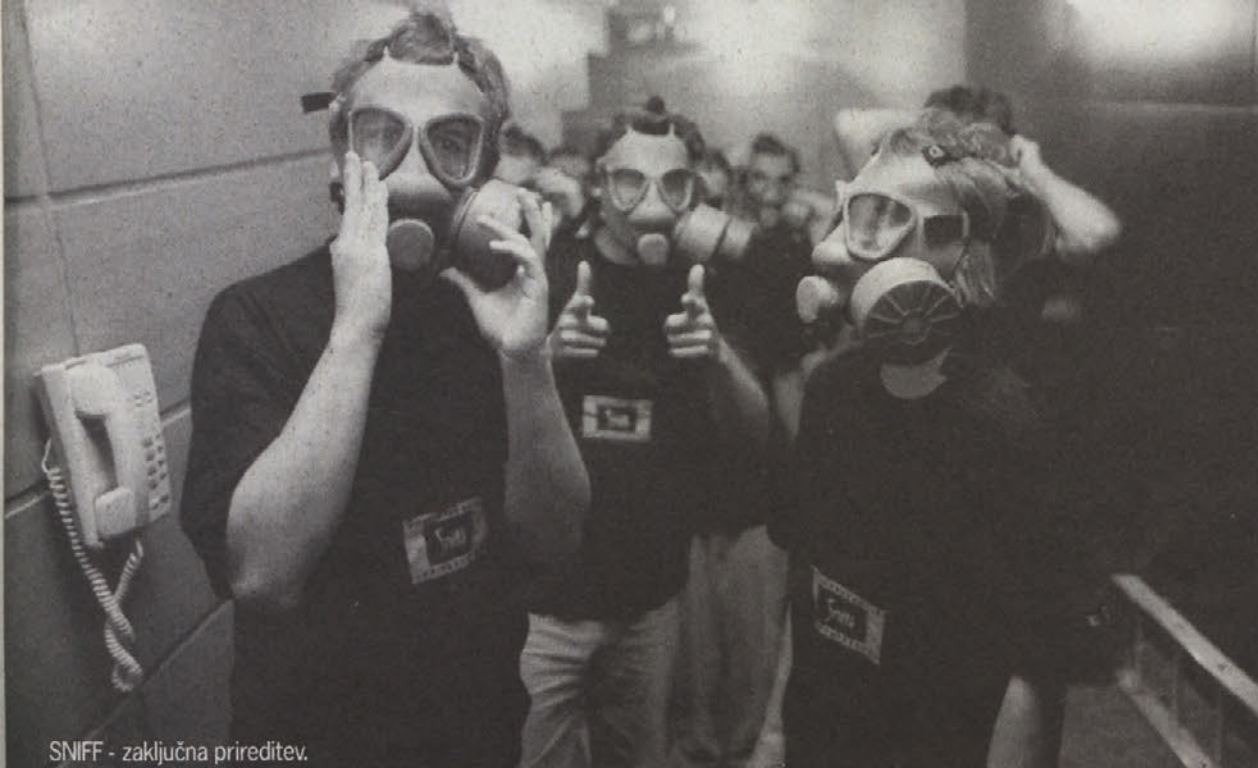
Skratka, zdi se, da bi vsem prireditvam koncertno-festivalskega tipa koristila še enotnejša in bolj povezana strategija. Pojavilo se je kar nekaj blagovnih znamk in le čas bo pokazal, kako in na kakšen način bodo preživele. Na drugi strani imamo niz prireditev, ki jih zaznamujeta predvsem ustvarjalna in izobraževalna komponenteta, torej umetniške delavnice oziroma festivali, ki take komponente vključujejo, in ki so se letos na pobudo kluba Lokalpatriot povezovale v okviru "meseca kreativnosti" (Jazzinty, Fotopub, Sniff, Gogini poletni vrtovi). Ali je pri dogodku bistven performativni ali pa pedagoško-kreativni output, torej ali gre za dogodek, namenjen v prvi vrsti enkratnemu občinstvu, ali pa je dogodek pravzaprav dogajanje, proces, v katerem se nekdo nekaj uči oziroma nekaj ustvarja (in je v tem smislu zunanji performans, kot je koncert, razstava, branje ... zgolj obstranskega pomena), je gotovo ena od dveh opozicij, ki jih je smiselno vzpostaviti, ko se lotevamo zadnjega, a hkrati tudi najbolj spolzkega, poskusa ovrednotiti prireditve. Drugi smiseln kriterij je, ali gre za enkratn (kupljen) dogodek iz drugega dela države ali iz tujine ali pa gre za t.i. domačo produkcijo. Seveda je možnih še mnogo drugih takih delitev, npr. profesionalno-amatersko, visoka-popularna kultura, ki so tudi smiselne, vendar nas v tem trenutku toliko ne zanimajo. Produktivnost teh dveh opozicij je namreč v tem, da se v njuni luči jasneje pokaže koristnost ali bolje rečeno perspektivnost, morda tudi dolgoročni doprinos in potencial h kulturnemu razvoju mesta in regije.

Kaj želimo s tem reči? V današnjih festivalskih časih, ko za mesto in njegov ugled imeti festival pomeni skoraj nujo, je seveda vse tudi naprodaj. Kulturni menedžment je navaden biznis, podložen vsem zakonom trga. Dobimo lahko kakršen koli koncert, gledališko predstavo, če hočete, Michaela Jacksona ali Luciana Pavarottija. Vse, kar rabimo za to, je ustrezna vsota denarja, in želeni dogodek je tu, pred nami, pripravljen, da ga

použijemo. Naslednji dan ga pač ni več tu. In zato se moramo zavedati, da pomenijo nek drug kakovostni razred prireditve/dogajanja, ki nimajo značaja od danes do jutri. Če smem biti drzen: Jazzinty in Fotopub sta v borih nekaj letih postali dolgoročno relevantni ne le za razvoj mladih glasbenikov/fotografov na Dolenjskem, ampak za celo Slovenijo in celo širše. Učinki delavnice Jazzinty so na primer že ta hip vidni na mladi slovenski glasbeni sceni! Izjemen potencial ima tudi Sniff, ki bi z ustrezno strukturno podporo lahko počasi rinil v mednarodne vode, kar bi, podobno kot velja za omenjeni delavnici, v Novo mesto vsako leto prinašalo pretok novih kreativnih ljudi in ga spreminjalo v kulturno središče nad-provincialnega značaja. Ravno tako izjemno izviren koncept so ubrali kostanjeviški Gogini poletni vrtovi, kjer je celo performativni output, denimo zaključna prireditev, tesno povezan s kreativnimi in improvizacijskimi principi, izjemno vzdusje in podpora lokalne skupnosti ter kreativno dogajanje v okolici (Forma Viva) pa ravno tako obetajo razvoj v (vsaj na slovenski ravni) prepoznavno znamko.

To ne pomeni, da Novo mesto ne potrebuje pretežno koncertnih festivalov, kot so Novomeški poletni večeri ali Muzejski vrtovi: gostovanja odličnih tujih in domačih umetnikov so izjemno pomemben segment kulturne ponudbe. Vendar nimajo enake teže, če razmišljamo trajnostno. Od birokratov in politikov si seveda ne moremo obetati, da bi sami izgradili kulturno politiko - še več, to ni in ne sme biti njihovo delo, tako da je njihovo vmešavanje morda celo škodljivo - lahko pa pričakujemo, da bodo znali ugotoviti pozitivne trende ter ustrezno ovrednotiti ravno dolgoročne potenciale, zatem pa sodelovalno pristopiti k reševanju problemov - ne nujno le z denarjem, temveč denimo tudi z reševanjem problema nastanitve gostov ipd. Tu bo nujno premagati zadržke in po treznem premisleku vlagati energijo in denar predvsem tja, kjer se bo ta dolgoročno obrestoval - in to nikakor ni vložek, denimo, v koncert Pavarottija na Glavnem trgu s paradami in ognjemeti. (V oklepaju si privoščimo sledečo primerjavo: če pripeljemo v Novo mesto orkester Slovenske filharmonije z npr. Beethovnovno 9. simfonijo, kljub prestižnosti dogodka to ne sme biti enako ovrednoteno kot dejstvo, da je Novomeški simfonični orkester sposoben z lastnimi močmi sproducirati koncertno izvedbo Kozinove operete - pri čemer seveda govorimo tudi o finančnih vidikih takega ovrednotenja! Sodobni koncertni festivali bi se morali kot prestižni dogodki financirati predvsem s strani zainteresiranih sponzorjev, medtem ko denar davkoplačevalcev zahteva predvsem odgovorno in strateško ravnanje.)

Čeprav se v zadnjih letih spreminja na bolje, mora logika, naklonjena megalomanskim projektom, od katerih ni nobene dolgoročne koristi razen ščepca (predvolilnega) prestiža, pri nas prehoditi še precej dolgo miselno pot. In morda bo na tej poti v oporo tudi pobuda, ki ni prišla iz novomeških, temveč kostanjeviških logov, kjer se je na forumu konec avgusta pokazala načelna volja po sodelovanju med novomeškimi, kostanjeviškimi in brežiškimi organizatorji. Prihodnost bo pokazala, ali in kaj bo ta novi povezovalni val lahko prispeval k še večjem prebujenju ne le poletne, ampak predvsem - vseletne kulturne scene.

SNIFF - zaključna prireditev.

Jazzinty delavnica.

Fotopub delavnica: podelitev nagrad v Knjigarni Goga

Josipa Lisac na Muzejskih vrtovih.

Parkliga

Zaključni koncert Novomeskih poletnih večerov.

Gogini vrtovi v Kostanjevici.

»Ob tako sposobnih sodelavcih Drnovšku pač ni težko igrati genija.«

Damir Skenderović

Ruplova rubrika Piranski zaliv in driskultura

Ko je pred časom alfa in omega slovenske zunanje diplomacije Dr. Dimitrij Rupel v Piranskem zalivu odkril slovensko točko G, si verjetno niti v najbolj mokrih sanjah ni mislil, kaj vse se bo še dogajalo po odkritju te famozne in strateško izredno občutljive točke. Lahko si samo predstavljate, kako smo bili presenečeni šele mi navadni smrtniki in državljani, ki po lucidnosti, skromno rečeno, zaostajamo najmanj deset let za ministrovo vizijo prihodnosti.

Ali drugače, po odkritju slovenske točke G, ni bilo nič več tako, kot je bilo. Vse v zvezi s Piranskim zalivom se je obrnilo na glavo, vsi sporazumi in dogovori med državama so padli v vodo, odnosi med državama pa so se ohladili do temperatur, ki škodijo zdravju. Škoda, da za nasvet ni nihče vprašal staroste slovenske sexologije Dr. Marijana Košička. Le ta bi verjetno pojasnil, da gre v tem primeru za državi, ki sta homoseksualno oziroma ojdipovsko orientirani in kot taki nezmožni zadovoljiti ljubezni objekta svoje želje. Ženski, v tem primeru Piranskemu zalivu, tako ne preostane drugega, kot da zavrže hendikepirana snubca in si poišče čustveno in telesno zadovoljitev v objemu tretjega, "normalnega", heteroseksualnega moškega, ki je v tem primeru recimo Italija.

Toda pustimo ob strani teorije skozi prizmo Dr. Košičkove analitične logike (čeprav bi veljalo nekoč raziskati negativen vpliv njegovega terapevtskega dela na spolne navade in nekatere z njimi povezane travme slovenskega življa) in poskušajmo najti tudi svetle točke v tej kompleksni in težki zadevi. V oči namreč bijejo komične situacije, ki so seveda komične toliko bolj, kolikor so tragične.

Da slovenska vojna mornarica poseduje le en čoln, je žalostno dejstvo. Toliko bolj, ker se z denarjem ministrstva za obrambo kupujejo multi draga vladna letala. Da je ta čoln kupljen v Izraelu, čeprav je v Sloveniji kar nekaj uglednih navtičnih firm, je drugo žalostno dejstvo. Še bolj žalostno dejstvo pa je, ko ta edini čoln odpove v trenutkih, ko bi ga najbolj potrebovali. V tako imenovani vojni ribičev v Piranskem zalivu je slovenska vojna mornarica sodelovala z "gumenjakom" in to izposojenim, medtem ko smo mi pred televizijskimi zasloni trepetali, ali bodo ponos slovenske mornarice popravili še pred koncem vojne ali ne. Še dobro, da je bila hrvaška topovnjača Petar Krešimir po Račanovem ukazu zaposlena s prevažanjem Šerbedžije in igralcev iz Fažane na Brione, drugače bi bil lahko slovenski kompleks majhnosti dobesedno prevelik.

FOTO: BOŠTJAN PUČELJ

Medtem pa je bil Ruplov nastop na novinarski konferenci, posvečeni dotični tematiki brez dvoma dovršeno remek delo v dramskem smislu. Car improvizacije je zablestel v vsem svojem sijaju, učinki na osupnjeno publiko pa so bili tako dramatični, da je že itak pregreta situacija skorajda ušla izpod nadzora. Zunanji minister Hrvaške Tonino Picula namreč ni ravno ljubitelj Ruplove diplomatske umetnosti, zato je v kritiki le te skoraj ubil boga v njemu, kar seveda ni pripomoglo k izboljšanju zaostrenih sosedskih odnosov. Predsedniku vlade zopet ni preostalo drugega, kot da osebno umiri vročo žogo in, kot smo že vajeni v takšnih primerih, pobere vso slavo ne glede na to, da se v resnici ni kaj bistveno spremenilo.

Ob tako sposobnih sodelavcih Drnovšku pač ni težko igrati genija.

Celotna situacija pa je dosegla svoj katarzični višek, ko so slovenski razumni kulturniki, nezadovoljni z razvojem tedanjih dogodkov, izrazili potrebo po aktivnem sodelovanju v meddržavnem sporu. Tako so se pod vodstvom nekdanjega slovenskega ministra za kulturo Rudija Šeliga odpravili na mejo solit Hrvatom njihovo zaostalo kulturno pamet. Toda na njihovo veliko nesrečo jih je na meji pričakal hrvaški policaj, ki nasproti našim ni izpadel samo razumen, ampak tudi kulturn (menda je tudi sam pesnik), lahko bi celo rekli, da je posebej sodobno angažirano avantgardo, medtem ko so naši pesniki, kulturniki in razumni predstavljali bolj romantično - pivsko linijo. Manjkalo je samo, da bi hrvaški policist, v duhu časa in prostora, našim izjavil: Ne bodite mehanični, bodite električni.

Vsi, ki smo spremljali dogajanje na meji, smo različno reagirali na početje naših kulturnikov, večina pa nas je zaradi sramu tiščala glavo med kolena in roke na ušesa, medtem ko je moj dober prijatelj in kolega, tudi sam pisatelj, urednik in nekoč davno branitelj v slovenski osvobodilni vojni, sedaj pa že dolgoletni delavec v slovenski kulturi odreagirao popolnoma nasprotno. V sveti jezi je s steklenimi očmi in penastimi ustni rjovel: "udri, udri". Nisem se ga upal vprašati, na koga natančno je to letelo.

Foto pu

Borut Peterlin

Bajke in povesti o Gorjancih

Tehnika je zelo preprosta. Fotografiral sem izključno ponoči. Fotoaparatus postavil na stojalo in pri polurni ekspoziciji osvetljeval krajino z raznobarno svetlobo. Uporabljal sem baterijo in bliskavico. Bliskavico, ki ni vgrajena v fotoaparat, sem imel v roki in pred njo postavil filter, ki je obarval svetlobo. Z usmerjenim snopom svetlobe sem najprej osvetlil drevo zeleno, nato tla rdeče in skalo rumeno. Vseskozi sem bil v kadru fotoaparata, a nikjer nisem prisoten na fotografiji. Kako je to mogoče? Zelo enostavno, svetlobe nisem nikoli usmeril vase, zato sem bil neviden fotoaparatu. Uporabljal sem fotoaparat srednjega formata, kar je izdatno prispevalo k ostrini posnetka in bogastvu barv. Vseskozi sem delal brez svetlomerja in ocenjeval osvetlitev po občutku.

Veliko ljudi me je vprašalo, zakaj nisem enostavno uporabil digitalne tehnike? Kitajska modrost pravi: Bljžnice ne vodijo nikamor, kjer je vredno biti.

Ohranjamo vaše spomine

FOTO
ASJA

NOVO MESTO>

Glavni trg 15, tel. 07 / 39 35 500

Novi trg, tel. 07 / 39 35 510

Ljubljanska 22 - TPC Hedera, tel. 07 / 39 35 514

Podbevškova ulica 4 - Mercator Cikava, tel. 07 / 39 35 518

SEVNICA>

Trg svobode 9, tel. 07 / 81 63 540

KRSKO>

Cesta krških žrtev 141 - PC TA-BU, tel. 07 / 48 81 520

ZAGORJE OB SAVI>

Cesta zmage 34 - Tržnica pod uro, tel. 03 / 56 25 430

METLIKA>

Cesta XV brigade 27a - novi TC Spar, tel. 07 / 36 91 530

www.foto-asja.si

» Rad bi bil slaven, rad bi bil bogat in slaven. «

S. DeVile

VERKAUFEN

Zdaj je pravilo: imam te rada če. Ljubim te, če je tvoja kariera dovolj perspektivna, če je tvoja prihodnost zadovoljiva, če me pelješ, če mi kupiš, če je tvoje življenje vredno mojega dragocenega časa, če se družiš z mojimi debilnimi prijatelji, če zgledaš kot moji debilni prijatelji, če tvoja denarnica sploh lahko prenese.

Čas ni špas. Vse pohrusta nas. Zahrbna jesen nas je zasačila, ko smo ravno šele začeli zares uživati v ravodušno-samopašnem brezdelju in v slastnih orgialnih epizodah. Jebat ga, zdaj treba je nazaj v boj, nič ne pomaga solzavo se solziti. Kar je dalo, je dalo, kdor je naredil, je naredil. Kdor je sejal, zdaj radosten žanje. Kdor je bil glup, naj zdaj se kesa. Jesenka je kruta in neizprosna, izmuzala bo iz vas poslednje sokove in znake življenja, ker je treba venomer delati, treba je dajati od sebe, nikoli ne smemo nehati črpati in dajati. Od. Sebe. Proizvajaj, dajaj, oplajaj svojo kreativnost perspektivno. Jesenska zemlja, plodna gruda nam izvrže sad, a zanj terja ceno visoko, povisoko. Jesen nas spravila bo na kolena, kamor spadamo. Delaj, dajaj, črpaj, proizvajaj, crkni, zaspi, spet vstajaj in dajaj pička ti matrna, dajaj. Prodajaj. Prodajte se. Če svoj talent razdajate, ni vredno da ga sploh imate.

Poletje je bilo ludo in nezaboravno, polno brezplodnega razvratnega užitarstva in ostalih intelektualnih športov. Atraktivno. Pa še ravno prav razburljivo in začinjeno z zmerno količino bližnjih naravnih katastrof. Spet smo lahko veselo ugotovili, da nam itak ne morejo nič; ker mi smo sploh tako perfektno geostrateškotransgalaktično pozicionirani in najmanj od boga poslani v tej naši miniaturni entiteti, ki je tako majhna, da jo še poplava ne more nacijski, pa če celi Evropi odteče voda. Bili smo srečni in brez skrbi. Tako smo imeli dosti časa in energije in smo veselo lahko hlinili sočutje in grozo ob rekreativnem spremljanju epohalnih poplav v Evropi okrog nas. Globoko v sebi pa smo jim celo malo privoščili, češ, jebi ga, zakaj pa morate imet tako pofukano velike države, potem pa pač imejte še poplave.

No, kljub vsemu, hvala bogu, vsaj Hrvati niso imeli poplav, tako da smo znova lahko, kot ponavadi, v kolonizacijskih razsežnostih fanatično zaštopali njihove famozne kapacitete. Ne, nobenih poplav (razen Čehov in Poljakov), zato pa kislobno deževje in blato, v katerem smo skupaj z brati-Hrvati ugotovili, da kadar bog ščije nate, ti še odlična postrežba ne

pomaga. Jeba. Saj ne vem, kako nas sploh še lahko gledajo, ko pa smo taki prasci in tako brezsrčno in krivično zahtevamo tri metre kao njihove jako dragocene vode. Moja riba, tvoja riba, isti drek na obeh straneh, pa kdo vas bo poslušal, ribo itak boli kurac, čigava je ponev, ribja nebesa tako ali tako. Jasno, medtem ko se mi s Hrvati vzajemno drkamo in najedamo, nas bosta oboje pojebali Evropa in Amerika spred in zad. Kupili bojo naše pičke na razprodaji. Kdaj pa so oni že zamudili kakšnega dobrega poceni grupnjaka. Nikoli. Nikoli. In potem se še blamiramo tam na morju s tistim gumenjakom, da se nam purgerji lahko smejejo češ, "vidi našu blistavu topovnjaču, a sad pogledaj taj mali čamčič kojeg su glupi Slovenci dovukli." Kaj res nimamo keša za eno ladjo? Vse v stilu naše pompozne, večno nepredvidljive in nerazumljive policijske sile. Nad klošarje s tankom, nad letalonosilko z gumenjakom. Antologijsko. In meja na morju in meja na kopnem in meja na meji in morje na kopnem. Pa še non stop se mi pojavlja toti Joras, Jezus, mislim koji lik, in zdaj bomo tega Jorasa morali gledat še na jebenih predsedniških volitvah. Tam se lahko pridruži ostalim žvercam in cirkuškim atrakcijam. Tako so tudi volitve lahko razvedrilnega značaja. Kot da ni dovolj norcev v politiki, zdaj uvažamo free-lance paciente kar s ceste. Vedno neki dvomljivi no-name tipi, neki lokalni posebneži brez vsake šanse za zmago. Oni kar malo kandidirajo. Ne štekam. Zakaj, pizda, zakaj? So res tako fukjeni? Imajo preveč prostega časa? Publiciteta, pet minut slave al kaj? Menda niso res tako neumni, da bi upali na zmago. Pizda, upam. Ker to ni več za na cesto, mogoče za v gledališče, ampak ne za na cesto.

Vse je naprodaj dandanes, vsi prostitutke, sadje in zelenjava, ribe in jajca, ledvice in duša, krompir in ljubezen, Prodajam ljubezen kot prodajam krompir ampak krompir gre boljše v promet. Da, tudi ljubezen. Nič več samo imam te rada (in hvala bogu, da me ne tepeš), ljubim te, pa če bova morala žret travo. Zdaj je pravilo: imam te rada če. Ljubim te, če je tvoja kariera dovolj perspektivna, če je tvoja prihodnost

Kaj res nimamo keša za eno ladjo? Vse v stilu naše pompozne, večno nepredvidljive in nerazumljive policijske sile. Nad klošarje s tankom, nad letalonosilko z gumenjakom.

zadovoljiva, če me pelješ, če mi kupiš, če je tvoje življenje vredno mojega dragocenega časa, Če je tvoje srce vredno mojega prezira, če so tvoje umske sposobnosti kompatibilne z mojo genialnostjo, če so tvoje čakre dovolj odprte, čustva dovolj socializirana, potlač dovolj močan, če se oblačiš kot hočem jaz, če se družiš z mojimi debilnimi prijatelji, če zgledaš kot moji debilni prijatelji, če me častiš kot boga, če tvoja denarnica sploh lahko prenese. Bom vidla. Če ti in to tvoje brezvezno življenje in ta tvoja denarnica. Sploh. Lahko. Prenese. Pa bodi vesel, da te sploh pogledam, luzer.

Ne, čas res ni več špas. Vse brez trohe milosti vsak čas pohrusta nas. Nova sezona že diha za vrat, neusmiljeno guba zagoreli nam obraz. Obraz zagoreli, stas vzplameneli, ravno prav prima porjaveli. Čas guba nam ksilht, pa tudi možgane, le najboljše pičke še niso prodane. Zdi se nam, kot da bilo je še včeraj, ko brezbožno

smo vdajali se plaži, eksotičnim priboljškom in ostali seksi gnjavaži, zdaj le še gas-gas in mraz-mraz. Hedonov poraz. Razlaz. Gmaz. Kdor je bil tam, ni bil sam. Kdor je izkoristil, naj ga ne bo sram. Kdor kupil je, nemara zdaj prodaja, in tisti, ki se je prodal, kaj kmalu svoja kisla jajca nazaj bo kupoval. Kupoval bo jajca, kupoval bo čast, vendar pa cena žal ni več tako ugodna, kot takrat, ko se je razprodal. Odpeketal je zadnji vlak, tik tak, čvak, kvak. Fak. Zdaj ni več časa za zabavo. Ni priporočljivo, ni več zdravo. Jesenska kaka, ta kaka mortale, jesenski drek te jebe v glavo. Zbogom dopust, zbogom avanture, zbogom sprostitev in porno torture, adijo krava, adijo trava, adijo Jožica (če bereš te vrstice, se mi javi, tvoje številke nimam več v glavi). Adijo poletje vrtoglavo, adijo izleti v naravo, adijo strast slast mast, adijo blodenje brezglavo. Zdaj nova pesem se razlega, kaj pesem, cela motherfucking simfonija, nova arija, nov štikelc, prava jebena opera, vam prija ta mentalna aritmija, ki nas all the time zvija. A? Brez počitka, brez počitka, brez vložitka ni dobitka, zafukana bitka, you better be ready to give out your ritka son. Jao. Čakajo vas nove fensi kariere, novi vzponi, novi triumfi, razfukajte vse bariere, prodaj dušo in kupi zlato, prodaj zlato za čisti drek, jej drek in pij šampanjec, biftek z drekom, drek na buzari, drekova torta, drek in vodka, metliška z drekom, drek in pivo, drek in drek, dobro za dušo, dobro za kožo in dobro za drek. Če verjameš, če hočeš, dreka je ko dreka in poceni slišim. Na jesen je tisti čas. In ni ga boljšega časa kot jesen. Preplodni nam letni čas naj presodi, katera je najdražja kurba v tem bordelu in katera je tako poceni, da mora še sama doplačat. Naj odloči, kdo bo govno jedel in kdo je tisti, ki ga bo posral.

Jajca in talent so zagamani, ne da se jih vzgojit. Treba je imet to, kar človek rabi za to, In če to maš, potem to pač maš.

Salve
Dante Kristan

Pogovor z Marto Gregorčič:

Tina Ban

Če ne po videzu, ste jo morali prepoznati po dolenjskem naglasu - Marto Gregorčič, energično tiskovno predstavnico ljubljanskega skvota AC Molotov. Otroštvo je preživela na Mirni, v Novem mestu je obiskovala gimnazijo, trenutno pa študira in dela v Ljubljani. Zaposlena je na Filozofski fakulteti kot mlada raziskovalka in podiplomska študentka sociologije kulture ter kot zunanja sodelavka pri najrazličnejših projektih. Sodelovala je pri Razvojnem programu Združenih narodov, na Mirovnem inštitutu, pri pisanju zbornika Urbana plemena, pred kratkim pa je uredila tudi zbornik Ne NATO - mir nam dajte! Poguma ji ne manjka

V Poročilu o človekovem razvoju, ki sem ga pripravljala na Uradu za makroekonomske analize in razvoj, sem izračunala indeks kakovosti življenja, po katerem je Dolenjska skupaj s Prekmurjem na predzadnjem mestu.

- za raziskavo o sovražnih skupinah in fenomenu bele moči se je infiltrirala v skupine skinheadov, neonacistov in Ku Klux Klanovcov po različnih državah Evrope. Tudi življenjskih izkušenj ne, teorijo namreč neprestano združuje s prakso. Ni samo sociologinja, temveč tudi aktivistka s polnim delovnim časom. Tale intervju je nastal v edinem prostem dnevu med dvema projektoma: "Taborom brez meja" na Goričkem in predavanji v "Šoli odprtih oken!" v MKC v Kopru. Medtem ko ga berete, je najverjetneje že na seminarju v Bolgariji.

Družbena gibanja v svetu postajajo vse vplivnejši dejavnik pri političnem odločanju. Zakaj se v slovenskih mestih z izjemo Ljubljane in Maribora

družbeni aktivizem ni razvil? Majhnost ali ruralnost ne more biti pravi razlog. Mnoga pomembna svetovna družbena gibanja ali aktivni posamezniki izhajajo prav iz svetovne periferije. Delujejo v majhnih, odročnih krajih, celo v vaseh ali gozdovih, kot na primer mehiški zapatisti ali francoski kmet Jose Bove...

V Sloveniji se je predvsem v zadnjem letu ali dveh pojavil močan in intenziven odpor skupin, gibanj ter posameznikov oz. posameznice. Lokalne scene pri tem niso popolnoma zapostavljene, res pa je, da nimajo takšne medijske pozornosti kot centri. Posamezniki in posameznice iz drugih slovenskih krajev so se večkrat aktivirali, v svojih stanovanjih so na primer skrivali prebežnike, jim dajali hrano in obleko, pa o tem niso poročali medijem. Številne skupine so izvedle vrsto simbolnih gest proti vstopu Slovenije v NATO po vsej Sloveniji. Marko Breclj je naredil več samostojnih akcij na Primorskem, pa Art center na Goričkem. Ena zadnjih odmevnejših akcij je bila Belokranjska deklaracija proti vstopu v NATO.

Da je takih aktivistov in aktivistk oziroma gibanj v ruralnih območjih malo, se popolnoma strinjam. Mislim, da za to dobro poskrbijo mediji, hkrati pa tudi državne strukture, ki ljudem preprečujejo sodočlanje in participacijo ali pa jih pri tem celo ovirajo. Za aktivizem ni nihče nagrajen, kvečjemu kriminaliziran in popljuvan, zato prebivalci in prebivalke nimajo motivacije za politično ali drugo aktivistično delovanje. Tudi programi v izobraževalnih in drugih institucijah aktivizmu niso naklonjeni. Eden od temeljnih problemov je gotovo slabša informiranost na podeželju in v manjših mestih. Posamezniki, ki so aktivni na lokalni sceni, so v svojih idejah pogosto osamljeni, med lokalnim prebivalstvom pa prepoznani za sanjače ali posebneže.

Družbenega aktivizma ali novih družbenih gibanj v Novem mestu ni. Mladi so

sicer zelo aktivni v študentskem društvu DNŠ, vendar se to ukvarja predvsem s kulturno-umetniškimi dejavnostmi, ki so - usoda postmoderne kulture pač - precej komercialno naravnane. In apolitične. Po raziskavi iz leta 2001 je Novo mesto tudi eno od mest z najmanj grafiti v Sloveniji. Kaj se pravzaprav dogaja na Dolenjskem?

Moja izkušnja Novega mesta je bila žal podobna, kot je bila Goga za Gruma. Takšna so po mojem tudi druga mesta in kraji na Dolenjskem. V mojih gimnazijskih letih Novo mesto ni imelo prostorov za delovanje in druženje mladih. Kultura se je dogajala le v okviru institucij, saj so edino te zagotavljale tudi finančne možnosti. Za študentska društva pa je večinoma značilno, da niso politična, pač pa le, da "zabavajo". Zabava, ki jo zmore ponuditi takšna potrošniška kultura, se nato realizira v obliki velikih festivalov, kot sta na primer

Za Slovenijo je smiselna aktivna nevtralnost, ki hkrati vključuje aktivno mirovništvo in politično delovanje pri spreminjanju obstoječe svetovne vojne paradigme.

Cvičkarija ali pa Rock Otočec... Poznam pa kar nekaj Novomeščanov, ki so v Ljubljani izjemno aktivni ter s svojim znanjem in kreativnostjo veliko prispevajo h gibanju odpora. Dolenjska je bila dolgo časa izjemno zaprta in tudi visoko nestrpnostna regija z nizko izobraženim in pretežno kmečkim prebivalstvom. V zadnjih letih pa so se razmere bistveno spremenile. Njen razvoj so pospešila uspešna podjetja, porast pismenosti itn. Glede na stopnjo zaposlenosti je Dolenjska v letu 2000 zasedla drugo mesto med

slovenskimi regijami. Še leta 1996 je bila poleg Zasavske in Posavske najslabša regija po pričakovani dolžini življenja, po drugi strani pa tudi šesta najboljša glede na BDP na prebivalca. V Poročilu o človekovem razvoju, ki sem ga pripravljala na Uradu za makroekonomske analize in razvoj, sem izračunala indeks kakovosti življenja, po katerem je Dolenjska skupaj s Prekmurjem na predzadnjem mestu. Nagel materialni razvoj regije je po mojem le povečal nezadovoljstvo in odtujenost med ljudmi, potenciral tekmovalnost ter spodbudil materialistične vrednote in potrošništvo. To so po mojem temeljni vzroki, da Novo mesto nima alternativne kulture in gibanj odpora. Sicer pa je negativen odnos do političnega aktivizma značilen za vso Slovenijo in ne le za Dolenjsko.

Zdi se, da so tudi nova družbena gibanja, ki si prizadevajo za enakopravnost vseh vrst, domena moških. Ti zasedajo večino "vodilnih" oziroma bolje, izpostavljenih mest, tako v svetu kot v slovenskem prostoru. Se ženske ne aktivirajo toliko kot moški? Ali pa gibanja kljub stremljenju po drugačnem svetu ostajajo pri tradicionalni delitvi spolnih vlog?

Odgovor je zelo preprost. Gre za konstrukcijo realnosti, ki jo ustvarjajo mediji. Mediji pač izpostavijo določene posameznike - pa tudi njih ne samo zaradi vsebin, ki jih ti sporočali. Mediji iščejo spektakle. Gibanja odpora zato vzpostavljajo svoje medije (predvsem internetne) in informirajo prek svojih kanalov. Sama pri svojem dosedanjem delu nisem bila nikdar toliko medijsko izpostavljena kot pri poizkusu evikcije Avtonomne cone Molotov. Če se pojaviš v zgodbi, kjer je vpleteno nasilje, kot na primer v primeru AC Molotov, kjer je bilo očitno, da je šlo za mučenje, kršenje človekovih pravic, fizično in psihično maltretiranje... takrat si za medije sploh atraktiven. Skvoterji in aktivisti, ki so

Sem prebežnica, državljanka sveta

predstavljali AC Molotov, so bili tudi vizualno drugačni, pa na lastnino in kapital so se požvižgali! Ali bolje, lastnina in kapital sta bila zanje irelevantna! To pa je bilo za oblastnike in medije bogokletno ali kar "too much"! Zato je bilo tudi vredno poročanja. Enako velja za vse manifestacije proti vojni ali proti globalizaciji, ki se dogajajo v Sloveniji ali v svetu.

V Sloveniji se zgodba aktivistk ponavlja. Koliko aktivistk smo poznali v osemdesetih? Jih tudi takrat ni bilo? Seveda so bile in to izjemne, pa še danes ne vemo za njih in za njihova dela. Številne so še danes aktivne v gibanju odpora, druge svoja prepričanja še najprej posredujejo prek strokovnih in umetniških del. Seveda pa jih ne moremo najti v politiki ali pričakovati, da bi nas o njihovem delu redno obveščali mediji. Gibanja odpora nimajo nikakršnih delitev glede generacij, spola ali katerih koli drugih kategorij. Ne poznajo avtoritarnosti temveč avtonomnost in namesto izključevanja zagovarjajo sodelovanje. Vsakega posameznika sprejemajo v njegovi posebnosti.

Kaj te je pripeljalo v "službo za stike z javnostjo" v Avtonomni coni Molotov?

To ni bila služba, pač pa moja reakcija na protipravno delovanje Slovenskih železnic in varnostnikov službe G7. Da sem pri poskusu evikcije Avtonomne cone Molotov nekako prevzela stike z javnostjo, je bilo naključno. Molotov so že pred usodnim 11. julijem večkrat nelegalno nadlegovali notranji organi in že takrat sem na pomoč in v podporo klicala številne medije in aktiviste. Že pred evikcijo smo skrbeli, da je imel vsaj en aktivist tudi kamero, da je lahko zabeležil nekorektnosti policije. Sicer pa so verbalno in fizično nasilje notranjih organov uspeli ustaviti le mediji. 11. julija se je zgodila podobna zgodba. Medije sem začela na pomoč klicati že okrog petih zjutraj, ko sem iz Molotova prejela informacijo, da nameravajo rušiti. Od tistega trenutka naprej stavbe več tednov nisem zapustila in sem bila vsak trenutek na razpolago

medijem.

Kakšna posebna simbolika rdeče rutke na tiskovnih konferencah?

Na tiskovnih konferencah so se pojavile tudi črne kape, črne in vijolične rutke, vendar so mediji prepoznali le rdečo rutko prvega dne. Zakaj, najbrž ni potrebno posebej razlagati.

Dobro poznaš življenje v skvotu. Koliko svoboda, neodvisnost, odsotnost avtoritet... vplivajo na dvig človeške kreativnosti in družbene odgovornosti? In zakaj je kljub vsem tem pogojem zamrla kreativnost in politični naboj ljubljanske Metelkove?

Skvoti so prostori avtonomije in svobode, različnih stališč in kreativnosti. V skvotu ima vsakdo svobodo delovanja, razmišljanja, predstavljanja in ustvarjanja, še več, gre za skupno delovanje, kuhanje, način življenja in ustvarjanje. Skvoti so danes redki neinstitucionalizirani prostori in prav zato tako pomembni. Metelkova je v Ljubljani celo preteklo

Za študentska društva je značilno, da niso politična, pač pa, da "zabavajo". Zabava, ki jo zmore ponuditi takšna potrošniška kultura, se nato realizira v obliki velikih festivalov, kot sta na primer Cvičkarija ali pa Rock Otočec.

desetletje predstavljala pomembno avtonomno cono, vendar pa se je morala za svojo avtonomnost vsako leto boriti znova. Oblastniki so imeli namreč vedno nove namene za območje Metelkove. Tam naj bi zrasli

nakupovalni koncerni, skladišča, parkirišča ... Ta nenehna negotovost je nedvomno vplivala na trošenje energije aktivistov in aktivist, ki so jo namesto za umetniške in politične aktivnosti zapravljali za pravne in birokratske zaplete. Sama mislim, da je Metelkova v devetdesetih predstavljala edini prostor v Ljubljani, kjer sta se kreativnost in umetnost realizirali svobodno. V zadnjem letu pa so nekateri deli Metelkove postali populistični. Množičnost obiskovalcev in neurejen status so botrovali temu, da so določeni klubi s svojimi programi postali povsem običajno nočno zabavišče.

Bi bila sama pripravljena živeti v skvotu?

Seveda. Ker je to eden redkih načinov življenja, kjer sta teorija in praksa avtonomije združena.

Si tudi urednica zbornika Ne NATO - mir nam dajte! ki je Sloveniji pokazal različne alternative nevčlanitvi v atlantski pakt. Komu je zbornik namenjen? In kakšne so bile reakcije MZZ?

Vsi avtorji zbornika smo se odpovedali honorarjem, da je lahko zbornik danes cenovno ugoden in dostopen najširšemu krogu bralcev. Tudi njegovi teksti so po žanru in vsebini raznoliki - od povsem preprostih do nekoliko bolj teoretskih. Reakcije MZZ ni bilo, kar je povsem razumljivo. Slovenska politika nima argumentov. Še tiste argumente, ki so jih javnosti vsilili, so nemudoma raztrgali določeni posamezniki in skupine. Zavedajo se, da je bolje, če o vstopu čim manj govorijo in tem bolj intenzivno molčijo, saj s svojimi izjavami pridobivajo več nasprotnikov kot podpornikov. Temeljni prelom, ki ga je naredil zbornik "Ne NATO - mir nam dajte!", je, da razbija mit, da je sploh potrebno izbirati med dvema popolnoma zgrešenima opcijama: vstop Slovenije v NATO, da ali ne! Dilema vstopa je bila prebivalcem in prebivalkam vsiljena, zmanipulirana z Natopisi in

podobnimi sranji, ki smo jih poslušali v militantnih, nacionalističnih in paničnih izjavah politikov. Slovenija bi si morala že deset let zastavljati povsem druga vprašanja. Vsi avtorji v zborniku ponujajo alternative ali razmisleke, ki niso atraktivni le za Slovenijo, temveč za vso svetovno družbo. Za Slovenijo je smiselna aktivna nevtralnost, ki hkrati vključuje aktivno mirovništvo in politično delovanje pri spreminjanju obstoječe svetovne vojne paradigme.

Si torej tudi ti na Ruplovi listi NATO-skeptikov ali celo NATO-fobov?

Ne. Teh dimenzij po moje Zunanje ministrstvo še ni uspelo dojeti.

Že sedem let živiš v LJ? Se še vedno počutiš Dolenjko?

Zame nacionalne, regionalne in druge meje ne obstajajo. So umetne in vsiljene. Sem prebežnica, sem državljanka sveta. Meje se postavljajo, da bi zaščitile privilegije enih in izključile druge. Vzpostavitev meja opravičuje poboje in pokole, teroriziraje in manipuliranje ... Na Taboru brez meja, ki smo ga organizirali na Goričkem, smo za prebežnike v Prosenjakovcih in Vidoncih pripravili simbolične potne liste svetovnega državljanstva. S tem smo jim vsaj simbolično pokazali, da se zavedamo, kaj se z njimi dogaja v centrih za odstranjevanje tujcev, in da na tako ravnanje ne pristajamo. In da se naš boj za pravično prihodnost vseh, ne glede na to, kje so bili rojeni, ne bo končal!

Skalna gravura kamunskega templja in njegova rekonstrukcija v arheološkem parku pri vasi Nadro. Stavba spominja na kozolec ali kaščo in je verjetno služila za shranjevanje določenih vrst hrane. Glede na takratni odnos do hrane in njen pomen je bila stavba verjetno res neke vrste tempelj ali vsaj imela posvečen namen.

Labirint kot simbol lahko pomeni iniciacijsko potovanje. Njegovo bistvo labirinta je splet poti, od katerih so nekatere brezizhodne in med katerimi je potrebno najti pot do središča. Tisti, ki pridejo do središča, so posvečeni v skrivnosti, tistim, ki si ne zaslužijo, je pot onemogočena. Pot do središča je možna z osredotočenjem na sebe, odstranitvijo vseh preprek intuiciji in obrambo pred skušnjavami. Pot do središča labirinta vodi v središče notranjega jaza, kjer se nahaja najgloblji del človekove osebnosti. Preobrazba označuje zmago duhovnega nad materialnim, večnega nad minljivim, razuma nad instinktom, znanja nad slepo silo. Risbo labirinta so uporabljali tudi kot varovalo na vratih utrjenih mest, za obrambo prebivalcev pred sovražnikom, sovražnimi vplivi in zlom nasploh, verjetno je tudi solarni simbol. Labirint je bil narisana na vratih preročišča v Kumi. Poznali so ga na Kitajskem, v Egiptu. Vgravorali so ga v tla katedral. Poznali so ga severnoameriški avtohtoni prebivalci Hopi (čas je že, da jih nehamo vsevpred imenovati "Indijanci"). Labirint s premerom 18 metrov je vklesan v skalo na finskem otoku Gothland. Najdemo ga pri Majah, v Val Camonica, kateremu je presenetljivo podoben labirint na planoti Nazca v Peruju, in tako naprej.

Fotografije: Elizabeta Hostnik.
Slike iz knjige: Austilio Priuli, Valcamonica: Valley of prehistory, Didactic museum of prehistoric art and life, Cemmo di Capodiponte

Sporočilo Kamunov

Andrej Golob

Leta 16 pred našim štetjem so rimske legije z vojaško zmago zasedle alpsko dolino, ki je sedaj znana pod imenom Val Camonica, in na njenem področju uvedle svojo upravo. Slednja je s tem postala del Rimskega imperija, priključena Transpadaniji, upravni enoti vzdolž reke Pad. Rimljani so lokalno prebivalstvo imenovali Kamuni (Camunni). Morda so se tako imenovali tudi sami. O izvoru Kamunov ne vemo veliko, lahko pa domnevamo. V veliko pomoč so nam skalne risbe, predvsem pa gravure, ki jih je to ljudstvo ustvarjalo skozi svojo zgodovino. Na začetku so bile podobne skalnim gravuram in risbam ostalih pol-nomadskih ljudstev lovcev, nabiralcev in živinorejcev, ki so tedaj živela na območju Evrope in so verjetno imela skupno tradicijo oziroma izvor. V Val Camonica so prišli po zadnji ledeni dobi pred približno deset tisoč leti. Na nekdanjo poledenitev spominjajo naravni kamniti stožci, nastali s pomočjo erozije po stalitvi ledenikov, ki jih najdemo v vasi Zone nad jezerom Iseo pod imenom "Piramide di Zone". Dolina je bila po odledenitvi posejana z ledeniški jezeri, v katera so gorski potoki vedno znova nanašali prod, zato so se zamočvirila. Skalne gravure iz tega obdobja prikazujejo mostiščarska naselja. Skozi čas so se močvirja izsušila, sloj humusa na površini pa je ustvaril ugodnejše razmere za bivanje. Življenje Kamunov se je začelo spreminjati v mlajši kamni dobi, s prihodom poljedelskih ljudstev. Na območje današnje severne Italije so se priselila iz območja Balkana ter preko Alp. Priseljenci so vnesli novosti, na primer tehnologijo pridobivanja bakra, pa tudi nove vrste orodja (kovinski plug) in orožja (sulica). Kamuni so imeli stike tudi z ljudstvi iz drugih delov Evrope. Približno od leta 1600 pred našim štetjem so z Mikenci iz Grčije trgovali s

kovinami. Ti stiki so zabeleženi z gravurami mikenskih bodal in labirinta. Trgovanje z njimi je po dvesto letih zamrlo. Sledilo je trgovanje z ljudstvi iz srednje Evrope (kultura žarnih grobišč) in padske nižine. Novi stiki in novi vplivi so prišli s pojavom halštatske kulture in tako naprej. Od Etruščanov naj bi sprejeli pismenost. V pozni železni dobi so se v Evropi razvile nove civilizacije, ki so bile mnogo bolj posesivne od prejšnjih, na primer Kelti, Iliri, Liguri. V tem času je začela večtisočletna kultura usihati. Zdi se (raziskovalcem njihovega življenja), kot da so se v primerjavi z Etruščani in Kelti počutili manjvredne. Iz tega obdobja so skalne gravure, ki opuščajo tradicionalne vzorce in posnemajo tuje. Zanikanje lastne identitete - kako značilno za maloštevilne narode, ki si v svojem samopomilovanju pravijo, da so majhni. Istočasno se je krepila moč Rimljanov. Kamuni, oslavljeni zaradi dvoma v lastne sposobnosti, so boj z močnejšim nasprotnikom izgubili. S tem se je končal večtisočletni sistem duhovnih in moralnih vrednot. Glede na to, da so rimsko nadvlado sprejeli šele po vojaškem porazu, lahko sklepamo, da ne prostovoljno. Rimska globalizacija tedaj znanega sveta je bila uspešna. Namesto Kamunov so začeli "misлити" Rimljani. V Val Camonica je prišlo tako imenovano "moderno življenje". Gradnja cest je omogočila boljše pogoje trgovanja, vendar predvsem za Rim. Gospodarstvo Kamunov je razpadlo in ljudstvo je zapadlo v kulturno izolacijo. Rimsko orožje je zatrlo drugače misleče. Sicer pa, kakšne opozicije je sploh zmožno ljudstvo, ki je moralno in ekonomsko podrejeno? Od tedaj so Kamuni postali nepomemben člen v Rimskem imperiju, po več kot osem tisoč let trajajoči lastni kulturi. V tistih časih so Rimljani Evropo "združevali" z orožjem,

kot še mnogi posnemovalci kasneje. Po Klausewitzu je vojna nadaljevanje politike z drugimi sredstvi. Danes je vlogo orožja marsikje preveč denar. Se Evropi pridružujemo ali nas prevzema? Je v Evropi sploh kaj drugače kot pred dva tisoč leti? Je kdo morda opazil samozavest pri "pogajalcih" držav "kandidatk"? Kandidatk za kaj?

Na Kamune bi morda spominjali kvečjemu sezname podjarmljenih ljudstev. Eden takšnih je trofeja cesarja Avgusta v La Turbie nad Monte Carlom v današnji Franciji. Na tem spomeniku so poleg Kamunov omenjeni tudi Ambisonti, ki so živeli na ozemlju ob Soči, pa Brigiani, Isarci in mnogi drugi. Zvenijo ta imena morda znano? S pomočjo slovenskih narečij vsekakor. Verjetno bi Kamuni res utonili v pozabo, če svoje zgodbe ne bi zapisali na kamen. Njihova skalna umetnost spada med najlepšo zgodovinsko in umetnostno dediščino, ki so jo kdaj koli ljudje prazgodovine zapustili bodočim rodovom. Gravure, harmonično vklesane v granitne skale, nam prikazujejo življenje, navade, verovanja, ekonomsko in socialno življenje ter davno minule dogodke vse do starejše kamene dobe, v obdobje do 10000 let pred našim štetjem. Prikazujejo nam globoko duhovno povezanost Kamunov z naravo. Število gravur se pne preko sto tisoč, vsakoletne terenske raziskave pa na zemljevid Val Camonice vnašajo nova najdišča, ki nam tako prikazujejo osem tisočletno zgodovino tega ljudstva, ki pa je s prihodom Rimljanov zamrlo. Skale in gravure sta za dva tisoč let prekrila mah in trava in jih s tem verjetno rešila pred uničenjem v časih, ko je bilo tako imenovano poganstvo zadosten razlog za "prečiščevanje" v ognju, tako duš in teles, kot knjig, templjev in drugih pričevalcev obstoja

"pred-pravovernih" kultur. V začetku dvajsetega stoletja so jih začeli ponovno odkrivati. Zgodovino sicer res pišejo zmagovalci, lahko pa nas s pomočjo narave, ki je v tem primeru odigrala vlogo zaščitnice, preseneti sama in postavi v presojo vrednote duhovno bogatega življenja napram materialistično potrošniškim. Te so pred dva tisoč leti vdrle v Dolino kamunov (kar z malo domišljije in s pomočjo slovenščine lahko pomeni ime Val Camonica) in ki prevladujejo v "razvitem" svetu, dediču imperija osvajalcev, civilizacije Zahoda. Vse bolj kaže, da ta civilizacija zapada v krizo. Ker je prepogoltna, se ji je uprla narava, ki se ne ozira na predpise, deklaracije, protokole, obljube in podobna sprenevedanja. Njen odgovor so spremembe podnebja in z njimi povezane poplave, suše, viharji. In ta odgovor je za to civilizacijo najhujši, saj jo tepe tam, kjer so muke največje. Povzročena škoda zahteva denar. Točno tisto, po čemer ta civilizacija hlepi in zaradi česar se na poti do cilja ni pomišljala uničiti, kar ji je bilo na poti, bodisi ljudstev in njihovih kultur, živalskih in rastlinskih vrst, vode, zraka, zemlje. Vsega torej, kar naj bi bilo sveto, kot je Svet, na katerem živimo. Zahod ali zapad pomeni isto. Ko sonce zapada, nastopa tema. Tema za razmišljanje.

Val Camonica je od leta 1979 uvrščena na UNESCO-v seznam svetovne kulturne dediščine. Kdor jo želi obiskati, naj se na avtomobilski cesti med Benetkami in Milanom pelje mimo Breše (Brescia) in sledi odcepu proti Izaru (jezero Iseo). Odpri se mu bodo čudoviti razgledi. N' mau čez izaro...

STO BESED NA MESEC

Kronista: Boris Blaić in Uroš Lubej

Evropski teden (ne)mobilnosti v Novem mestu

Pridružili smo se vrsti evropskih mest, ki odprejo mestna središča za sprehajalce, kolesarje, otroške vozičke in ga zaprejo za avtomobilski promet ter organizirajo vrsto različnih prireditev. Na Glavnem trgu so tako v petek, 20. septembra, potekale različne prireditve. Manj pomembno je seveda to, da se je po Kandijski ulici tisti dan prav nič mobilno vlekla počasna kolona avtomobilov. Glavni namen akcije je po besedam organizatorjev (Mestna občina Novo mesto) z različnimi komunikacijskimi orodji seznanjati prebivalce o ekoloških, prometnih in drugih problemih, ki so posledica nasičenosti mest z avtomobilskim prometom. Najbolj obiskani so bili večerni dogodki, razstava v Ragovem logu ter koncert na Glavnem trgu, kjer sta nastopili skupini Dan D in Moveknodgment.

foto 1: Na šolah je potekal natečaj na temo tedna mobilnosti. Zmagovalki Alji Nike Skrt so predstavniki Mestne občine in tovarne Rog podarili kolo. (foto Uroš Lubej)

foto 2: Na turnirju ulične košarke, ki je potekal na Glavnem trgu, je zmagala ekipa Black Trip, za katero sta nastopila Željko Rajak (na fotografiji) in Gorazd Čerček. (foto Uroš Lubej)

Nova osnovna šola in začetek gradnje prizidka h Kmetijski šoli

Z novim šolskim letom je svoja vrata odprla nova osnovna šola OŠ Drska. Gradnjo sta financirali Mestna občina Novo mesto in Ministrstvo za šolstvo znanost in šport, vrednost investicije je 1,5

milijarde tolarjev. Nova šola pomeni razrešitev prostorskih stisk OŠ Šmihel. Kapaciteta nove šole je 27 oddelkov, prvo šolsko leto pa bo pouk potekal v 19 oddelkih, od tega štirje oddelki v prvem razredu. Iz OŠ

Šmihel na novo šolo prihaja tudi 25 učiteljev in drugih strokovnih delavcev, tri učitelji bodo delali na obeh šolah, 12 delavcev pa je na novo zaposlenih. Prihodnji mesec se bo predvidoma začela tudi gradnja prizidka k novomeški srednji kmetijski šoli, ki bo namenjen višji kmetijski šoli. Objekt bo poleg tega služil tudi za druge potrebe izobraževanja, po pričakovanjih pa naj bi začel v šolskem letu 2004/2005. Direktorica šole Vida Hlebec nam je povedala, da pospešeno iščejo sponzorje in podporo države. Mestna občina sofinancira projekt, saj naj bi se skladal s podporo občine razvoju univerzitetnega središča v Novem mestu. (foto Pucelj)

občine se je obnovila ideja, da se tja preselijo županstvo, občinski svet in turistični informacijski center. 9. septembra je župan dr. Anton Starc z Alešom Plavcem, direktorjem podjetja PAM, podpisal pogodbo o izvedbi obnovitvenih del. Projektant prenove pa je podjetje Arhitekon. (foto Pucelj)

Razstava Boruta Peterlina v Ragovem logu

20. septembra ob 20. uri je bila v Ragovem logu otvoritev razstave Bajke in povesti o Gorjancih, ki je ob osmih zvečer v gozd privabila kakih 500

ljudi. Avtor je dejal, da razstavo posveča Janezu Trdini, s katerim deli fascinacijo nad drevesi, skalami, praprotni in vilinskimi bitji. Predstavljene so bile izvirne fotografije velikega formata (razstavljene tudi v naši rubriki Fotopub), ki jih je spremljal kulturni program. Nastopili so Žabjak trio, plesalca Gregor Luštek in Rosana Hribar, svoje pesmi pa je brala Katja Plut. Ob polnoči istega dne se je razstava zaprla.

Prenovljena KK Krka, naši igralci po Evropi in rojstvo novega košarkarskega kluba

Po Duščaku, Baderju, Maraviču, Bjegoviću, Balažiču in Venti sta pred dnevi v KK Krko prestopila še Američan Jamiea Arnold in stari znanec Vladimir Anzulović. Krka je tako od lanske ekipa ohranila šest igralcev v klub pa je prišlo osem novih. Za Arnolda (27 let 202 cm, krilo) bo po Izraelu, Belgiji, Franciji in Cipru to peta evropska sezona, Anzulović pa se vrača na mesto, ki je bilo v pripravljalnem obdobju namenjeno mlademu beograjskemu branilcu Marku Pekoviću. V klubu bo najverjetneje ostal tudi Samo Grum, ki mu ni uspelo najti drugega kluba. Letošnji proračun Krke bo med 1,5 in 1,8 milijoni EUR, kar je približno pol milijona manj kot v lanski sezoni, tik pred sezono pa še ni povsem jasno, kaj bo s prodajo televizijskih pravic. ***Simon Petrov je podaljšal pogodbo z francoskim prvakom Asvelom iz Lyona, Smodiš pa nadaljuje kariero v Bologni. ***V avgustu smo bili deležni tudi rojstva novega košarkarskega kluba Novo mesto 02. Klub bo nastopal v tretji košarkarski ligi. Trener je Marko Jug, igralci, vsi Novomeščani, pa večinoma prihajajo iz mladinskih selekcij KK Krka. Doslej so nastopali v novomeški rekreacijski ligi, kjer so v lanski sezoni osvojili prvo mesto, v različnih postavah pa so tudi zmagovali na različnih turnirjih trojk (Park liga, Dolenjske Toplice, Krško...). Cilj ekipe je osvojitev prvega mesta v tretji ligi, kar bi pomenilo napredovanje v drugo ligo. Prva tekma bo 19. oktobra.

Naslovnice Parka na Bienalu industrijskega oblikovanja!

Uroš Lubej

Borut, najslavnejši Parkov fotograf, gre v London na študijsko izpopolnjevanje. Tomaž, mojster za vse priložnosti, človek, ki je pojedel največji sendvič z enim samim grizljajem, nekoč drugi fotograf Parka, se je odločil za služenje vojaškega roka. Klemna, strokovnjaka erotične fotografije, ni več videti v mestu. Menda je turistični vodič po eksotičnih krajih. Vsa ta izginotja, selitve in obupani poskusi iskanja izgubljenega smisla imajo povezavo z lanskoletnim izginotjem velikih črnobelih fotografij, ki so nekoč krasile prednjo fasado Parka in so za marsikoga bila njegova prva prepoznavnost, našim fotografom pa seveda dajali občutek zaslužene pomembnosti. No, življenje se včasih zna poigrati z našimi usodami in tako so bile fotografije po štirih letih zamenjane z digitalno proizvedenimi, futurističnimi, za nekatere zelo estetskimi, za druge kičastimi naslovnici. Iztok, ki je njihov avtor (lahko si mislite, zakaj je novomeško sodišče vsem fotografskim aparatom prepovedalo približati se mu na 200 metrov), jih je, bolj za šalo kot za res, lani zgodaj poleti prijavil na Bienale industrijskega oblikovanja. In zelo kmalu od komisije dobil pozitiven odgovor! Kaj sploh je BIO? BIO je tradicionalna mednarodna razstava vrhunsko oblikovanih slovenskih in tujih industrijskih izdelkov. Ustanovljen je bil leta 1963 v Ljubljani. V tistih letih je imel nalogo mostu med Zahodom in Vzhodom. Služil je izmenjavi informacij ter

ponujal možnost komunikacije, hkrati pa je omogočal tudi primerjavo s svetovnimi oblikovalskimi dosežki. Organizatorji v strokovnih krogih zelo odmevne razstave so v devetdesetih postavili nova vsebinska izhodišča, ki naj bi prireditev približala tistemu, ki jo najbolj potrebuje - industriji. Letos je bilo prijavljenih 655 del 178 avtorjev iz Slovenije. Izbranih je bilo 161 predmetov oziroma skupin predmetov in med njimi so bile tudi naslovnice našega mladega Parka. Glavna razstava 18. Bienala industrijskega oblikovanja bo oktobra 2002 v vili Evropa, v prostorih biše veleblagovnice Marcus na Slovenski v Ljubljani.

YURENA

šola tujih jezikov

za otroke, mladino in odrasle

07 33 72 100 07 33 72 102

Glavni trg 11, Novo mesto

ANG.

NEM.

ITA.

ŠPA.

FRA.

RUS.

KIT.

PRIPRAVA NA DRŽAVNE IN MEDNARODNE IZPITE

Vpis v
tečaje

e-mail: yurena@siol.net

TONSON

Šola tujih jezikov TONSON d.o.o., Kandijska cesta 64, 8000 Novo mesto

tel.: 07 33.77.882 / www.tonson.si

FOTO: BOŠTJAN PUČELJ

Iskanje študentskega stanovanja

Dve brucki iščeva zgledno stanovanje po ugodni ceni

Maja Novak

Jeseni, ko se študentje iz oddaljenih in malo manj oddaljen krajev ponovno zakadimo proti univerzitetnim središčem, nastane bitka za streho nad glavo. Pa odštejmo tiste srečneže, ki so jih vpoklicali v študentske domove ali pa so prišli delat družbo starim mamam ter drugim sorodnikom, ki za simbolično ceno ali celo brezplačno grejejo ležišča študirajočim intelektualcem. Vsi tisti, katerih sorodstvene korenine ne segajo dlje od rodnega kraja ter bodo na kilometrski čakalni listi za sprejem v študentske domove zasedali prostor še kar nekaj časa, pa so postavljeni pred dilemo. Prijatelji jim svetujejo, naj se nekaj časa "švercajo" po domovih, doma jih starši neutrudno priganjajo k iskanju ugodnih ležišč, sami pa že v mislih naperjajo vrvice šotorskih kril. In kaj zdaj? Prva reakcija vseh "študirajočih brezdomcev" je seveda listanje po zajetnem Salomonovem oglasniku. Ob pogledu na natrpne stolpce oglasov si sprva vsak, še tako nestrpen iskalec, vsaj za hipec odpočije. Prava slika pa se pokaže šele z vrtenjem telefonskih števil in neumornim poizvedovanjem. Cene "solidnih" stanovanj praviloma vrtoglavo presegajo naše plačilne zmožnosti, nemogoči pa so tudi plačilni pogoji. Najemodajalci nas ob začetku pogovora običajno opozorijo na večmesečno predplačilo ter plačilo kavcije. Ker povpraševanje daleč presega ponudbo in ker praktično vsi kottičke za bivanje iščemo zadnji hip, se predstava o idealnem prostoru za študij ruši iz minute v minuto.

Dokaz, da vsa zadeva le ni tako črnogleda, so mnogi študentje, ki so boji za streho nad glavo preživeli in se danes, ob mrzlih večerih, muzajo v ravno prav segretyh štirikotnih površinah.

PROČ OD MALIH, NEPREVERJENIH NEPREMIČNINSKIH POSREDOVALNIC

Nikoli, zares nikoli, se ne pusti "zapeljati" manjšim agencijam, s kakršno sem imela opravka sama. Zavoljo svoje naivnosti ob stiku s tovrstno agencijo, mi še danes ni jasno, kako sem si prislužila diplomu. Skratka, ob vstopu v agencijo vplačaš 13.800,00 tolarjev pristojbine, ki velja en mesec ter se v skladu s pogodbo ne vrača v nobenem primeru od trenutka posredovane informacije. Na videz vse lepo in prav. Posrednik se od sklepa pogodbe zavezuje, da si bo prizadeval najti in povezati naročnika z osebo, ki bi se z njim pogovarjala o sklenitvi pogodbe za najem površine. In kje je tu hakelec? Kot naročnik lahko preko omenjene agencije dobiš informacijo o prostih kapacitetah dnevno samo preko telefona na določeni telefonski številki. Stanovanja si torej ogleduješ sam, naslove prostih stanovanj pa ti vsako jutro posredujejo takoj, ko jih pokličeš. Do tu torej vse štima. Naslednji dan sem pričela s klicanjem najemodajalcev, ki so po podatkih agencije iskali najemnike. Na prvi telefonski številki je bil začudoma popolnoma zabasan telefonski predal, druga številka ni obstajala, tretja je bila izklopljena, po četrtem poizkusu pa se je na drugi strani slušalke končno odzval nek gospod. Ob pogovoru z njim sem doživela resnično presenečenje, saj je gospod t.i. prosto stanovanje oddal že pred tremi tedni, medtem ko za posredovalnico, preko katere sem dobila informacijo, še ni slišal. Si lahko mislite? "Samooklicani nepremičninski posredniki" oddajajo neobstoječa stanovanja ali že davno oddana stanovanja lastnikov, ki zanje sploh ne vedo. Višek vsega nastopi, ko po ogledu prvih nekaj stanovanj zgroženo opaziš, da je tudi v primeru, da ti stanovanje ustreza, praktično nemogoče stopiti v kontakt z lastnikom stanovanja. In zakaj ne? Ker so, po besedah posrednikov, trenutno odsotni ali pa bodo na voljo šele v začetku prihodnjega meseca. Po domače rečeno, t.i. prosto stanovanje je že oddano ali pa je lahko celo v lasti posrednika, ki se vsekakor še nima namena izseliti. Misel na takojšnje sklepanje pogodbe oziroma kontakt z lastnikom stanovanja je torej iluzorna. Ogledano stanovanje lahko po razlagi enega od posrednikov najameš šele s 1. v mesecu, ko bo na voljo lastnik stanovanja. Če si zamislimo, da na ogled enega stanovanja pridejo trume iskalcev, si lahko samo predstavljamo, koliko zainteresiranih najemnikov se bo npr. 1. septembra pojavilo pred vrati obljubljenega stanovanja. In kdo bo srečni vseliteli? Bo to določil žreb, višja ara ali pa boste zaprepaščeno obstali pred zaprtimi vrati ter zaman zvonili v prazno.

Podobno se je ušela tudi znanca pri neki drugi agenciji, le da je posrednikom že po dveh dneh posredovanja števil potencialnih najemodajalcev le-teh zmanjkalo.

NE PLAČUJ NIČESAR, DOKLER Z NAJEMODAJALCEM NE SKLENEŠ PISNE POGODBE

Da nas naivnost lahko zelo veliko stane, je dokazala prijateljica, ki se je po ogledu nekega stanovanja, zanj ogrela. Gospod, ki ji je stanovanje razkazal, je pred vselitvijo zahteval pol mesečne najemnine za kavcijo ter enomesečno najemnino vnaprej. Glede na to, da je bilo stanovanje resnično lepo, ga je prijateljica želela obdržati zase, zato je zahtevane račune takoj poravnala. Čez teden dni, ko naj bi se vselila, so bila vrata sanjskega stanovanja zaklenjena, skrivnostni najemodajalec pa je za vedno izginil. Kasneje se je izkazalo, da ji je stanovanje razkazoval podnajemnik, ki se je do časa njene predvidene vselitve z izkupičkom odselil. Nauk te zgodbe je, da naj resnično ne plačujemo ničesar, za kar nismo prejeli podpisane pogodbe.

AGENCIJSKE PONUDBE PRIZNANIH AGENCIJ

Če te resnično mikajo ponudbe prek agencij, si izberi večjo, priznano agencijo, ki ti jo svetujejo znanci in prijatelji. V kolikor so imeli dobre izkušnje oni, obstaja velika verjetnost, da tudi sam ne boš ostal praznih rok. Večje agencije ti sicer ne zaračunavajo začetne pristojbine, vendar pa jim moraš ponavadi takoj, ko z najemodajalcem podpišeš pogodbo, plačati enomesečno najemnino najetega stanovanja.

KAKO NAJHITREJE IN NAJCENEJE DO SVOJEGA BIVALNEGA KOTIČKA

Vsem znancem, prijateljem ter sorodnikom povej, da potrebuješ stanovanje. Verjetno ne takoj, toda sčasoma se bo našel nekdo, ki pozna nekoga, ki oddaja stanovanje. Dobro izoblikovana socialna mreža nam bo prav gotovo zelo koristila. Oblikuj plakate, na katerih naj bo razvidno koliko kvadratnih metrov prostora potrebuješ, kakšno mesečno najemnino si pripravljen plačati, število iskalcev skupnega stanovanja ter seveda tvoja telefonska številka. Plakate nalepi na vidna mesta vseh študentskih servisov, oglasnih desk fakultet, knjižnic, čitalnic ter na vseh drugih mogočih in nemogočih mestih. Zapomni si, da več ljudi več ve, zato je veliko verjetnosti, da te v kratkem pokliče nekdo z ugodno ponudbo. Dostikrat se zgodi, da plakat opazi iskalka oziroma iskalec sostanovalec, zato boš morda lahko v kratkem prekinil iskanje ter se zgolj priključil skupini že nastanjenih študentov. Iskanje primerne bivalne kottičke je lažje, če je skupina iskalcev večja, hkrati pa se pocenijo mesečni stroški. Prednost skupnega iskanja je tudi delitev najemnih stroškov na več oseb. Glede na to, da tvoje "stiskanje" v krogu znancev in prijateljev ne bo večno, se splača kakšno leto, zavoljo izboljšanja svojih materialnih razmer, tudi malo potrpeti.

KAJ JE DOBRO VEDETI PRED VSELITVIJO

Pred najemom stanovanja se dobro pozanimaj o stroških, ki jih nanese ogrevanje, voda, telefon ter vsi ostali priključki. Najbolje je, če imaš v stanovanju možnost odčitavanja porabe na števci. Zelo pomemben je tudi podatek o tem, kako je stanovanje ogrevano. Ogrevanje s centralno kurjavo je npr. cenejše od ogrevanja z električno pečjo. Večji stroški segrevanja stanovanja so lahko tudi posledica slabše izolacije prostora, slabe tesnitve oken itn.

Pri iskanju partnerja ali partnerice za vselitev, je najbolje, da izberete prijatelje ali znance, na katere se lahko dobro zanesete. Napačna izbira cimra ali cimre vas lahko včasih veliko stane. Do prvih prepirov lahko pride že ob plačilu računa za telefonske stroške ali pa po razglabljanju o količini porabljene vode. Ob tem velja opozoriti, da "resni" študentje ne bodo dolgo shajali z večnimi "žurerji". Stanovanje nočnih razgrajačev ter obenem večnih študentov bo namreč večno polno nenapovedanih obiskov, ki vam bodo kratili spanec ter prisegali na večkratne padce pri izpitih.

Ob koncu pa še dodaten nasvet. Pred dokončno izbiro stanovanja se obvezno posvetujte s starši, vašimi najbolj zanesljivimi zavezniki, ki imajo, kljub temu, da vam pogosto "solijo pamet", s takimi rečmi precej več izkušenj. Recept za uspeh je torej dobra volja, obilica motivacije, kanček sreče ter odsotnost naivnosti. Pa veliko sreče!

Katja Plut: Pokrijem

pokrijem se s kapuco in se delam, da nas ni
nas, prascev in zdravnikov
nas, požrešnih hord s koprenami pijavčne slin v otrebušju
oddaj se na 4 poštah hkrati
mogoče bo potem kdo ugotovil,
da ne štimaš
in to bo potem tak isti
čudež kot vstajenje
ne to, da se bom jaz oddala na 4 koncih
mislim to, da bo kdo opazu
če bi vedla, da boš enkrat živel z menoj srečno do konca svojih
dni, bi z veseljem nehala skrbet
Če bi vsak pofukan dan vidla 20letnega dečka v vozičku
bi osramočeno
nehala skrbet

It's not easy,
It's not easy
right now,
but it's all so simple if you know that people will let love make life
do its thing.

Revija **park** objavlja

Razpis za novinarske prispevke za učence srednjih in osnovnih šol

Razpisane teme:

- Moja šola
- Nasilje med (nad) mladimi
- Drogiranje med mladimi
- Cyberkultura med mladimi
- Ljubezensko življenje med mladimi
- Drugačnost med mladimi
- Posebnosti v našem kraju
- Partyscena v mojem kraju
- Mladi in njihovi starši
- po lastni izbiri

v naslednjih novinarskih žanrih:

- raziskovalni članek
- reportaža
- kolumna
- intervju
- fotografija
- strip
- ilustracija

Najboljši prispevki bodo objavljeni v reviji Park in honorirani. Prispevke pošljite skupaj s kontaktnimi podatki po elektronski pošti na naslov **park@park-on.net** ali na naslov **Park, Prešernov trg 6, 8000 Novo mesto**.

Sedež uredništva: Park, Glavni trg 7, 8000 Novo mesto
tel: 07 393 08 12, m-tel: 031 626 326,
web: www.park-on.net, e-mail: park@park-on.net.

Ekonomisti, komercialisti, teroristi, pozor!

Iščete delo? Revija Park potrebuje prodorne posameznike in posameznike, ki želijo sodelovati pri trženju oglasnega prostora in zraven dobro zaslužiti.

Zaželene izkušnje pri trženju!

Javite se na mobilni 031 626 326, mejl park@park-on.net ali na sedež uredništva Park, Glavni trg 7, Novo mesto.

Radio rka
106.6 MHz

Ljubosumje

Strah pred izgubo ljubezni,
primerjavo in samim sabo

FOTO: BOŠTAN PUGELJ

Polona Moravec

Imela sem fanta, ki je bil zelo ljubosumen. Sprva to še ni bilo tako opazno, sčasoma pa je to postajalo vse bolj moteče. Njegovo ljubosumje je bila zelo velikokrat tema najinih pogovorov pa tudi največkrat razlog za prepir. Skušala sem ga razumeti, čeprav mu po mojem mnenju nisem dajala vzrokov za ljubosumje.

Ljubosumje ponavadi ne štejemo med človekove vrline in ga prej obravnavamo negativno. Po mnenju nekaterih je ljubosumje "dokaz", da nekomu ni vseeno zate, da mu nekaj pomeniš oziroma da te ima rad, spet drugi pa trdijo, da kdor je ljubosumen, v resnici ne ljubi.

Najverjetneje izhaja iz lastnih slabih izkušenj iz preteklosti. Težko se je otresti slabih misli, če si bil kdaj prevaran. Težko je ponovno verjeti, zaupati. Pa vendar to ne pojasni, zakaj so nekateri zelo ljubosumni, spet drugi (morda s podobnimi izkušnjami) pa ne. Če se tukaj vrnem na svojega fanta, lahko rečem da (vsaj kolikor je meni znano), nikoli ni bil prevaran, in iz njegovih odgovorov lahko sklepam, da ga je bilo le strah, da me bo izgubil.

Seveda pa obstaja tudi možnost, da so vzroki ljubosumja globlji in segajo v otroštvo, v "nedoživljanje" prave ljubezni od svojih staršev, ali pa gre za naučene vzorce obnašanja, ki jih je težko preseči.

Kaj torej je ljubosumje? Že sama beseda "ljubosumje" v sebi skriva besedico "sum", iz česar lahko sledi, da nekdo ki je ljubosumen, v nekaj ali v nekoga dvomi. Kadar govorimo o dvomu, ponavadi mislimo na nezaupanje, in če to razčlenimo še naprej, nezaupanje pomeni strah. Potemtakem je končna formula zelo enostavna : LJUBEZEN + STRAH = LJUBOSUMJE

O ljubezni je bilo povedanega, napisanega in narisane ga že veliko in je poznana vsem. Prav tako ne poznam nikogar, ki ga ne bi bilo vsaj kdaj pa kdaj česa strah. Ko govorimo konkretno o ljubosumju, pa se postavlja vprašanje, koga oziroma česa se pravzaprav bojimo.

Strah, da bi izgubili nekoga, ki ga imamo radi in nam veliko pomeni. Strah pred "konkurencjo" in s tem prevaro, ki bi najverjetneje pripeljala do konca razmerja. Bojazen, torej, da bo fant srečal bolj simpatično, lušno, vedno nasmejjano in razumevajočo deklico; in obratno, deklica romantičnega, prijaznega, ohinsploh fanta, s čemer bo konec pravljice o princu in princeski, ki sta srečno živela do konca svojih dni. Zavedati se moramo, da se vedno in povsod najdejo posamezniki, ki so "boljši", pa tudi taki, ki so "slabši" od nas samih. Vprašanje je samo, ali nas prekosijo v vseh pogledih in dobro je vedeti, da v primeru resnične ljubezni ni dovolj le en petkov večer, da ugotoviš in najdeš slabe lastnosti fanta, ki ti spretno piha na dušo, ali pogled, nasmej in bežen pogovor prikupne deklice z lepimi iskričnimi očmi, enkratno postavo in odličnim znanjem o vseh najnovejših modelih avtomobilov. Velikokrat se razlog za konec razmerja ne skriva v enem od zadnjih dejanj, pač pa se s časoma kupček napak in motečih malenkosti nakopiči in dovolj je že drobno nesoglasje, ki lahko dokončno poruši ravnotežje.

Samozavest igra pomembno vlogo pri ljubosumju: nekdo, ki ima dobro mnenje o sebi bo verjetno težje ljubosumen kot nekdo, ki na in v sebi vidi cel kup pomanjkljivosti, napak in sam s seboj nikakor ni zadovoljen.

Pojavi se torej strah pred primerjavo : partner nas bo začel primerjati z drugimi. Odkril bo napake, katerih do takrat sploh ni opazil. Spoznal bo, da to ni tisto kar je iskal in si vedno želel. Našel bo nekoga, ki vseh teh napak nima, nas pa zavrnil in pozabil.

Strah je lahko povezan z nezaupanjem v samega sebe tudi v primeru, če nismo prepričani, kako bi v neki situaciji ravnali sami. Bi se lahko uprli skušnjavi, ali bi podlegli lepim besedam in zapeljivim pogledom ter se prepustili trenutku? Svojo željo po prevari projiciramo v drugega in to izražamo z ljubosumjem. Tako je lahko nekdo ljubosumen kljub temu, da mu drugi za to ne daje nikakršnega razloga in je pravzaprav on sam lahko tisti, ki, vsaj v mislih, vara. Ljubosumje je torej lahko znak neprave ljubezni.

Vsako čustvo ima svojo funkcijo, svoj namen in pomen. Funkcija ljubosumja je največkrat precej destruktivna. Kot namen si lahko predstavljamo dokaz ljubezni (ki pa jo lahko izrazimo drugače), pomen pa kot nekakšno nujno prisotnost, kar lahko vodi v izolacijo in s tem v nekakšno sebično ljubezen. Egoizem je prav tako kot dvom, nezaupanje in strah pomemben faktor ljubosumja. Svojega fanta oziroma deklice, nočemo deliti z nikomer, saj to predstavlja potencialno nevarnost da bi ga, oziroma jo izgubili.

V večini ljubosumja ne maramo saj na nek način omejuje svobodo. Je nekakšno priznavanje lastne negotovosti in nemočnih prizadevanj imeti nekoga v oblasti. Ljubosumneži želijo navezati druge na sebe, vendar s tem največkrat dosežejo prav nasprotno. Gre torej za nekakšno egoistično iskanje dokaza ljubezni pri drugem.

Naj prej začeto zgodbo še zaključim. Nenehno spraševanje in pojasnjevanje, kje sem bila, s kom sem bila, zakaj nisem bila dosegljiva, mi je pobralo energijo, ki sem jo bila pripravljena vložiti v najino razmerje. Po dolgih pogovorih in iskanju rešitev naju je njegovo ljubosumje pripeljalo do tega, da sva se razšla.

park:mladi

Katarina Kočev ar je učenka 8. razreda Osnovne šole Blanca. Svoj prispevek je poslala na razpis za mlade novinarke in novinarje, ki ga je Park objavil na osnovnih in srednjih šolah na področju Dolenjske, Posavja in Bele Krajine.

Tradicionalno pridobivanje oglja Dedek in oče še znata, kaj pa jaz?

Katarina Kočev ar

Živim v Stranjah nad Blanco, prijetni vasi pod Bohorjem. Imamo veliko kmetijo s preko 40 hektarjev gozda. Tudi to je bil najbrž vzrok, da so naši predniki že pred 150 leti začeli s pridobivanjem oglja. Na leto so složili tudi do 5 kop.

Takrat so bile večje družine, tako da je bilo dovolj delovne sile. Tudi danes je pri naši hiši 6 otrok, živimo skupaj z dedkom in babico, tako da nas je za mizo kar deset. Dedek je že nadaljeval tradicijo pridobivanja oglja, danes pa to dela moj oče Peter. Pomagamo mu tudi otroci, bližnji sosedje in sorodniki, tako da otroci kar dobro poznamo delovni postopek, ki ga bom na kratko opisala:

V bregu nad hišo na robu gozda je postavljena oglarska koč a. Pred njo je prostor, kjer postavljamo kopo, potem ko je opravljenega že veliko dela v gozdu, kjer je treba podreti drevesa, jih razžagati in zvoziti pred prostor, kjer naj bi stala kopa. Nato pripravimo kopišče, to je poseben okrogel prostor, malo poglobljen. V sredino se postavi tako imenovani koš, ki ga pripravimo tako, da zabijemo v zemljo 4 kole, jih ovijemo s srobotom, v novejšem času pa tudi z jeklenimi obroči. Nato pričnemo z zlaganjem drv. Okoli "koša" najprej debela drva, narezana na meter dolžine, nato pa vse bolj drobna. Zlaganje je zamudno, saj se morajo drva lepo prilagati druga drugi. Pri tem delu sodeluje več ljudi. Eden zлага, drugi pa mu drva podajajo. Ob koncu se položi "kapa" kope iz samih drobnih drv. Kopo nato prekrijemo v celoti z mokrim listjem in travo, da ne pride zemlja med drva, nato se jo zatesni, rečemo tudi počrni - s črno zemljo.

V tako imenovani koš, ki smo ga napravili na sredini kope, ko smo jo začeli oblikovati, spustimo 7 cm dolga suha drva, nanje vržemo žerjavico in začne se kuhanje kope. Kurimo z drobnimi suhimi drvimi, da pride ogenj do vrha. Na vrhu zatesnimo, ob straneh

pa naredimo "zračnike", ki jih delamo vsak dan niže, zgornje pa zatesnimo. Kuhanje kope traja do 15 dni. Oglar mora biti pri kopi noč in dan, da jo kontrolira. V začetku vsaki dve uri. Zato je tudi potrebna ob kopi oglarska koč a, ki služi različnim namenom. Tu se oglar odpočije, tu se druži s prijatelji, zazveni pesem, harmonika, če pa je mlad, pa dobi tudi kakšen ženski obisk sredi noči.

Približno po 14 dneh odstranimo ožgan opaž in kopo zasujemo z zemljo, da ugasne. Pustimo jo dva dni, da se ohladi. Nato odstranimo zemljo in kopo "štiramo": oglje grabimo na vse strani, da dobimo več kolobarjev, da se oglje ohladi. Po potrebi pa še kakšno gorečo grčo polijemo z vodo. Štiranje je najbolj umazano oglarjevo delo - saj je črn od nog do glave.

Ohlajeno oglje nato spravimo v vreče in ga pripravimo za prodajo. Iz 10 kubikov drv dobimo 1 tono oglja. Pri nas kurimo kope, v katerih je 30 do 40 kubikov drv. Dedek iz Zaloga na Bohorju, kjer je bila tudi tradicija žganja oglja, mi je povedal, da so pri njih zakurili kopo iz 100 kubikov drv in dobili 10 ton oglja.

Največ oglja so včasih prodali na železnico, v tovarno čokolade v Krškem, številnim kovačem pa tudi za žganjekuho se je uporabljalo. Danes ga kupujejo predvsem kovači in pa posamezniki, ki ga rabijo za peko mesa na žaru.

Otroci vedno sodelujemo pri pripravi kope in že dobro poznamo vse postopke. Sedaj opravljamo dela, ki jih zmoremo, v bodočnosti pa bomo poskrbeli, da se bo večstoletna tradicija na naši kmetiji nadaljevala, saj nas dedek in oče o tem dobro poučujeta in tudi želita, da nadaljujemo njuno delo in delo naših prednikov.

FOTOGRAFIJE: TINA BAN

Istambulski dnevnik

Tina Ban

1. avgust 2002

Prispela sem ob treh zjutraj. Mesto je molčalo, kot da bi mi hotelo dati čas, da se v miru pripravim na njegov dnevni kaos. In ko se ob zori zlekнем v posteljo, iz minareta sosednje džamije zadoni prvi ezan. Aalaaaaaaah ... Milijoni meščanov so tedaj vstali in se, obrnjeni proti vzhodu, prvič tistega dne poklonili Bogu. Takoj zatem so se množice revežev, ki si ne morejo privoščiti javnega prevoza, peš odpravile na delo na drug konec petnajst milijonskega mravljišča. Prebudil me je šele tretji, opoldanski klic k molitvi iz naspidiranih zvočnikov. V Istanbulu ostanem le prve štiri dni. Pri Poloni, prijateljčini prijateljci, ki tu študira zgodovino. Potem pa, komaj čakam, naprej, v pravično Kapadokijo, s podzemnimi paleokrščanskimi mesti, in na koncu, za desert, na neko odročno hipijsko plažo v Anatolijo.

3. avgust 2002

Prvi vtisi s potepanj po Istanbulu. Staro trgovsko mesto. Mesto menjave, ki se je zažrla v vsako najmanjšo poro njegovega telesa. V pločnike in trge, med razmetane vozičke ter razgrnjene plahte, na katerih razstavljajo blago. V nasmehe in poglede ter v polomljene napore, da bi te ogovorili s kakšno ljubko angleško frazo. "Bir milyon, biilir miliiijon!" kriči ulica. Za en turški milijon (150 SIT) je tu mogoče dobiti marsikaj: štiri turške zemljice, dva bureka, dve kuhani koruzi, par plastičnih natikačev, bombažno majico ali krilo ... Več stila in izvirnosti kot ulični kažejo zviti prodajalci na bazarjih in čaršijah, še posebej tisti na Gran bazarju, ki je s svojimi 4000 trgovinami eden največjih na svetu. Vse tja do Kaira mu ni para. "Ne pozabite na darilo za tašči! Kupite ji bakreno džezvo, gospodična." "Ustavi se, angel, svilene rute v barvi tvojih oči!" Vendar šele spodaj ob morju, na tržnici začimb, doživim prave razsežnosti orientalske gneče. Množica se umika pred drvečimi vozički, s katerih med divjim slalomom letijo fige, suhe paprike in veliki sladki grozdi. Policija namreč preganja trgovce, ki niso plačali dovoljenja za stojnico. Fant, pri katerem kupujem, se bolj kot kazni boji, da bi me masa ne odnesla s sabo, še preden mu plačam za sadje.

Zvečer greva s Polono ven. Ko se v gosti mediteranski promenadi sprehajava po Istiklalu, glavni ulici v zabaviščnem delu mesta, mi pripoveduje: "Prav ta ulica me je, ko sem kot turistka prvič prišla v Turčijo, prepričala, da sem se odločila preseliti v Istanbul. Glej to življenje! Izmenjavajo energije! Skozi poglede, včasih naključne, drugič radovedne, izzivne, koketne ... Skozi besede, kadar po nesreči dregneš ob koga od mimoidočih, kadar ti z vogalov kličejo vbogajme, Alah ti bo poplašal, kadar te nagovarjajo fantje ..." Komunikacija - ki mora biti - med vsako vožnjo s taksistom in med obiskom vsake trgovine. Tudi če ne znaš turško. Komunikacija skozi usluge, za katere jih ni strah prositi, ker vedo, da ljudje vedno rabimo pomoč in da bodo enkrat že vrnili. Z drugo uslugjo, seveda. Toplina juga!!! Kot vedno te primerjam z Ljubljano, kjer je usluga že dragoceni čas, ki si ga prijatelj utrga, da gre s prijateljem na kavo. Kjer so trgovci samo podaljšek mehanske blagajne v Mercatorju. Kjer se šoferji v avtobusu ne nasmihajo in

ljudje v bloku ne pozdravljajo. In kot vedno upam, da se mi nekoč ne bo več treba vrniti.

5. avgust 2002

Kdo bi si mislil, da bom v Istanbulu plesala salsol! In da se v Turčiji najdejo tako dobri plesalci. Ter da obstaja nekakšna globalna družina United colors of salsa dancers. V klubu je plesalo tudi nekaj turistov in popotnikov in po koncu sem z enim od njih pristala na pijači na terasi sosednjega bara. Naročil je džusvodko in se namrdnil: "Sok boš?!" "Bir tane vishna suyu", kar pomeni, "en višnjevi sok prosim" so bile prve turške besede, ki sem jih osvojila, in zdelo se mi je fino, da lahko v praksi preizkušam magično formulo, še bolj fino pa, da ga lahko malce provociram. Tipičnega ameriškega "kolidž kida", ki se lahko prvič napije šele pri enaindvajsetih in misli - kot pri nas mislimo pri petnajstih - da je to zakon. In res je šele med potovanjem postal polnoleten. V nadaljevanju je potrdil vse moje predsodke o ameriški samozaverovanosti. S sabo v ruzaku že dva meseca vlačil zastavo Teksasa. Združene države so seveda the best na svetu! In, moj Bog, pravi, da v Istanbulu ni beračev! Kaj je slep?! Ali pa ljudje res vidimo samo tisto, kar hočemo videti? Tudi jaz na njem. Medtem se je noč prevešala v drugo polovico. Ulični zvoki so se mehčali in z njimi najin pogovor. Pravzaprav je čisto v redu dečko. Bila sva zadnja gosta in natakaj je s terase začel odnašati mize in stole. Odkar sem delala za šankom gojim posebno sočutje z gostinci po vsem svetu in začela sem priganjati, da greva. Posedela sva še kakšno minuto, dokler nisva izza hrbtov zaslišala ostrega poka. Ozrem se. Približuje se nama razjarjen moški s pištolo v roki, za njim pa teče truma ljudi. Drugi pok. "Zadeli so me," reče Lionel in mi pade v naročje.

Dogodki so se nato odvijali kot v scenariju za rutinski holivudski krimič. Zvlečem ga v bar. "Kaj gledaš, stori kaj! Ustavi mi krvavitev!" Tečem za šank poiskati brisače. Krvi ni nikjer, samo čisto rdečolžna, nekaj milimetrov velika ranica v hrbtnici. Prituli policija in minuto kasneje še rešilec. Noč preživim na policijski postaji. Zaslišanje. Enkrat, dvakrat, trikrat ... odgovarjam na ista vprašanja in postajam vedno bolj zadirčna. Moram k Lionelu, spustite me že! Mož, ki je streljal, sedi v isti sobi. Približa se mi in takoj se dvigne tudi policaj. Psihični bolnik je, ki je poizkušal narediti samomor. Žal mu je, se ves skrušen opravičuje, ni se zavedal, kaj počenja. Ne vem, kaj naj rečem, saj dogodkov še nisem dojela. Zasmil se mi, zdí se ubog, krvav, in ravno ko hočem nekaj reči, ga odžene policaj. Vrnem se k Lionelu, ki ga pripravljajo na premestitev v ameriško bolnišnico - tu, v turško, nimajo niti krvi za infuzijo.

11. avgust 2002

Že ves teden živim v bolnišnici. Težko je. Lionel je jezen na ves svet in prav vse mu gre na živce. Pritožuje se nad ležanjem, nad sestrami, ki ne razumejo angleško, in zdravniki - turškimi šarlatani. Ne pomaga nobeno prigovarjanje, da je v najboljši privatni bolnišnici, kjer ima vsak bolnik svojo sobo s kabelsko televizijo in posteljo za svojce. Beli marmor na hodnikih diši po

vedno svežih šopkih cvetja, ki jih lahko svojci kupijo tik preden vstopijo v sobo. Medicinske sestre imajo na obrazih vgravirane nasmeške in kirurgi, ki so specializirali v ZDA, prihajajo svoje bolnike kar nekajkrat na dan spraševat po počutju. Poizkušam ga razumeti. Tisoč in ena cevka prihajajo iz njegovega telesa in namesto da bi doma že nekaj dni razkazoval slike s potovanja po Evropi, se ukvarja z vprašanjem, ali bo sploh še lahko hodil.

Bila je dolga noč. Lionel je trikrat bruhal, zato že celo jutro spi. Meni pa se po glavi spet motajo ista vprašanja. Kdo si? Čemu sva se srečala? Zakaj sem se znašla ob tvoji postelji, prisiljena gledati tvojo nemoč in ti podajati kahlo, te držati za čelo in ti prigovarjati materinske besede? Zakaj sva se zataknila drug ob drugega, tu in tako? Sicer naju ne druží niti toliko, kot je za nohtom črnega. Morda samo salsa, njene smejoče se trobente in telesa, h katerim se privijava v lucidnem ritmu.

12. avgust 2002

Prispel je Carlos, Lionelov brat, ki bo naprej skrbel zanj. Vračajoč se k Poloni, začnem končno spet razmišljati o potovanju v Kapadokijo. Vendar katastrofa, ko že spakiram ruzak, ugotovim, da sem v zmedí teh dni izgubila potni list. Da je mera polna, Lionel še isti dan zboli za meningitisom. Metek je bil očitno okužen. Spet je v šok sobi. Prestrašeno boljši predse in ne prepozna nikogar. Bledé in se poizkuša iztrgati iz vezi, s katerimi je priklenjen na robove postelje. Primem ga za dlan in ga božam po čelu. Pomirja ga, mene pa posiljuje jok. Mora se izmazati, življenje ne more biti tako nepravilno!

16. avgust

Kupila sem najlepšo razglednico Kapadokije, ki sem jo mogla najti, in se sprijaznila, da Istambula verjetno ne bom zapustila. Ostajam pri Poloni - zlato, zlato dekle - dokler si ne uredim nadomestnega pasoša, in ker tudi ona pozna vsemu slovenske ambasade, obe dobro veva, da to pomeni kar do konca mojega bivanja v Turčiji. Končno sem si malo odpohila. Zbudila sem se ob devetih kot ponavadi. Skok v pekarno pod hišo. Ulica se je prebudila že dolgo pred mano in vsi so že na svojih mestih: prodajalci za pult v trgovinah, lastnik internet caffeja kot zmeraj postava na pragu, ženske, ki pometajo sosednjo džamijo, anonimni črni čadorji, ki nakupujejo zelenjavo za kosilo ... V ulični gneči, ki se je sprva zdela skrajno kaotična, počasi odkrivam njena nenapisana pravila. Kot vedno pri peku vzamem dve "ačmi" in dve "poači", ki ju z Majo, Polonino cimro s Hrvaške, pri zajtrku pomakava v kavo. Pecivo je prepojeno z oljem, in ko pojeva, so najini prsti tako mastni, da si tečeva v kopalnico umivat roke preden bi se česarkoli dotaknili. Obožujem zajtrke z Majo! Če le imava čas, jih razvlečeva do kosila. Vedno jih radodarno zabeli s svojim balkanskim humorjem in me že navsezgodaj spravi v smeh. Morala se ga je nalesti v "balkanski zajednici", kot pravim njenim študijskim kolegom iz bivše Juge. Človek si ne more kaj, da se ga v njihovi družbi ne poloti jugonostalgija. Zaradi solidarnosti, ki jo v duhu bratstva in edinstva

izkazujejo eden drugemu, tako da se med njimi počutim kot v veliki, tesno povezani družini. V njej prevladujejo Bosanci in Srbi, vendar imajo vse republike svoje predstavnike. In vsi, razen Slovencev, po meddržavnih pogodbah prejemajo štipendije turške vlade. V Istanbulu naj bi sicer živeli kar trije milijoni priseljencev iz bivše Jugoslavije. Ena od mestni četrti se celo imenuje Yeni Bosna, kar pomeni Nova Bosna. Priseljivanje se je začelo že za časa osmanskega imperija, po drugi svetovni vojni pa je mesto doživelo pravo invazijo priseljencev iz Sandžaka in Bosne. Ekonomski imigranti, ali "šverceri" kot pravi Maja. Tisti, ki so odhajali v Nemčijo, so postali delavci za trakom ali na gradbišču, tisti, ki so šli v Istanbul, pa gospodje trgovci in (pre)prodajalci. Predvsem s tekstilnimi izdelki - turška tekstilna industrija je ob italijanski namreč najmočnejša v Evropi.

18. avgust 2002

Že skoraj tri tedne, kar sem tukaj, pa se še nisem navadila na muslimansko moralo, še posebej tisto, ki se tiče žensk. Maja in Polona občasno še izgubljata živce, ker vedno znova pozabljam, da moram okno med preoblačenjem zagrinjati z dvojno zaveso. In včeraj, ko sem se v parku hotela zlekiniti v travo, je Maja spet zapaničarila. Saj ne, da bi bilo prepovedano, mi je razložila, vendar tega ne bi naredila nobena še tako liberalna Turkinja. Tak kričeč erotičen apel bi v hipu privabil horde, ki se jih ne bi bilo mogoče znebiti. Moški pa lahko poležavajo prav povsod. Celó na nekaj kvadratnih metrih zelenice ob najbolj prometni mestni aveniiji so sposobni zadremati za kakšno urico. Istanbul je res poln paradoksov. Nekaterim je dovoljeno vse, drugim nič. Enako je s prostorom, ponekod vse, drugod nič. Potovati med mestnimi četrtmi pomeni prečkati svetove. S Taksima, kjer se enakopravno in brez zadrege z roko v roki sprehajajo geji, kičasti transvestiti, dekleta, ki razkazujejo gole trebuščke, ter široka črna pregrinjala ortodoksni muslimank, se vsak dan vračam v G. Mustafa Pasho, tradicionalno delavsko četrt, kjer je še večina žensk pokritih vsaj z ruto, če ne že s čadorjem. Ko zvečer izstopim iz avtobusa, si kljub vročini najprej ognjem jopič in šele nato pospešim proti Poloninem stanovanju. Golih ramen te v poznih urah kaj hitro zamenjajo za kakšno od ruskih prostitutk, mimoidoči vozniki ustavljajo avtomobile in te skozi odprta okna sprašujejo "how much" ... Kako mi je žal, da se nisem naučila tudi kakšne turške kletvice. Počasi imam vsega dovolj! Pokrivanja in nenehni prizadevanji, da s svojo obleko ali kretnjami ne bi žalila okolice. In slovenske ambasade, s katere znajo tako arogantno pridigati, ko sirota prosiš za dokumente. In vonja žalosti v bolnišnici. Lionel okrevá, počasi že hodi in tudi plesal bo še lahko, pravijo zdravniki. Menda se prvič v življenju zares veselim, da se vračam domov.

*knjiga

Posilstvo kot izničenje

Slavenka Drakulić

Kot da me ni

Aleph/76, Ljubljana 2002, prevod Sonja Polanc

Težko je razumeti posilstvo; kot da ni dovolj moških in žensk, ki se lahko dogovorijo o tem, kaj bodo počeli s svojimi telesi. Toda vojne, celo med bratskimi narodi, pa celo državljanske vojne, pričajo, da je lahko dejanje, ki naj bi bilo sestavni del ljubezni ali celo samo razno oz. istospolne bližine, namenjeno ponižanju in razvrednotenju drugega, preko njega pa celega naroda.

Roman Kot da me ni Slavenke Drakulić, hrvaške publicistke in pisateljice, ki si je ime sprva ustvarila z ostrim peresom v jugoslovanskih, hrvaških in ameriških časopisih, nato pa knjigami Kako smo preživeli socializem in se celo smejali, Balkan Ekspres in Cafe Europe, pripoveduje prav o tem.

Usoda junakinje S. se izpisuje na dveh ravneh, razmejenih časovno in krajevno. Sedanjost je v Karolinški bolnišnici v Stockholmu, preteklost v taborišču v Bosni. Učiteljica S., Bosanka (tako imenuje samo sebe, saj kaj bi bila kot hči Srbkinje in Muslimana lahko drugega) rodi otroka, ki ga namerava oddati v posvojitev. Ne mara plodu, ki je sovražno rasel v njej, potem ko so se na njej kot na drugih internirankah izživljali podivjani vojaki. Pisateljica se mestoma dotakne časa začetka bosanske vojne, ki je uspravna v navideznem bratstvu zatiskala oči pred bližajočo se morijo ("Kot da smo si namenoma zatiskali oči, v veri, da se bomo ubranili pred grozo tako, da jo spregledujemo. Tako, da ne gledamo."), ki jih je zato ujela nepripravljene in se zato odhod v taborišče zdi kot nekaj odmaknjene in neresničnega, kot groba šala, kot bi se vse dogajalo nekomu drugemu. Podobni so uročenim, ki niti redkih priložnosti za beg ne izkoristijo. Še smrti taboriščnikov in taboriščnic so nekako oddaljene; slišati je le strele na dvorišču, pripovedi o mučenjih, včasih se v "žensko sobo" vrne dekle, živi mrtvec, katerega telo še živi, čeravno so ji na prsi zarezali križ s štirimi s-jji, oči pa so mrtve. Taka je A., ki jo posili nekdanji bratov prijatelj s svojimi kompanjoni. Ne umre zaradi ran na telesu, druge so smrtne.

Knjiga o vojni, zarisani iz perspektive žensk, dajejo komaj minuli preteklosti iz našega sosredstva nove, skoraj dokumentarne razsežnosti. Materinstvo po sili, generacija, ki so jo spremenili v žive mrtvece, ženske, ki se počutijo kot da jih ni, so še ena lekcija v učbeniku človeške zgodovine. Le da se to ni iz nobene, čeravno jih je bilo deležno že na stotine, ni ničesar naučilo. Deček "dvigne roko in pomeri, kakor da strelja na nekoga čisto od blizu. S. ve, da so mu vojaki ubili starejšega brata, zgodilo se je, kot je pokazal. Tej drobni roki manjka le orožje, vse ostalo že ima". Babice ubijajo komaj rojene otroke, spočete v nasilju, v otroških srcih je sovraštvo. Le kako se je le-to naselilo v tistih, ki so živeli v miru?

To in podobna vprašanja se zastavljajo (kolikič že?) v bralkah in bralcih tudi ob prebiranju knjige Kot da me ni. Čeravno je v njej nekoliko preveč publicističnih tonov, ki so avtorici mestoma prekrili romaneskno nit (izkušen bralec se ne more znebiti občutka, da se je knjiga sicer morala izpisati, da pa ga. Slavenka slabše obvlada pripoved, ki jo je - seveda na srečo - oblikovala iz pričevanj in ne lastnih doživetij), jo je kljub človeški neučljivosti treba prebrati. Čeprav se vam bo včasih zdelo, da drsite po površini, je ta dovolj grozljiva, da bo morda dosegla cilj: vsaj enega ravnodušneža bo na svetu manj.

Barica Smole

Destruktura moči Ne NATO - mir nam dajte!

Ljubljana: Mirovni inštitut in Inštitut za sodobne družbene in politične študije, 2002. Ur. Marta Gregorčič, Gorazd Kovačič, zbirka Svete krave

V teh nepredvidljivih, vrtoglavih in apokaliptičnih časih, ko se zdi, da Bushova administracija v svoji neizprosni samo(zado)voljnosti dela za slovenske natoskeptike in "antinatovce", hrvaški in slovenski ribiči pa na nevarnem robu retorike oboroženega meddržavnega spopada prilivajo olja na ogenj težnjam NATU predane slovenske oligarhije, ostaja javnost še vedno razcepljena na dva pola: za NATO - proti NATU. Med poloma se je že konec preteklega leta vnel spopad: spomnimo se na "črno listo" MZZ in na nikdar dovolj pljuvani in v prah teptani Natopis, gnusno manifestacijo vladnega podcenjevanja javnosti, ki je, če si osvežimo spomin, pod krinko "vsestransko-objektivnega obveščanja javnosti o NATU", vršil le najnižkotnejšo in podlo utilitaristično propagando za NATO. In če se "strukture moči" poslužujejo tako nizkih udarcev, kaj preostane nasprotnikom? En odgovor je tu: zberejo pod eno streho različne strokovnjake in intelektualce ter sproducirajo zbornik v upanju, da bo njegov skromni medintelektualni domet po kakšnem čudežnem ključu le prebil ozke meje in se razširil med rajo, neumno maso, volilno telo, ki ga eni in drugi krvavo potrebujejo za tak ali drugačen referendumski izid. To je v resnici neenak boj...

Kaj nam torej ponuja zbornik Ne Nato, mir nam dajte? Dvanajst besedil, ki nihajo od ravni priložnostnega pamfletnega zapisa do raziskovalne študije. V njih svoje skeptične in večinoma odkrito odklonilne poglede predstavljajo avtorji različnih generacij, strok in profilov: od Darija Zadnikarja, ki se odkrito izreče proti utilitarističnim kalkulacijam o NATU in za etično opredelitev, ki terja, da Nato kot agresivnega branilca globalne nepravčnosti zavrnemo iz načelnih razlogov, četudi bi nam dokazano prinašal materialne/varnostne koristi (podobno etično pozicijo zavzame tudi Tone Peršak, pisatelj in nekdanji predsedniški kandidat); pa prek načelnih razmišljanj (Kovačič-Peršin, Gregorčič, Radej) o vojni in miru oz. o družbi nenasilja, katere ideali niso identični z "natovskimi", Messnerjevega kratkega in jedrnatega NE Natu, podprtega z zgodovinsko optiko slovenskega izseljenstva in hkratnim pozivom po nevtralnosti Republike Slovenija; Kandučeve in Kovačičeve analiza Nata in njegove širitve kot anahronističnega pojava do teoretično-zgodovinske argumentacije Rastka Močnika, ki knjigo sklne v ugotovitvijo, da je šele zavrnitev članstva "pogoji za zgodovinsko odgovorno in teoretsko trdno razmišljanje o naših zgodovinskih možnostih".

Ob opisanem loku sicer nehomogenih, a zato nič manj zanimivih razpravljanih, je vredno posebej izpostaviti še Kuzmaničevo socialno analizo protagonistov debate pro-contra NATU, ki jo locira v t.i. fakultetnem sporu: namreč vodilni "pronatovci" so "produkt" FDV (pretežno obramboslovje in politologija), "antinatovci" pa humanističnih fakultet; pri čemer je najzanimivejši obrat FDV, nekdanjega FSPN, od vodilnega producenta diskurza neuvrčenosti (izrazilo proti NATU) k enomni podpori pridruževanju. Prijetno branje predstavlja tudi tekst upokojenega vojaškega stratega Milana Gorjanca (ta sicer na oko prepričljivo analizo zabeli s komentarji tipa "bo prav prišla slovenska gorska pehota kot "kanonenfuter" pod poveljstvom italijanskih generalov s klobuki in petelinjim perjem"), ki priča tudi o tem, da je mogoče t.i. stroko, na katero se pronatovci sklicujejo, ko jim škriplje, uporabiti tudi v nasprotni smeri.

Ta zbornik brez dvoma ni nekakšen objektivni javni plenum o NATU, temveč ciljno zastavljena kolektivna akcija intelektualcev, ki se skušajo v imenu vse glasnejše civilne družbe postaviti po robu oligarhiji in se v ta namen tudi jasno in odkrito (ne pa podtalno kot prosluli in sramotni Natopis) izrazi PROTI. V branje ga (vsi protinatovci) najtopleje priporočamo!

Marijan Dovič

park:kultum

*teater

Spektakel Hazarski besednjak

r: Tomaž Pandur
Ljubljanski grad, september

Vstopim skozi ena izmed mnogih vrat. Po stopnicah, ki so podobne požarnim, se vzpenjajo nešteti koraki. Kovinske zvoke dopolnjuje globokomorsko izdihovanje aaaa... Pred sedežem potrpežljivo čaka listek, ki želi v dolgi povedi govoriti o najstrašnejši globini Kaspijskega morja, kjer osamljena riba ... Potem se zavem svoje okolice. Kakih 360 nas je, ki v metalne predale v treh nivojih iz štirih strani obkrožamo kvadratna tla, na katere hipermentalno dekle s kredo zapisuje, kar ji veli um.

Kup peska na sredini - drobna mivka, ki se po tanki navpični poti steka od zgoraj. Nekakšna peščena ura, ki siplje čas na glave Hazarov, glasnikov treh velikih ver - islamske, krščanske in judovske - ter raziskovalcev, ki hočejo priti do dna resnici o Hazarih. Kdo so bili, kakšen je bil njihov jezik, kakšna vera, kje so zdaj. V tej časovni škatlici se srečujejo 9., 17. in 20. stoletje. Torej čas Hazarov, Daubmannusova izdaja Hazarskega besednjaka in pričanje potomke Hazarov na sodišču.

V grobem pogledu so Hazari metafora idealnega naroda. Uničili so ga vplivi velikih ver in kultur. Vzele so jim jezik - ohranile so ga le ptice, ki jih je princesa Ateh naučila hazarščine, ko je zaslutila njen bližajoči se konec - in vero, ki jim je veliko pomenila - ne ve se točno, katero od treh svetovnih ver so prevzeli. Tega (idealnega) naroda kot skupnosti ni več, živijo samo še na vseh koncih in krajih razkropljeni posamezniki, ki pa svojega izvora ne morejo dokazati.

Prav gotovo se da Pandurjevo predstavo razumeti na mnogo načinov, saj poltretja ura nenehne gibanja ponuja na desetine miselnih iskric. Jaz jo razumem predvsem družbeno-politično. Kaj drugega pa si naj mislim, če zviška zrem v ring, kjer se premikajo Arabci, kristjani, še neki drugi (kdo bi jih vse poznal) ter Američan, vsi razen slednjega pa govorijo srbsko??

Pandur se poslužuje izredno spektakelskih izraznih sredstev gledališča. Notranji premiki, duševna stanja, miselni vzgibi ga zanimajo le toliko, kolikor so izrazni navzven, prek telesa. Namesto globokega molka in pogledov skozi okno govorijo drugačni, predvsem manj (gledališko) konvencionalni položaji telesa, kretne rok ter simbolika scenografije in rekvizitov.

Izredno zahtevna, a po mojem zelo dobro opravljena dramatizacija Hazarskega besednjaka srbskega pisatelja Milorada Pavića skuša tudi nekoliko ironizirati zaganjanje raziskovalcev v to zgodovinsko mistiko. Seveda že samo fizično gledališče ovira identifikacijo (ne trdim, da je le-ta nujna), ki jo dokončno zruši čisti konec: v stilu ameriške zabavne oddaje gospod z nadležno vsiljivim glasom pove, kaj smo pravkar gledali in predstavi igralce. Pandur hoče rušiti zavest o resničnosti, prepoveduje gledalčev vstop v fikcijo in nasladno bivanje v njej. Ker tisti čudoviti hazarski narod ni v resnici nikoli obstajal, pa čeprav je misel nanj mikavna. Vse je bil le poltretjo uro dolg šov z na trenutke nerazumljivim, premočnim ozvočenjem.

Hazarski slovar je nastal v slovenski in srbski koprodukciji v režiji Tomaža Pandurja. Premiera se je zgodila v Beogradu, v Sloveniji pa se je odigrala 14-krat v okviru 50. ljubljanskega poletnega festivala na ljubljanskem gradu.

Magda Lojk

info park

Četrtek, 3. 10. ob 20h

Pearl Jam, tematski večer. LokalPatriot.

Petek, 4. 10. ob 21h

Večer slovenske glasbe. LokalPatriot.

Sobota, 5. 10.

Novo mesto: Polje. Rokomet, 1b ŽRL - ŠD Marof, ob 20h

Disco boogie night. LokalPatriot, ob 21h

Vesna Pisarović, pop koncert. Loka bar ob 22h

Torek 8. 10. ob 21h

Znamenje. Kinoteka, režija: Richard Donner, igra: Gregory Peck. LokalPatriot.

Četrtek, 10. 10. ob 17h

Zgodba iz mlina (I. Vrabčič, J. Sitar); predstava za najmlajše v Domu kulture.

Sobota, 12. 10.

Rokomet, Novo mesto:Keting, 1b ŽRL - ŠD Marof, ob 16h.

Rokomet, Novoles: Ormož, 1b SRL - ŠD Marof, ob 18h.

Odbojka, RKak:Olimpija. 2 SOL - M, ŠD Marof, ob 20h.

Dvojčica. Gledališka predstava. LokalPatriot ob 21h.

Ponedeljek, 14. 10 ob 19.30

Jez, gledališka predstava. Dom kulture.

Torek, 15. 10. ob 21h

Shaft.. Akcija, režija: Gordon Parks. Kinoteka, LokalPatriot.

Petek, 18. 10. ob 19.30

Čaj za dva, gledališka predstava. KC Janeza Trdine.

Torek, 22. 10. ob 20h

ČUDOVITI LJUDJE. (Beautiful People, 2000). Komedia, režija in scenarij:

Jasmin Dizdžar. LokalPatriot.

Petek, 25. 10. ob 19.30

Linha Singers, koncert vokalno instrumentalne skupine. KC Janeza Trdine.

Dom za sanje, koncert. LokalPatriot, 21.00

Sobota, 26.10. ob 22h

Reggae večer in likovna delavnica. LokalPatriot.

Torek, 29. 10. ob 20h

Čokolada, romantična komedija, Režija: Lasse Hallstrom, igrajo: Juliette

Binoche, Johnny Depp. LokalPatriot.

Sreda, 30. 10. ob 22h

Jasmin Stavros, pop koncert, Loka bar

Četrtek 31. 10. ob 18h

Luca Ferrini - čembalo, koncert komorne baročne glasbe. Evangelijska cerkev.

Sobota, 2. 11. ob 21h

Candy Dulfer, DVD koncert. LokalPatriot.

Oktobar

Rudi Škočiri, slikarska razstava. Galerija Krka

Vsak ponedeljek ob 19h

Družabne igre - GO. LokalPatriot

Vsaka sreda ob 21h

Študentski večeri. LokalPatriot

Kino spored - Dom kulture

11.0. - 6.10. Amir, "Šerif iz Nurica"

3.10. - 9.10. Trojni X

10.10. - 16.10. Odbite zabave Divjega Vana

17.10. - 23.10. Zmajev poljub

24.10. - 29.10. Kdo je Bourne?

24.10. - 29.10. Lili in žverca

Košarka - Goodyear liga

sobota, 5.10. Krka : Široki

sobota, 19.10. Krka : Laško

Kino spored - Kulturni center

7.10. - 9.10. Amir "Šerif iz Nurica"

10.10. - 16.10. Zvenenje v glavi

10.10. - 16.10. Insomnia

17.10. - 23.10. Princesa in bojevnik

26.10. - 30.10. Pozabljen zaklad

Košarka - Uleb cup

torek, 22.10. Krka : Adecco estudiantes

Vse tekme so v ŠD Leona Štuklja

Obvestila

Teden otroka

Društvo prijateljev mladine Mojca, prireja ob tednu otroka (med 7 in 13. oktobrom) celo goro prireditev. Otroke dolenskih osnovnih šol čaka sprejem pri županu, v zrak bodo spuščali balone z žejami, prireajo igre brez meja s plesom v taboru v Dolenskih toplicah, zavarovalnica Tilia jih bo popeljala na tradicionalni izlet po Sloveniji (v živalski vrt, dolino Vrata, ...), s planinskimi društvom Nm bodo na Pogorelcu pekli kostanj v knjižnici pa se naposlušali pravljic. Vse informacije dobite na tel.: DPM, 337 14 70.

Grossmanova nagrada

Akademija za gledališče, radio, film in televizijo je razpisala scenarijski natečaj za Grossmanovo nagrado 2002. Na anonimnem natečaju lahko sodelujejo študentje Univerze v Ljubljani in Univerze v Mariboru z izvirnimi scenariji za kratki igrani film ali kratko televizijsko dramo. Rok za oddajo scenarijev je 30.11.2002. Avtor nagrajenega scenarija bo prejel odkupno nagrado v višini 250.000 tolarjev. Natančni podatki in pravila natečaja so dostopni na spletni strani AGRF: www.agrft.uni-lj.si/grossmann.

Društva novomeških Studentov,

Prešernov trg 6

8000 Novo mesto

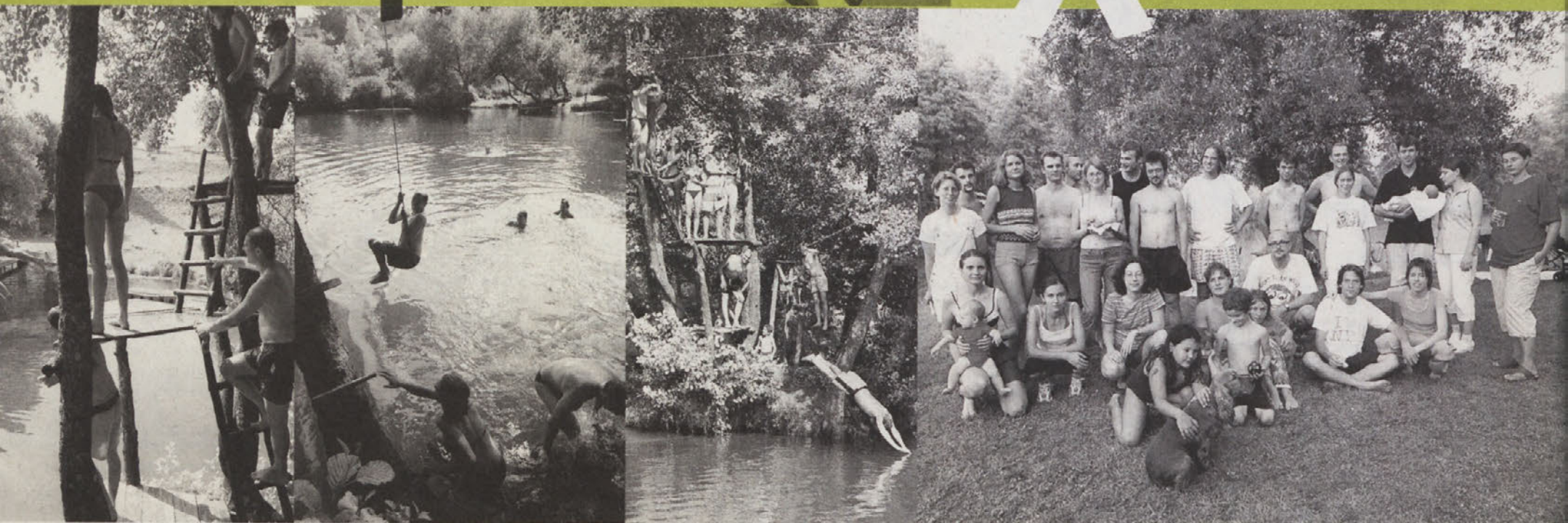
tel: 07 3374 374

e-mail: infotocka@drustvo-dns.si

Pokličite na Infotočko glede študentskih busev, ki so spet začeli voziti, pravni pomoči, ki jo organizira DNS, rekreaciji za člane DNS-ja, študentskimi boni in vsemi ostalimi ugodnostmi za študentke in študente ter člane DNS-ja.

info Tocka

park extreme

FOTOGRAFIE: BOŠTJAN PUČELJ

PIKNIK Z GOSPODOM ŠINIGOJEM

Pri zadnji Parkovi anketi, ko ste bralci odgovarjali na vse možne načine zavita vprašanja, da bi le glavni osvojil prvo mesto (čeprav se je na koncu izkazalo, da sem sam kljub vsemu poslal več izpolnjenih anket), se je našel nekdo, ki mi je očital, da naj se že končno skidam iz preteklosti in naj se neham hvaliti s svojim prvoborstvom. Da grem že vsem na živce. To me je zabolelo, res, čeprav sumim, da je ta strup name zil fantič, ki sem mu pred leti spridil sestro, kakor se je nekoč davno tega izrazila cesarica, ko je njen presvitli cesar v obupu in strahu pred Brdavsom Krpanu obljubil kar svojo anemično hčerko (pred tem mu je namreč posekal lipo, čeprav bi bilo morda bolje, da bi lipo spridil in hčerko ...). In nek nedorasli fante mi to želi vzeti. Sem se zato boril, vas vprašam!? Tokat se v svoje prvoborstvo kljub krvavečemu srcu ne bom vračal, se pa bomo parkextremovci naslednjič zanalašč podali na streljanje. Na glinaste golobe, jasno. Če boste kje zasledili oglas, da naš glavni išče tekmovalce, ki bi se udeležili teka na sto metrov cikcak, se nikar ne javite! To vam zares toplo polagam na srce. Imel se je zgoditi zadnji Parkextreme v sezoni in razmišljali smo, česa bi se lotili, da bi k dogodku pritegnili čim več domačih ljudi. Kot Winston C. jim obljubljaš kri in znoj in adrenalin, pa jih ne premakneš spred televizorja. Kaj torej? In sem se spomnil dogodka, ki se je zgodil že po vojni za neodvisno Slovenijo (da se ne bom predaleč vračal, hehe), ko je le en od Parkovih fotografov

(in še to prek zvez in po pomotil!) dobil vabilo na Playboyevo zabavo. Ker se naši fotografi držijo načela eden za vse, vsi za enega, so se lepo oblekli (ja, celo naš Bacek si je nadel nekaj kravati podobnega!), prefotokopirali vabilo in kot eden vsi vdrli na party. Kjer se je trlo lepih deklet, pomembnih in bogatih moških in vrhunskega programa, da so bili povsem zmedeni in so zato seveda skočili na hrano. Kakor mi 91. leta, če lahko vsaj omenim tista huda leta, ko smo banane jedli le enkrat dnevno, ananase pa še bolj poredko. Težava naših fotografov pa je bila le v tem, da niso počakali do konca programa (ampak, ob koncu govorov itak vsi navalijo na hrano in si je potrebno priteči vsaj majhno prednost, so kasneje razlagali), da so jih vsi postrani gledali, mero pa je presešlo, ko so skoraj načeli Playboyevega zajčka iz ledu. Kar je preveč, je pač preveč. Komaj so se še utegnili pofotkati z miss december in že so leteli ven. Ta dogodek mi je dal misliti. Hrana, to bo to. Ljudi povabiš na hrano in pridejo. Vsaj teoretično. Predlagal sem piknik in ljudje so res zgrabili. Le zakaj sem jih prej vabil na gokart, motor, jahanje, rolanje, plezanje, skakanje ... Dovič je predlagal lokacijo: Stavčo vas, idilično vasico ob Krki, tam nekje pri Dvoru, kjer so domačini uredili prav prijeten piknik prostor. Nabavili smo hrane in (zelo malo alkoholne) pijače za cel regiment, prijavljenih je bilo 35 ljudi. Niti vedel nisem, da imamo tako veliko ekipo. Seveda smo bili dogovorjeni v Gogi. In kot običajno nikogar ni bilo. Tokrat je zamudil celo

Nace, čeprav je zatrdil, da njegova Petra sploh ni zamerila, ker sem v prejšnjem doživljajskem spisu podrobno obdelal njuno posteljno življenje. No, ja, če sem iskren, gre bolj za zadnji sedež njenega prevoznega sredstva. No, ja, pa itak je joke, da ne bo res kdo mislil. Zadaj sta imela otroški sedež ... Čeprav, v tako majhnem avtomobilu tudi to ni tako majhen podvig! Samo tako naprej, Nace!

Po nešteto telefonskih klicih smo se dogovorili, da se dobimo kar na lokaciji sami. Se da pri nas sploh še kaj dogovoriti? Človek se ob tem vpraša, Quo Vadis, Slovenija (ta je pa še iz ene vojne prej), če imaš tako neodgovorno mladino. Seveda smo se izgubili, ker so vsi vozili za mano, meni se pa tudi sanjalo ni, kje sem in Quo Vadis. Poklical sem Doviča, ki bi pravzaprav moral že biti tam, da bi se zmenil z domačini, pa se mi je človek ves vžičen javil, da se ravnokar kopa v Peterlinovem bazenu. Kljub vročini se mi je telesna temperatura še dodatno zvišala, a to našega vsestranskega genija ni niti najmanj ohladilo. Dajal mi je inštrukcije kar po telefonu in seveda ni šlo, zato sem uporabil edini koristen srbski pregovor čitaj kartu, pitaj seljaka in izgubljene popeljal na točko nič. Prostor ob Krki me je pomiril, res je zelo skrbno urejen. S kuriščem, igrišči, pokošeno travo, pomoli, klopčami, skakalnicami, vrvmi ... Počutil sem se kot Kolumbo, ko so nas domačini malce postrani gledali in ker nismo imeli steklenih biserov in ogledal, je tudi Union pivo zadostovalo. Za prebijanje ledu. Tudi tistega na Krki. Nekaj dni je namreč deževalo in Krka je imela morda 17 stopinj Celzija. Kar je bil ravno dovolj dober razlog, da smo se odločili, da se ne bomo kopali. S Hugotom sva prevzela peko, kar je pomenilo, da sva se s prijavila za celodnevno tlako. Ko se enkrat za nekaj prijaviš, ni več poti nazaj. Ste to vedeli? Ko je v rajnki JLA prišel v sobo deseter in vprašal, kdo ima voziški izpit, smo se seveda vsi takoj javili za šoferja, za šofiranje metle v straniščih pa je izbral le enega in ta je metlo potem vozil vse do konca. Tako sva tudi midva s Hugotom obtičala ob ognju. V peklensko vročem dnevu ob peklensko mrzli Krki. Ljudje so kapljali v skupinah, a nekako so vedno tako precizno izbrali čas, da so prišli na ravnokar pečeno porcijo. Priletel je celo Simon Sniffy, ki se je Novomeščanom tako hitro sedel v srca, da so mu, ko se je slekel v kopalke, vsi ponujali svojo hrano. Razvit je namreč kakor albanska industrija, tista predvojna; ko je malce potelovadil, sta ga boleli obe mišici. Piknik se je prav prijetno dogajal, to že moram povedati; če bi pisal pravljico, bi napisal, da smo jedli, pili in plesali, dokler sonce ni zašlo za

deveto goro. Čeprav ni bilo povsem tako. S Hugotom sva švicala nad žarom, da nama je znoj z nosov kapljal na čevapčice in nabodala, ker pa sva se v prejšnjem življenju nekaj zamerila stvarniku, sta se poleg naju usedla (da sta bila bliže hrani!) še Lubej in Skendi. To je nekaj podobnega, kakor če se na že povsem od suše izžgana afriška polja spusti še roj koblic. Eh!

Ko je bila prva lakota potešena, smo se morali že zaradi kolumne, ki jo ravnokar berete, pometati v Krko. Kar pa ni bila najlažja naloga. Naj vam povem, kako mrzla je bila: poznate tisto akt fotografijo znanega novomeškega fotografa? Posneto pred leti. Zdaj je sicer še zrasel, ampak domnevam, da se je ob prihodu iz ledene Krke skrčil na približno normalno velikost. No, tako mrzla je bila. Ampak dolžnost je dolžnost in na koncu smo skoraj vsi prav veselo čofotali, skakali, se guncali ... Maretova Urša se sicer ni hotela namočiti, a jo je Mare, ki se je vozil s kajakom in jo je gentlemansko vzel na krov, menda nenamerno kar oblečeno zvrnil v vodo. Petra se tudi ni zmočila, ker je Gaja spala in jo je čuvala, jo pa moram pohvaliti, ker si je na frišno podepilirala noge. To kaže, da ima do Parkovcev vsaj nekakšno spoštovanje. Ker, zakaj bi se ženska drugače spedenela, vas vprašam? Se je pa Nace strgal s ketne, ampak to je pa že druga zgodba. Za potrebe članka, ki smo ga hoteli podpreti tudi s fotografijami, smo se morali v Krko vreči še kar nekajkrat, ker je Bacek, naš vrli in na novo zaljubljeni fotograf pozabil fotografirati. Smo ga morali nenehno opominjati. Na koncu nas je obiskal še direktor, frišno pečeni očka, ki je s sabo pripeljal tudi Mašo, okoli katere smo se seveda nemudoma vsi zgrnili kot eden, kar je izkoristil Bacek, da je končno lahko naredil skupinsko fotografijo. In ker je bil ravno pri besedi (in komandi), se je v to svojo novo vlogo tako vživel, da nas je vse skupaj premikal po travniku gor in dol kakor ovce. Vse za fotografijo ...

Kaj je bilo tukaj ekstremnega? Vam bom čisto na uho zašepetal: nisem kupil dovolj olja in se je vse meso (in bilo ga je ogromno, verjemite, kajti prisoten je bil tudi Sniffy, zaradi katerega je Mr. Sladoledni vrt Šiško uvedel tudi nočno burek izmenilo!) peko in cmarilo v kakšnem litru olja. Ki je bilo na koncu tekoče kakor voda, o barvi pa niti ne bi govoril. Dobro pa je bilo vseeno. Da bi si še angelčki prste obliznili, če bi zobke imeli ...

Pečekurc Šini

Aja. Ličen se ni kopal. Ker mladost je norost in sama vanjo pade...

ROBINSON

TURISTIČNA AGENCIJA ROBINSON IN PALMA
Informacije, katalogi in prijave:
Turistična agencija Robinson, Glavni trg 1, Novo mesto
Tel. 07/33 828 00, e-mail: robinson@siol.net

MATURANTI POZOR!

Preko 60 idej za vaš maturantski izlet. Preko 5.000 maturantov v letošnjem letu. Edini, ki imamo razpisane tudi kombinirane programe (letalo/bus/ladja). Za prijave do konca septembra veljajo lanske cene v EUR.

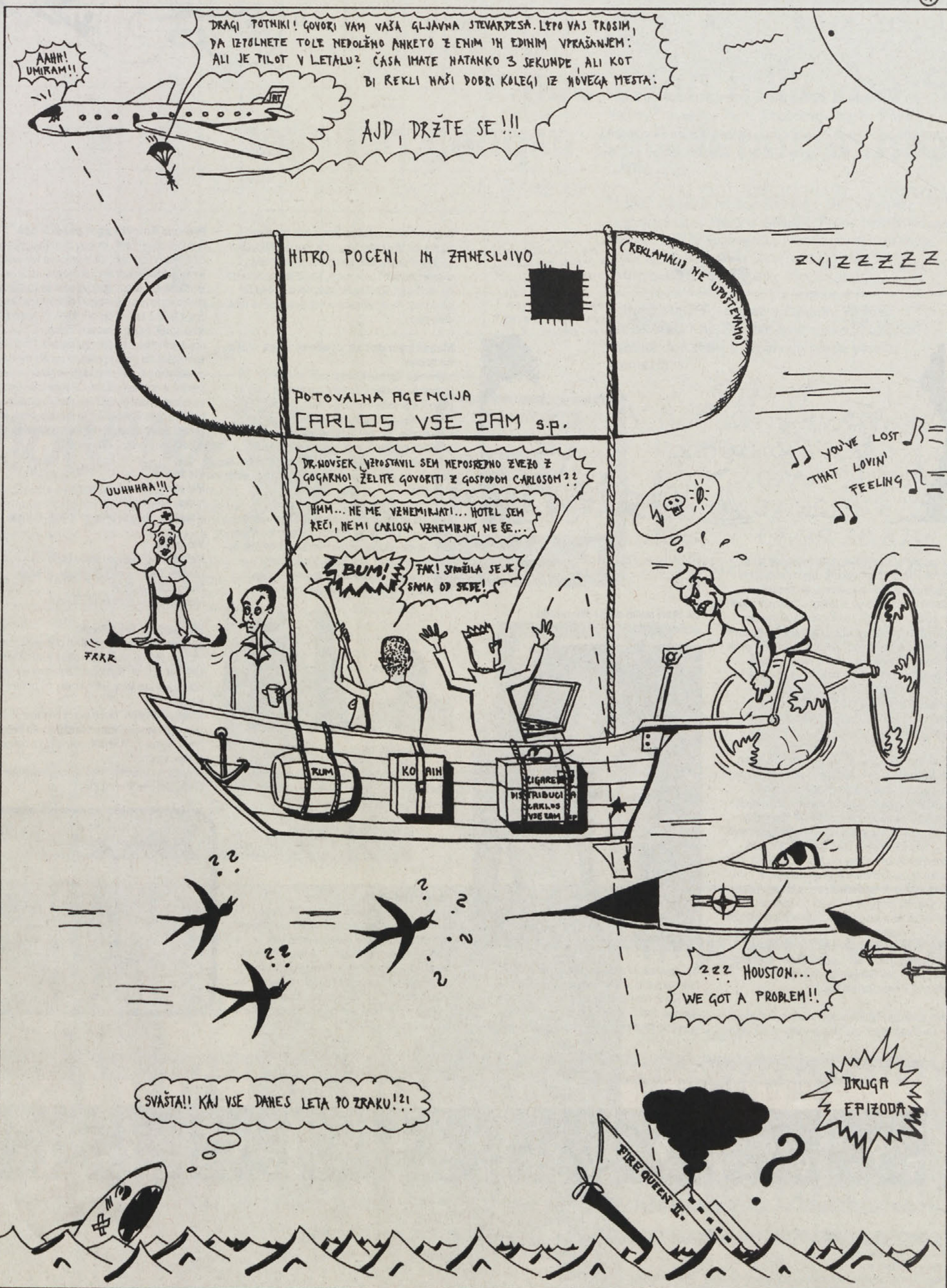
NA FANTASTIČNIH POČITNICAH NA KUBI JE VAŠO IN HAŠO HIPERFENOMENALNO ENOTO POTLAČ PRESENETIL KLIC V SILI G. CARLOSA. ZARADI SLABIH ZVEZ, MNOŽIČNIH POŽAROV IN HARAVNIH KATASTROF NI BILO TOČNO JASHO, KAJ SE DOGAJA. SEVEDA JE ŠLO LE ZA KLASIČNO NAPAKO PRI MENJAVI ŠTEKARJA. KAKORKOLI ŽE, EKIPA SE JE ODPLOČILA, DA SE VRNE IN TO BOLJ VROČA, BOLJ DIVJA IN BOLJ SEKSI KOT KJAKOLI! T000!!!!

RISBA: Mr. K
ZGODBA: Dr. NOVŠEK

park:strip

ENOTA POTLAČ

1

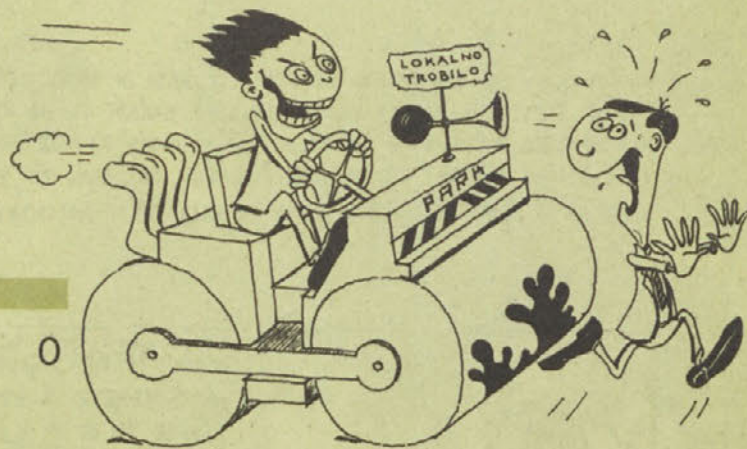

OPOMBA: OPREDELITE SE ZA IDEOLOŠKO INDIKACIJO IN FIZIČNI RAZVOJ OPZARJA: PREVEČ RAZMIŠLJANJE IŠKODUJE ZDRAVLJU.

V SKLADU S STABILNIM PRORAČUNOM SE STRIP DEFINITIVNO NADALJUJE... STABILNO... KH, KH, KH...

POTLAČ

l o k a l n o t r o b i l o

Predvolilni boj v senci senzacionalnega uspeha policije!

Zasegli 2,3g konoplje (od tega 1,5g kanabisa, 0,6g trave in 0,2g gandže)

V zadnjem času se kar vrstijo uspešne akcije naših vrlih mož v modrem. Ogromne količine davkoplačevalskega denarja se obrestujejo. Samo predstavljamo si lahko, s kakšnimi napori in požrtvovalnostjo so okorelim kriminalcem zasegli neverjetne količine mamil. V posameznih primerih je šlo za eno, dve ali celo pet (5) sadik konoplje. Konoplja je skrajno nevarna in za človeštvo zelo pogubna rastlina. Ulov bi bil še večji, če bi lovci opravili svojo nalogo in odstranili uporniške srne, ki so do prihoda policistov že pojedle nekaj pridelka (po oceni policistov 0,9 g).

"Zelo sem ponosen na svoje fante, ki tvegajo življenja za to, da bi rešili novomeški živelj pred to pogubo. Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev in kadra sicer v Novem mestu cvetijo manj pomembne oblike zločinske dejavnosti: gospodarski kriminal na Mestni občini, sumljiva izginotja mladostnic iz kroga DNS, sovražni prevzem Krke s strani Hrvatov in različnih umorov, posilstev, družinskega nasilja ter huliganstva, ki so posledica prevelikega pitja cvička. Ne glede na to, se mi zdi izjemnega pomena, da dvajsetletne kriminalce zatremo že v kali," je dejal g. Povže iz vrha novomeške policije in dodal: "Zahvaljujem se novinarki Dolenjskega lista Ga. Zvodeni, ki nas s svojim medijskim pokrivanjem brezkompromisno podpira v osamljenem boju."

Tudi direkcija Potlača čestita možem v modrem in Ga. Zvodeni ter vse skupaj vabi v svoje vrste.

Novica iz predvolilnega boja

Dr. Stari pustil na cedilu mlado praktikantko

Gospodična., ki zaenkrat želi ostati neimenovana, je v solzah prišla v uredništvo Potlača in nam zaupala srce parajočo zgodbo. Namreč, Stari ji je ves čas obljubljal, da bo ponovno kandidiral (in ji ponujal mesto gospoda

Gogiča - Parkiča, ki ji po lepoti pač ne more kontrirati!) in gospodična N. K. mu je lahkoverna verjela. V predvolilno kampanjo se je hotela vključila na svojstven način, ko pa je izvedela, da bo kandidat LSD Mag Boštjan Kova, je bilo že prepozno. Na desni rami ni več prostora za tako velik tatoo...

Matjaž Inerator se v velikem slogu vrača na sceno

Veliki mag Boštjan Kova je rešil še zadnji kadroviski problem. Za šefa predvolilne bitke in povoliilne proslave (v slogu zlatih časov novomeške gimnazije) je najel Matjaža Ineratorja. "Rešitev je zame prišla v zadnjem trenutku, saj nisem imel več niti prebite pare za plačevanje stroškov obeh občinskih stanovanj. Kova, hvala ti," se je posebej za Potlač izpovedal Inerator.

Sicer pa se po izvolitvi velikega Maga obetajo tudi druge kadrovske rošade. Direktorica Mojči se iz Javne uprave seli na Henčkov dom, kjer bo prevzela vodenje strip bara, Slavko Gogič - Parkič pa se bo zaposlil kot pr-ovec DNS-ja in honorarni ministrant pri Moštu Lapu.

Foto: Prvi kulturnik se vrača v Novo mesto, direktorica Mojči pa bo na drugem delovnem mestu izkoristila svoje čare.

Kultura in driskultura

Novosti na Sniffu

G. Buzjak, vodja novomeškega filmskega festival, je potrdil novico, da bodo prihodnje leto na Sniffu v kategoriji Fukarna vrteli tudi kratkometražne pornografske filme. "Skromni obisk razsvetljenega novomeškega občinstva, predvsem pa to, da na moj festival niso prišla krasna dekleta iz DNS-jevskega študentskega servisa, me je prepričal, da se moram usmeriti v bolj umetniške vode."

Prenova Rotovža zgolj pesek v oči!

Iz dobro obveščenih krogov blizu Kapiteljske cerkve smo izvedeli, da je prenova Rotovža, ki so se je lotili brezsrčni liberalci v kočljivem predvolilnem času, zgolj izgovor za to, da se s hudim ropotom onemogoči delo mlade Gogarna Žoga, ki ima tam svoje prostore. Za komentar smo prosili tudi g. Francija Kocino, najverjetnejšega bodočega župana: "Tudi jaz sem slišal, da gredo poslovni uspehi mladih entuzijastov, ki pač pripadajo novomeški desni sredini, v nos levi sredini. Če bom sam izvoljen za župana, bom porušil to stoletno podrtijo pa tudi Sokolski dom, ki kazita mestno jedro, in tam zgradil brezplačna parkirišča za uslužbenice in obiskovalce cvetoče Gogarne."

Vic tedna

Metadoni: Dej mi nekej povej...

Mirko i Slavko:?????

Metadoni: Kako se prav reče: Irak ali Iran?

Vic tedna 2

Metadoni: Veš kakšno plačo bodo imeli moji

uredniki, če jim jo zmanjšam za 30 jurjev?

Mirko i Slavko:?????

Metadoni: Dolžni mi bodi 35 jurjev.

Vic tedna 3: fuzbalski

Berti Vogts: "Mislim, da lahko prvovrščeno moštvo zmeraj premaga vodilni klub na lestvici." Mehmet Scholl: "Na dopust bom najverjetneje odpotoval nekam v južne kraje - na primer v Kanado."

Andreas Moeller: "Moj največji problem je, da sem zelo samokritičen. Včasih tudi do sebe."

Franz Walter jr: "Klinsmann in jaz sva dober trio. Mislim, kvartet."

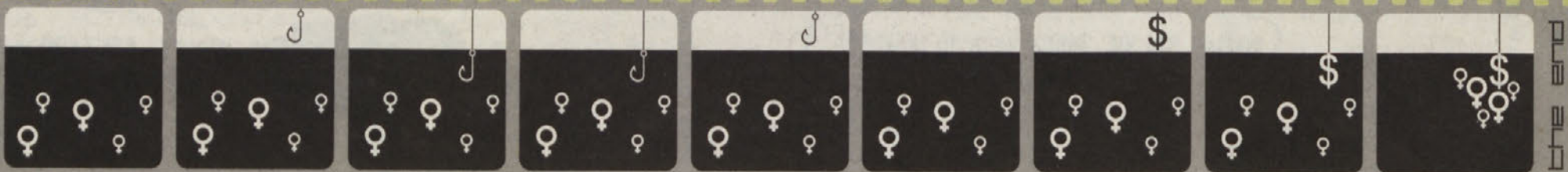
Sebastian Cimiroti: "Rad bi se zahvalil staršem, predvsem mami in očetu."

POTLAČ

Naroči se na Park, da boš lahko bral Potlač!?

V naslednji številki preberite: **posteljne aktivnosti županskih kandidatov**

peccanje

Potlač, lokalno trobilo

Direktor: Dr. Novšek

Ureja Urad za raziskovanje rudnin in izgubljanje časa: Jebul in Big Fak (suspendiran)

Oddelek za ideološko indoktrinacijo in fizični razvoj: razpuščen

Specialna enota: Šizi (poveljnik), Metadoni (v.d. fizični), Bacek in Kečap Tomasso (topovska hrana)

Tajnik: Nacek Pacek

Glavni štab: Rotovž

email: potlac@drustvo-dns.si

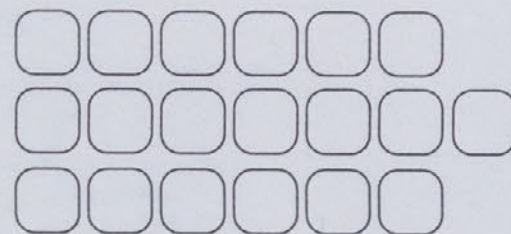
park:nagradna križanka

park	VELIKA BRITANIJA	R. KRAJ E. HEMINGWAYA	SKRIVNOST NA POSODA VITEŠKIH ROMANOV	DUHOVNIŠKI VITEŠKI RED	TAK, KI IMA NANESENO BARVO	IRSKA REPUBLIKA NSKA	POST SCRIPTUM	POSLEDICA NPR. HUDEGA	SLOVSTVO, KNIŽEVNOST	-LOGIJA, -NOMIJA	BULBA	15. IN 17. ČRKA	MESTO NA JZ ZAH. VIRGINIJE	GESLO
GESLO														
ŽUŽ. ZA PRIDOB. BARVILA KERMEZIN														
park	SVETIŠČE V MERI GLAVNI TAROK						EG. BOGINJA LJUBEZNI IGOR FLORIANČIČ					LATINSKI VEZNIK RECEPT		
IGRA NA PLOŠČI						NAZIV ZEVSOVA LJUBICA				LATOVŠČINA				
EL. GRELEC										PESEM HOGAR GROZNI				
IRIDU			VZG.-VAR. ORGANIZ. GL. BABILON.				BIVALIŠČE UMRLIH			TIP FORDOVEGA AVTOMOBILA	RJEKA GERM. M. IME			
RISARSKI OSNUTEK						RIMSKA 999	NAČELA O DOBREM IN ZLEM					UREJENI MLADI POSLOVNEŽ	IGRAJKA RINA	
park	OLIMPIJSKA DISCIPLINA	VZD. PISCA PARKEXTREMA AVSTR. NOJ					INGOLIČEVO DELO DEJANJE							
DEL GOBE				ROGER MOORE	NOVOZEL. DOMORODCI ENAKA VOKALA					SAHOVSKI POJEM TELUR				
POHIŠTVO					SOKRATOVA ŽENA									
DRŽAVA V INDOKINI					ENAKA SOGLASNIKA				NOSILCI DEDNIH LASTNOSTI				SESTAVIL TOMAŽ KONCILIJ	

Rešitev:

01

park:kupon

Pravilno rešitev - geslo - pošljite **do 21. oktobra** na dopisnici na naslov **Park, Prešernov trg 8, Novo mesto**. Med možgančke, ki bodo poslali pravilno rešitev bomo razdelili knjižne in glasbene nagrade, ki jih poklanja Založba Goga.

Pravilna rešitev iz prejšnje številke je Matija Kastelec. Nagrajenci pa so **Helena Golobič, Franc Hribar in Ivan Rovar**, vsi iz Novega mesta, ki bodo izbrali med knjigo kratih zgodb Raymonda Carverja, zgoščenko Renato Chicco kvarteta in zgoščenko Fake Orchestra.

Pomoč: IAEGER - mesto v Zahodni Virginiji; BARVARSKI KAPAR - južноеvropska in azijska žuželka, iz katere pridobivajo rdeče barvilo kermesin

JADRANJE

DRUŠTVO NOVOOMEŠKIH ŠTUDENTOV IN KLUBI DOLENJSKE REGIJE

V Društvu novomeških študentov smo se odločili organizirati jadrni tečaj in tekmovanje za ljubitelje tega športa. V sodelovanje smo povabili vse študentske klube s področja Dolenjske, Bele krajine in Posavja.

Skupno število prijavljenih študentov je 98 razvrščenih ekipno na 16 jadrnic razreda ELAN 31 in 33. Tečaj se začne 14. oktobra 2002 v Sukošanu pri Zadru. V 6 dnevni spoznavno-tekmovalni paket smo vključili kratek tečaj ter tri dnevno tekmovanje s skupaj sedmimi plovci. Strokovni program bomo dopolnili še z družabnimi večeri, družabnimi igrami ter podelitvijo nagrad najboljšim udeleženi ekip. V sodelovanje smo povabili aktivne voditelje s strani športnega društva Nautigroup iz Ljubljane, kateri bodo s svojim znanjem podprli vse udeležence.

Projekt se morebiti razvije v vsakoletno študentsko tekmovanje v Dolenjski regiji.

VODJA PROJEKTA
Aleš Primc.abs.arh.

TELEVIZIJA NOVO MESTO

vaš kanal

s Trdinovega vrha
na kanalu 41

TV Novo mesto, d.o.o.
Podbevškova 12

tel.: 07/39 30 860

trženje: 07/39 30 872

faks: 07/39 30 870

e-pošta: uredniki@tv-nm.si

STU dio

103.0 MHZ

park

Pišite v Park!

Pišite nam!
Park, Prešernov trg 8,
8000 Novo mesto,
park@park-on.net

Pokličite nas!
tel: 07 393 08 12

Knjigarna Goga

Glavni trg 6
8000 Novo mesto
tel. (07) 393 0 802
knjigarna@zalozba-goga.si

Delovni čas

pon - pet: od 9h - 19h
sob: 9h do 13h

Naroči se na park!

Naročniška ugodja:

dostava na dom

10% popust za fizične osebe

20% popust za dijake in študente

Cena Parka v prosti prodaji je 450 sit.
Naročnina se plačuje za obdobje od naročila
do konca tekočega letnika (julij 2003).
Prekinitev naročila je možna s pisnim
preklicem in sicer 10 dni pred koncem
naročniškega obdobja. (1. julij 2003).

Naročilnico pošljite na naslov **Park,**
Prešernov trg 8, Novo mesto ali po emailu s
potrebnimi podatki na **park@park-on.net**.
Tel: 07 393 08 12, fax: 07 393 08 00.

Naročam revijo Park do preklica.

Ime in priimek

Podjetje

Naslov ali sedež

Pošta in kraj

E-pošta

Telefon

Davčna številka

(za davčne zavezance)